

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Yleiset huomiot

Sisäministeriön tulee ohjeita antaessaan laajemmin huomioida ja arvioiden niiden kokonaisvaltainen vaikutus ja keskinäiset vaikutukset ja soveltamisjärjestys, sekä huomioida hyvinvointialueiden vallitseva tilanne ja erilaisesta ohjauksesta aiheutuvat reaalikulut ja mahdollisuudet ohjeiden mukaisen toiminnan suorittamiseen käytössä olevin resurssein ilman nykyisen palvelutason tarkoituksellista heikentämistä.

Ohjatessa fyysisen toimintakyvyn arviointia, seuranta ja kehittämistä, ei tule kyseisessä ohjeessa luoda nyt tehdyn kaltaista tilannetta, jossa erilaisia pelastustoiminnan käytännön tehtävien suorittamista aletaan ohjaamaan ohjeessa, jonka ei voi olettaa tätä tekevän. Täten toimiessaan Sisäministeriö asettaa pelastustoiminnan suorittavan henkilöstön kohtuuttomaan tilanteeseen sen joutuessa etsimään ohjaavia lauseita siellä, missä niitä ei voi olettaa olevan. Pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoiminnasta, sekä työskentelystä tiialueella pelastustoimen tehtävillä on annettu omat erilliset ohjeensa, kuten myös putoamisvaarallisella alueella työskentelystä. Mikäli halutaan alkaa ohjaamaan toimintaa esimerkiksi maastopaloissa, tulee Sisäministeriön ohjata tätä erikseen, ei osana fyysisen toimintakyvyn arvioinnin, seurannan ja kehittämisen ohjetta.

Sisäministeriö viittaa systemaattisesti työnantajavastuuseen ja ohjeen esittelytilaisuudessa useasti Sisäministeriön edustajat mainitsevat, ettei Sisäministeriön ohjetta ole välttämätön noudattaa, vaan työnantaja voi antaa omia ohjeistuksia. Oikeuskäytäntö on kuitenkin vahvistanut, että ellei asiasta ole lakia taikka asetusta, ministeriön ohjetta voidaan pitää velvoittavana lain taikka asetuksen kaltaisena. Lisäksi muistutamme Sisäministeriötä siitä, että sopimuspalokuntalaisen työjuridinen asema, taikka työnantajakysymys on oikeudellisesti epäselvä (VaaHo S16/792), eikä ole Sisäministeriön ohjeella ratkaistavissa oikeusvaltioperiaatteiden mukaisesti. Sisäministeriön tulee huomioida tämä myös ohjauksessaan, eikä se voi tehdä ohjausta yleispätevästi todeten sopimuspalokuntalaisia koskien, jonkin asian olevan työnantajan vastuulla.

Ohje määrittelee johdanto-osuudessaan: ” *Ohje ei koske henkilöitä, jotka osallistuvat pelastustoimintaan erilaisissa johtamis-, viestintä-, huolto- ja tukitoiminnoissa pelastustoiminta-alueen ulkopuolella.*”. Edellä mainittu määritelmä huomioon ottaen on ilmeisesti tulkittavissa, että pelastustoiminnan erilaiset johtamis-, viestintä-, huolto- ja tukitoiminnot pelastustoiminta-alueen sisäpuolella kuuluvat kuitenkin ohjeen soveltamisalaan. Ongelmaa asian suhteen ei ole, mikäli ohjeessa säilytetään edelleen riittävä harkinta FireFit-testauksen vapaaehtoisuudesta perustehtävien osalta, eikä suosituksista tule sovellettavaa käytäntöä. Mikäli vaatimus muutettaisiin velvoittavaksi kaikille pelastustoimintaa osallistuville henkilöille (kuten Sisäministeriön edustajat ovat jo esittäneet ohjeen lausuntokierroksen esittelytilaisuudessa tekevänsä), ei esimerkiksi pelastustoiminnan eristysalueen (= pelastustoiminta-alue) sisäpuolella olevassa johtokeskuksessa, taikka TOJE:ssa voi työskennellä pelastuslaitoksen viestinnän henkilöstöä, mikäli nämä eivät ole suorittaneet FireFit-testausta vähintään tasolle 2.0. Toisena esimerkkinä on pelastuslaitoksen huolto/logistiikka henkilöstön kuljettama konttikalusto. Pelastustoiminta-alueelle tällainen henkilö ei ilman voimassa olevaa FireFit-testausta tasolle 2.0 voisi toimittaa esimerkiksi puhdistus- taikka huoltokonttia, vaan kuljettajaa tulee vaihtaa pelastustoiminnan eristysalueen rajalla.

Pelastustoiminnan johtamisen osalta tämän ohjeluonnoksen tarkoittama pelastustoiminnan johtamisen käsite lienee määrittelemättä kansallisesti tarkasti ja yksiselitteisesti. Mikäli ehdottamamme muutos toimintatasojen esimerkkiluettelon poistamisesta ei mene läpi, tulee tarve määritellä huomattavasti tarkemmin mitä pelastustoiminnan johtaminen on. Määrittelyssä pitää käydä ilmi onko pelastusryhmän johtaminen jatkossa pelastustoiminnan johtamista, vai onko pelastustoiminnan johtaminen vain pelastuslaissa määrättyä pelastusviranomaisen suorittamaa pelastustoiminnan johtamista (ja montako pelastusviranomaista voi samaa tehtävää johtaa, eli useamman palomestarin ollessa pelastustoiminta-alueella, kenen on suoritettava FireFit-testaus vähintään tasolle 2.0 jos tästä testauksesta tehdään pakollinen). Esimerkiksi miten tilanne eroaa päätoimisen pelastusryhmänjohtajan johtaessa maastopalon sammutusta vaara-alueella verrattuna sopimuspalokunnan ryhmänjohtajaan, joka johtaa pelastusryhmän maastopalon sammutusta vaara-alueella? Sisäministeriön ohjeen esityksen mukaan tässä lienee kuntovaatimuksellinen ero, mikäli tulkitaan pelastusryhmänjohtamisen olevan pelastustoimintaan osallistumista (esimerkin maastopalossa vaara-alueella suoritettu pelastusryhmän johtaminen FF 2,7), eikä pelastustoiminnan johtamista (esimerkin maastopalossa pelastustoiminnan johtaminen vaara-alueella FF 2,0).

Ohjeessa todetaan, että FireFit-määrittelyyn tulee aina sisältyä kehonkoostumusmittaus. SSPL:n tietojen mukaan näin ei kuitenkaan mitenkään kattavasti ainakaan sopimushenkilöstöllä ole, tai kehonkoostumusmittaus on erillinen testattavan itse maksettavissa oleva optio. Toivomme, ettei Sisäministeriö kirjoittaisi ohjeisiinsa kohtia, joita kuitenkin ei olla noudattamassa.

Ohjeen nimessä puhutaan toimintakyvyn kehittämisestä, mutta ohjeesta emme varsinaisesti kaavamaista koneellista algoritmin muodostamaa testipalautetta lukuun ottamatta löydä asiaa käsitteleviä määräyksiä.

Emme missään nimessä voi suositella nykyisessä kansallisessa taloudellisessa kurjuustilanteessa ja kansainvälisessä turvallisuustilanteessa toimia, joilla jo nyt paikoin kriisirajoilla olevia resursseja karsitaan. Vaikka jätettäisiin huomioimatta Firefit-testauksen sisältö, on kategorinen testaus pakon luominen pelastustoimen perustoimintojen osalta todennäköisesti kohtalokasta maan turvallisuuden kannalta. Erilaiset vuosittaiset testit, tarkastukset ja muut määrämittaiset suoritukset kuormittavat ilman todellista hyötyä jo nyt paljon toimintaan aikaansa antavia henkilöitä turhaan.

Kehittämiskaatimukset

- Pelastustoimen tehtävätasojen esimerkkilistaukset tulee poistaa epäselvinä ja riittämättöminä kuvauksina toiminnasta. Tehtävätasoihin voidaan viitata tarpeen mukaan erillisessä työnantajan vastuulla olevassa ohjauksessa näin halutessa.
- Pelastustoimen tehtävien jakaminen kolmeen vaatimusluokkaan ei ole näkemyksemme mukaan tarpeellista, vaan jako perustehtäviin ja vaativiin tehtäviin tulee riittää.
- Suomalaisen pelastustoimen tehtäväkohtaiset vaatimukset tulee selvittää tehtäväkohtaisesti ja alkaa selvittämään Firefit-järjestelmälle kustannustehokkaampaa helpommin teknisesti suoritettavaa korvaavaa arviointimenetelmää, kuten toiminnallista työkykytestausta (tehtäviä jäljittelevä toimintarata).

Ohjeen päivitysprosessi vaikuttaa turhalta, sillä edelleen on voimassa Sisäministeriön ohje ”*Ohje pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä Sisäministeriön julkaisu 5/2016*” jonka sisältö on pääosin siltä osin sama, kuin nyt vaatimamme välttämättömät korjaukset lausunnolla olevaan luonnokseen aiheuttaisivat. Voimassa olevassa vuoden 2016 ohjeessa on esitetty vielä savusukellusta edellyttävien perustehtävien kuntoisuusluokka, mutta tällaisia savusukellusta edellyttäviä perustehtäviä ei enää nykyisen pelastustoimen sukellus- ja pintapelastusohjeen mukaan ole, joten tuolla eroavaisuudella ei ole merkitystä. Tähän asiayhteyteen liittyy myös laajempi tarve koota kaikki Sisäministeriön tekemä pelastustoiminnan ohjaus yhteen asetukseen asian selkeyden ja ymmärrettävyyden vuoksi.

*Suomen Sopimuspalokuntien Liiton puolesta
Aleksi Peurala
Järjestöpäällikkö*

Timo Huikkala
Sopimuspalokuntalainen jo yli 40 v.

Virrat 6.1.2026

Sisäministeriö
Viite: VN/34523/2025

Asia: Lausunto Sisäministeriön ohje pelastustoiminnan fyysisistä toimintavaatimuksista

Taustaa:

Annan henkilökohtaisen lausunnon Sisäministeriön ohjeen fyysisistä toimintavaatimuksista. Olen liittynyt Virtain VPK:n hälytysosastoon 1980 luvun alussa ja toimin edelleen hälytysosastossa. Siitä ajasta toimin yli 30 vuotta sopimuspalokunnan päällikkönä, luopuen päällikön tehtävistä noin 4 vuotta sitten. Firefit-testauksen 2. tason saavutan edelleen vaikkeen enää savusukellustasolle pääsekään.

Lausunto:

Sisäministeriön ei pidä antaa minkäänlaista uutta ohjetta fyysisistä toimintavaatimuksista.

Perustelut:

Mahdollinen tuleva ohje määrittelee jatkossa sopimuspalokuntien henkilöstön tehtävät lainsäädäntö tasolle, joka tulee heikentämään sopimuspalokuntien henkilöiden määrää hälytysosastoissa. Varsinkin maaseudulla, koko ajan kiristyvien vaatimusten takia, on jo nyt vaikeuksia saada henkilöitä liittymään sopimuspalokuntiin. Maailmantilaan vuoksikin nyt ei pidä tehdä mitään ohjeita tai vaatimuksia, joilla mahdollisesti vähennetään hälytysosastojen henkilölukumääriä. Voi olla, että viiden vuoden sisällä tarvitaan kaikki entisetkin sopimuspalokuntalaiset takaisin palokuntiin, niin on lyhyt näköistä nyt kiristää mitään vaatimuksia.

Velvoittava fyysinen vaatimus vähentää automaattisesti henkilöstön määrää. Nykyään monella jo 40-50 vuotiaalla henkilöllä voi olla esim olkapää kipuja, jolloin esim leuanveto ei onnistu, mutta varsinaiseen sammutus- tai muuhun toimintaan hänellä saattaa olla edellytyksiä vaikka kuinka. Ottaisitteko ensilähdön sammutusauton kuljettajaksi mieluummin 20-vuotiaan firefit huipputuloksen tehneen, eilen kuorma-autokortin saaneen henkilön vai 63-vuotiaan ammattirekkakuskin, jonka firefit arvo on 1,5 ?

Sukellus- ja pintapelastustoiminnassa on jo fyysiset toimintavaatimukset ja niiden laajentaminen muihin tehtäviin sekoittaa koko toiminnan. Täytyy muistaa, että kaikissa tilanteissa on monenlaisia erilaisia tehtäviä, jotka sopivat kaiken kuntoisille henkilöille.

Sopimuspalokunnan päällikkö tietää henkilöiden koulutus ja kuntotason ja hän pystyy luokittelemaan ne henkilöt, jotka sopivat hälytysosastoon. Apuna hän pystyy käyttämään kuntotestejä, vuosittaisia tarkastuksia ja lääkärintarkastuksia.

Ohje lisää sopimuspalokuntien kustannuksia ja sekin lisää ongelmia näinä huonoina talousaikoina.

Sopimuspalokunta toiminta meni pieleen jo silloin kun uudet pelastusopiston kurssi vaatimukset tulivat. Aikoinaan, kun liityit sopimuspalokuntaan niin perehdyttämisen jälkeen pääsi mukaan hälytyksille ”harjoittelijana”, jonka parina oli aina pidempään mukana ollut henkilö. Tietysti vaativiin tehtäviin ko henkilöitä ei koskaan laitettu, mutta siten sitoutettiin henkilö heti alussa

toimintaan mukaan ja nähtiin, onko sopimusalokunta hänelle oikea paikka.
Nykyään joudutaan odottamaan vuosia, että sopimusalokuntaan liittyvä henkilö pääsee peruskurssille, joka kestää luvattoman pitkään, ja voi olla, ettei henkilö sovellukaan toimintaan kunnolla tai ei halua tehdä niitä tehtäviä ja lähtee pois pian koulutuksen jälkeen.

Ministeriöissä on helppo tehdä linjauksia ja vaatimuksia, mutta alaa pitää tutkia, nähdä ja miettiä laajemmin, ettei tuhota koko sopimusalokunta kenttää liioilla vaatimuksilla.

Sopimusalokunnat, varsinkin isojen kaupunkien ulkopuolella, tarvitsevat kaikki soveltuvat henkilöt toimintaan mukaan, jotta hälytystehtäville saadaan tulevana vuosinakin riittävä määrä henkilöitä, ilman mitään jatkuvia kiristyksiä,

Täytyy muistaa, että sopimusalokunta on sopimusalokunta ja pelastusopiston käyneet ammattimiehet ovat eri asia!

Virrat 6.1.2026

Kunnioittaen

Timo Huikkala
0400632088

Grankulla FBK kiittää mahdollisuudesta lausua sisäministeriön ohjeluonnokseen fyysisen toimintakyvyn testausohjeeseen, asianumero VN/34523/2025.

Ohjeen mukana ei ole toimitettu perustelumuistiota miten ehdotettuja muutoksia ohjeeseen on arvioitu, sekä mitkä tämän toiminalliset ja taloudelliset arviot pelastustoimen tai sopimuspalokuntien kannalta olisivat, jos ohjetta noudatettaisiin. Grankulla FBK haluaa muistuttaa Sisäministeriötä hallintotehtävästään, jossa yhtenä osa-alueena on pitää huolta myös yhteiskunnan kantokyvystä, sekä toimialan ohjeuksesta valtiontaloushallinnollisten raamien puitteissa. Nyt esitetyssä luonnoksessa taloudelliset vaikutukset on jätetty täysin arvioimatta, jota ei voida pitää hyvän hallintotavan mukaisena valmistelutyönä. Luonnoksessa on myös jätetty arvioimatta vaikutus pelastustoiminnan toimintakykyyn ohjeen toimeenpanon yhteydessä.

Ohjeen tullessa voimaan aiheuttaakin se taloudellisesti huomattavan paineen sopimuspalokuntiin sekä pelastuslaitoksiin, jota ei ole huomioitu hyvinvointialueiden rahoituksessa lainkaan.

Ohjeessa esitetään muun muassa kuntovaatimuksia hyvinkin perustavanlaatuisiin tehtäviin sekä annetaan esimerkkejä eri tehtävien esittämistä fyysisen toimintakyvyn vaatimuksia. Vastaavia asioita on esitetty myös muissa Sisäministeriön antamissa ohjeissa. Lainsäädännössä sekä ohjeistuksessa tulisi pääsääntöisesti pyrkiä yksiselitteisyyteen, mutta nyt ehdotetussa ohjeistuksessa eri taso, joilla henkilö saa eri tehtävissä eri kuntotestituloksella toimia on hajautettu useampaan eri ohjeeseen. Firefit kuntotestin korkeintaan hatara tutkimuspohja on myös huolenaihe. Kansainvälisesti on käytössä pelastustoimintaan suunniteltuja ja tutkittuja testausmenetelmiä.

Mikäli tavanomaisessa työelämässä toimittaisiin kuten nyt ehdotettu ohjeistus esittää, olisi se hallitsematon kokonaisuus, ja jo nyt onkin havaittavissa olemassa olevien ohjeiden osalta tulkintaeroja pelastuslaitoksien ja yksittäisten viranhaltijoiden välillä.

Ohjeessa esitetään myös maastopalotehtäville vähintään 2,7 Firefit tulosta, joka tarkoittasi suoraan Länsi-Uudenmaan alueen henkilöstön, joka olisi kelpoinen sopimuspalokunnista toiminaan ko. tehtävillä putoamisen yhteen kolmasosaan nykyisestä. Mikäli valmistelutyössä olisi tutkittu ja arvioitu vaikutuksia käytettävissä olevaan henkilöstöön jo saatavilla olevista tilastoista olisi tämä vaikutus ollut mahdollista huomioida perustelumuistiossa joka ohjeen osalta olisi tullut valmistella. Grankulla FBK haluaakin tässä yhteydessä muistuttaa sisäministeriötä yleisestä taloustilanteesta Suomessa, jossa taloudellisten tai operatiivisten tehtävien osalle ei tulisi luoda uusia esteitä, saati nostaa valtiotalouden menoja sekä laskea pelastustoimen toimintakykyä omilla ohjeistuksillaan sekä peräänkuuluttaa perustelumuistion tärkeyttä.

Grankulla FBK esittääkin ohjeistuksen palauttamista takaisin viranomaisvalmisteluun sekä perustelujen esittämistä, jossa on arvioitu niin taloudelliset, toiminalliset kuin koko toimialan toimintakykyä koskevat vaikutukset.

Mikäli Sisäministeriö tarvitsee tukea kyseiseen työhön henkilöllisten, taloudellisten tai kompetenssien osalta on yhdistyksemme avoin avustamaan ohjeen sekä perustelumuistion valmistelussa.

Parhain terveisin,

Grankulla FBK

Gumbo FBK on Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella toimiva sopimuspalokunta, palokuntayhdistys on perustettu vuonna 1934. Pääsääntöisellä toimialueellamme Etelä-Sipoossa toimimme aktiivisena Sopimuspalokuntana maalla ja merellä, monipuolisissa tehtävissä.

Luonnos päivitetystä Fyysisestä Toimintakykyvaatimusohjeesta herättää palokunnassamme huolia Sopimuspalokuntien ja pelastustoiminnan kehityssuunnasta. Jatkuvasti kehittyvässä ympäristössä vaatimukset ja riskien ymmärrys kasvaa minkä seurauksena toiminta ja ohjeistus tulee päivittyä. Luonnoksessa esitetyt päivitykset ohjeeseen, vievät kokonaiskuvaa haastavampaan suuntaan, johtaen isompiin kysymyksiin, esimerkiksi alla mainituissa otsikkoalueissa.

1. Muuttuva kustannusrakenne ja lisääntyvä byrokratia

Sopimuspalokuntatoiminta on kustannustehokas ratkaisu pelastustoimessa, ohjeluonnoksessa esitetty suositus kaikkien pelastustoiminnan tehtäviä suorittavien henkilöiden toimintakyvyn arvioiminen heikentää kustannustehokkuutta, lisäämällä huomattavasti kuluja terveystarkistuksista ja fyysisen toimintakyky arvioinneista. Luonnoksessa myös esitetty toimintakyvyn säännöllistä seuraamista ja kehittämistä, joka entistä enemmän lisää kuluja.

Alueellamme ei makseta henkilökohtaista korvausta Sopimuspalokuntalaisille, eli tarkastukset ja testit tulisi suorittaa vapaa-ajalla, tai mahdollisesti työ aikaan, joka osaltaan saattaa johtaa ansiotulon menetykseen.

Ehdotettu muutos nostaa myös painetta dokumentoinnissa ja mahdollisesti lisää byrokratiaa sopimuspalokunnissa. Kuten yllä mainittu alueella ei makseta henkilökohtaista korvausta Sopimuspalokunnille, joten myös hallinnollinen työ on vapaaehtoista talkootyötä. Kaikkien hälytystoimintaan osallistuvien henkilöiden koordinoiminen tarkastuksiin ja testeihin lisää hallinnoista työtä ja vastuuta palokuntien päällystötehtävissä.

2. Pelastustoiminnan operatiivinen johtaminen tehtävien aikana

Toimintakykyvaatimuksien määrittelemisen useammalle tehtäväluokalle, vielä tehtävän vaara-alueiden mukaan lisää painetta operatiiviseen johtoon tehtävien aikana. Yksiköt tulisi mitä todennäköisemmin koostumaan useamman eri Firefit-luokan tuloksista omaavilta resursseista, josta johtuen yksikön toiminnan suunnittelu ja toteutus tulee muokata huomattavasti. Yksikönjohtajan tulee pystyä tunnistamaan kaikkien jäsenien eri tulostasot, ja huomioida tätä tehtävän annossa, ja samalla pystyä selkeästi viestimään käytössä olevista resursseista tehtävää johtavalle taholle. Olisiko tässä jopa mahdollisesti tarve miettiä johtamisjärjestelmä uusiksi, jotta tarvittavat resurssit saadaan

hallittua eri fokusalueille on luultavasti tarve jakaa tehtävään osallistuvat yksiköt, useammasta yksiköstä koostuvia sekayksiköitä, jotka pystyvät eri vaara-alueella työskentelemään tehokkaasti.

3. Saatavilla olevat henkilöstöresurssit Sopimuspalokunnissa

Vaatimusten lisääminen ehdotetulla tavalla johtaisi todennäköisesti käytössä olevien sopimuspalokuntalaisten määrään. Jäsenet eivät ole tottuneita eikä täten välttämättä motivoituneita osallistumaan toimintakyky testeihin, joka saattaa pienen motivaatiopuutteen vuoksi päättää uraa sopimuspalokuntalaisena. Ehdotetut muutokset siirtää fokus uusien jäsenten hankinnassa enemmän fyysiseen suorituskyykyyn, joka pienentää kuluvan hetken yhdestä sopimuspalokuntien valttikorteista, sopimuspalokunnat koostuvat useamman ansiotyön ammattilaisista. Ansiotyön tuomat eri alueen erikoisosaaminen voidaan hyvin soveltaa eri pelastustoimen tehtävissä, riski on että uudet vaatimukset vähentävät tätä erikoisosaamista.

Viime aikoina on ollut paljonkin puhetta sopimuspalokuntien rekrytointihaasteista, jos uhkakuva uusista vaatimuksista johtuen toteutuu, paine kasvaa entisestään rekrytointiin, kun useammassa sopimuspalokunnassa kärsitään jo nyt jäsenpulasta.

Nähdään myös riskinä että sopimuspalokuntien jäsenien motivaatio laskee, jos fyysiset suoritukset enemmän kohdistuu pienempään fyysisen suorituskyyvyn kannalta paremmassa kunnossa olevaan ryhmään, jolloin voi syntyä motivaatiopuutetta ryhmässä, joiden tehtäviin kuuluu ainoastaan tukitehtäviä taustalla.

Kuten aikaisemmin todettu, muutoksia ja päivityksiä on tarpeellisia tämän päivän yhteiskunnassa. Loppusanana todettakoon että ehdotetut muutokset aiheuttavat enemmän riskejä ja haasteita toiminnan kehitykseen, eikä niinkään anna uusia mahdollisuuksia. Riskinarviot eri tehtävien taustalla oleville fyysisille toimintakykyvaatimuksille olisi hyvä tarkentaa, koska ehdotetut jaot herättää ihmetystä, esimerkiksi metsä- ja maastopalo toimintakykyvaatimukset herättää suuresti ihmetystä. Näille tehtäville on tärkeää saada tarvittavat resurssit nopeasti kohteeseen, jotta paloista ei kehittyisi suuria. Ulkoilmassa tapahtuvassa tulipalon sammuttamisessa on eri mahdollisuudet tauottaa omaa työtä, jolloin fyysiset toimintakykyvaatimukset voivat olla matalammat, verrattuna suljetussa sisätilassa suoritettavaa sammutustyötä.

Gumbo Frivilliga Brandkår rf. hallituksen puolesta

Peter Fallström

Palokunnan Päällikkö

Teollisuuspalokunta

13.1.2026

Sisäministeriölle**Viite: VN/34523/2025****Aihe: Kirjallinen lausunto****Asia: Sisäministeriön ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen****Taustaa**

Harjavallan Suurteollisuuspuisto on Suomen suurin teollisten kaasujen ja kemikaalien käsittelykeskittymä. Harjavallan kaupungissa sijaitseva teollisuusalue on laajuudeltaan yli 300 hehtaaria. Se sijaitsee Köyliö - Harjavalta - Ulvila harjumuodostuman kohdalla Kokemäenjoen välittömässä läheisyydessä, eteläpuolella. Suurteollisuuspuistossa työskentelee yli tuhat eri alojen ammattilaista. Alueella toimii parikymmentä yritystä, jotka ovat metallurgian, kemianteollisuuden ja prosessienergian hyötykäytön osajia sekä näitä toimintoja tukevien alojen erityisosaajia. Tämän lisäksi alueella työskentelee yli sadan alihankkijayrityksen työntekijöitä. Tehdasalue rajoittuu suurelta osin asuntoalueisiin. Valtatielle 2:lle on tehdasalueelta matkaa alle yksi kilometri. Tampere - Pori rautatie kulkee tehdasalueen lounaisimman osan läpi. Alueella tuotettavat metallit ovat avainasemassa vauhdittamassa yhteiskunnan sähköistymistä ja vihreää siirtymää.

Alueella toimii oma teollisuuspalokunta, joka toimii myös sopimuspalokuntana Satakunnan pelastuslaitokselle. TPK:lle on suunniteltu oma vastealue, vuosittain tehtäviä on 70–100 joista 2/3 palokunta hoitaa itsenäisesti teollisuusalueen sisällä. Palokunnan hälytysosaston jäsenmäärä vuoden 2025 lopussa oli 32 joista savusukeltajiksi nimettyjä 14 teollisuuspelastajaa. Palokunnan toimintaolosuhteet ovat hyvällä tasolla ja teollisuuspuiston yritykset ymmärtävät oman palokunnan arvon toiminnassaan.

Emme ole missään tapauksessa kehitystä ja muutosta vastaan, turvallisuuden ja varautumisen toimijana sekä organisaationa olemme itse kiinnittäneet huomiota ja kehittäneet omaa toimintaamme sekä työturvallisuutta jatkuvasti, niin kalusto- kuin varustepuolella mutta myös fyysisen ja psyykkisen kunnon ja jaksamisen kautta. Palokunnan toiminnassa ja tehtävissä on tärkeää olla riittävässä kunnossa, jotta kaikki tekeminen on turvallista, mutta sitä ei voida luotettavasti mitata tämän ohjeen viitoittamalla tavalla.

Teollisuuspalokunta

13.1.2026

Yleiset huomiot

- Työturvallisuuden näkökulmasta pelastustoimintaan osallistuvilla on lähtökohtaisesti hyvä olla perusvaatimukset. Muissakin työtehtävissä riittää kuitenkin yleisesti työterveyshuollon lausunto soveltuvuudesta kuten nykyisellään myös pelastustoiminnan perustehtävissä.
- Fyysisestä toimintakyvystä johtuvia onnettomuuksia tapahtuu äärimmäisen harvoin, STP teollisuuspalokunnan toiminnassa sellaisia ei ole tapahtunut, joten tarvetta nykyistä kovemmille vaatimuksille ei käytännössä ole.
- Pakollinen kaikkia koskeva FireFit-testaus tulee karsimaan käytettävissä olevaa teollisuuspalokunnan henkilöstöä merkittävästi. Pelastustoimen toimintakyky teollisuuspuiston alueella tulisi heikkenemään kohtalokkaasti. Tämä koskee kaikkia sopimuspalokuntia Satakunnassa ja koko Suomessa, useissa paikoissa vielä rankemmin kuin Harjavallan suurteollisuuspuiston teollisuuspalokuntaa koskevassa tilanteessa.
- Tarvittavat taloudelliset resurssit fyysisen toimintakyvyn testaamiseen kasvaisivat moninkertaisiksi nykytilanteeseen verrattuna. Tällaisia resursseja ei varmasti hyvinvointialueilla ole eikä tule. Koko pelastustoimi on jo vuosia ollut jatkuvan ja kestäättömän säästöpaineen alla.
- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on liian monimutkainen ja täysin turha toiminta. Johtaminen eri tasoilla käy mahdottomaksi, kun henkilöstössä olisi käytännössä eri vaativuusluokan tehtäviin soveltuvia henkilöitä ja tehtävän mukaisesti joutuisi hyvin tarkasti miettimään keitä mihinkin tehtäviin voisi käyttää. Ohjeistusta, jonka noudattamista on lähes mahdotonta valvoa, ei pidä tehdä.
- Tällä ohjeella itse tehdään toiminta vaikeaksi, jopa mahdottomaksi tilanteessa, jossa toimijoiden määrä muutenkin on vähissä ja uusien tekijöiden rekrytointi on hankalaa.
- Ohjeessa on ikäryhmäkohtaiset FireFit-kuntoluokkataulukot. Näillä ei ilmeisesti ole kuitenkaan vaikutusta ohjeen mukaiseen toimintakykyyn, joten niiden sisällyttäminen ohjeeseen herättää lähinnä kysymyksiä niiden merkityksestä.
- Teollisuuspalokunnan yksi tärkeimpiä tehtäviä vakavissa/suuremmissa onnettomuustilanteissa on toimia oppaana ja asiantuntijana alueen erityisvaaroissa ja tilanteissa. Henkilö, joka työskentelee jatkuvasti työpisteessään, on paras mahdollinen auttaja ja opas myös palokunnalle. Tällä ohjeella käytännössä lopetetaan suoraan mahdollisuus yli 50-vuotiaiden osallistua teollisuuspalokunnan toimintaan, vaikka he pystyvät erittäin vaativissa olosuhteissa, suoja- ja turvavarusteissa joka päivä suorittamaan omat työtehtävänsä samoissa tiloissa ja tehtävissä.

Teollisuuspalokunta

13.1.2026

Kehittämisvaatimukset

- *Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on täysin turva ja se tulee poistaa.* Nykyinen jako perustehtäviin ja vaativiin tehtäviin on riittävä ja monimutkaisempi järjestelmä aiheuttaa ongelmia käytännön operatiivisessa toiminnassa.
- *Eri tehtävissä vaadittava fyysinen toimintakyky pitää perustua tehtävässä todellisuudessa vaadittavaan toimintakykyyn.* Tehtävässä todellisuudessa vaadittavan fyysisen toimintakyvyn vaatimukset pitää perustua tutkittuun tietoon. Teollisuusympäristössä on helppo todentaa ja esittää tämän ohjeen vaatimuksien järjettömyys.
- Mikäli perustehtäviin määritellään vaatimus fyysisen toimintakyvyn testauksesta, tulee testin olla *toiminnallinen testi* (vrt. Oulun mallin testi), joka voidaan helposti toteuttaa omalla paloasemalla. FireFit-testaus on liian raskaasti toteutettava koko henkilöstölle. Ministeriön ohjaus ohjeella yhtä testaustapaa kohden on kohtuutonta.
- *Myös vaativien tehtävien osalta tulee vakavasti harkita palaamista toiminnalliseen testiin*, jolla voidaan käytännön tehtäviä simuloiden tehokkaasti ja helposti testata henkilön toimintakyky tehtäviin.
- *Teollisuuspalokunnan sekä muidenkaan palokuntien toimintaa ei tule vaikeuttaa viiranomaisohjauksella* näin radikaalisti koska mitään ongelmaa asiassa ei ole ollut tähänkään saakka. Vaatimuksissa on otettava entistä paremmin huomioon tehtäväkohtaiset vaatimukset, palokuntalaisten osaaminen ja käytettävyyys eri tehtäviin ja paikallisen tiedon, taidon ja arvioinnin käyttö siitä kuka on pelastustoimintakelpoinen toimimaan hälytystehtävissä.

palokunnan päälikkö

13.1.2026

Luonnos 13.1.2026. Valmiin lausunnon julkisuus luokaksi tulee "Julkinen".

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

viitteenne: dnro VN/34523/2025

Lausunto sisäministeriön ohjeluonnoksesta

Helsingin Vapaaehtoinen Palokunta r.y. – Helsingfors Frivilliga Brandkår r.f. (jäljempänä "palokunta") kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua 20.11.2025 päivätyistä luonnoksesta "Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista" (asianumero VN/34523/2025). Asia on palokunnalle tärkeä, sillä fyysiset toimintakykyvaatimukset ovat jo ennestään yksi keskeisimmistä asioista, jotka rajaavat palokunnan jäsenten mahdollisuuksia osallistua pelastustoimintaan.

Lausuntonamme esitämme, että ohje palautettaisiin takaisin valmisteltavaksi. Ohjeessa on useita epäselvyyttä aiheuttavia ja varsinkin sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä heikentäviä kohtia. Emme usko, että niitä pystytään ministeriössä korjaamaan tyydyttävällä tavalla pelkästään lausuntopalautteiden pohjalta, vaan ministeriön tulisi tehdä asiasta avoin vaikutusten arvio. Tarkemmat perustelumme ovat alla.

Ohjeen tavoitteista

Ohjeen kuvailulehdellä sivulla 2 kerrotaan, että lausuttavana oleva ohje ottaa huomioon edellisen (voimassa olevan) ohjeen (sisäministeriön julkaisu 5/2016) jälkeen julkaistut pelastustehtäväkohtaiset ohjeet. Tämä ei aivan pidä paikkaansa. Esimerkiksi putoamisvaarallisella alueella työskentelystä annetussa ohjeessa (sisäministeriön julkaisu 2021:6) kappaleessa 5.1 määritellään, että PVAT:n perusosaamisen taitojen mukainen toiminta edellyttää FireFit-indeksin tasoa 2,0. Perusosaamisen taito on esimerkiksi se, että työskentelijä rajaa sopivan pituisella liitosköydellä liikkumisalueensa sellaiseksi, että hän ei voi joutua välittömän vaaran alueelle. Nyt lausuttavana olevassa ohjeessa putoamisvaarallisella alueella tehtävä pelastustyö (sisältäen vaara-alueen, jolla PVAT-ohjeen mukaan saa työskennellä perusosaamisen taidot hallitseva henkilö) on kuitenkin kategorisesti luokiteltu keskivaativaksi tehtäväksi, jossa vaaditaan vähintään FireFit-indeksin tasoa 2,7.

Kuvailulehdellä sivulla 2 kerrotaan myös, että lausuttavana olevan ohjeen tavoitteena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa ohjeistuksia sekä edistää fyysisen toimintakyvyn arviointia valtakunnallisesti yhtenäisesti ja vertailukelpoisella tavalla. Ohjeluonnoksen mukana ei seurannut minkäänlaista taustamuistiota eikä itse ohjeluonnoskaan sisällä tietoa siitä, mitkä ohjeistukset eivät ole tällä hetkellä selkeitä, ja mitä ongelmia fyysisen toimintakyvyn arvioinnissa valtakunnallisesti tällä hetkellä on. Lausunnoissa ei siis voida ottaa kantaa siihen, selkeytyvätkö ohjeistukset lausuttavan ohjeen myötä, tai edistyykö fyysisen toimintakyvyn yhtenäinen ja vertailukelpoinen arviointi.

Fyysisen toimintakyvyn arvioinnin tavoitteista

Ohjeen kappaleessa "Johdanto" sivulla 6 asetetaan ohjeen tavoitteeksi, että pelastushenkilöstö voisi osallistua pelastustoimintaan koko työuransa ajan. Sopimuspalokuntalaisten kohdalla tavoite ei ole mielekäs. Yksilön näkökulmasta toiminta sopimuspalokunnassa ei ole osa työuraa vaan harrastus tai korkeintaan sivutyö. Sopimuspalokuntaan kuuluvan yksilön toimeentulon kannalta se, saako hän

osallistua fyysisen toimintakykynsä puolesta pelastustoimintaan, ei ole merkittävää sillä tavalla kuin se on merkittävää pelastajan ammatissa toimivalle.

Jos sopimuspalokuntalainen menettää kelpoisuutensa osallistua pelastustoimintaan, se todennäköisesti toki harmittaa häntä, mutta mihinkään "työuran jatkumiseen pelastustoiminnassa" on turha sopimuspalokuntalaisen kohdalla vedota. Sosiaalinen paine on paljon merkittävämpi motivaatiotekijä: jos yksilön kelpoisuuden poistuminen johtaa palokunnan suorituskyvyn tai palokunnan saaman sopimuskorvauksen merkittävään laskuun, niin tovereiden kannustus saattaa hyvinkin ohjata yksilöä ponnistelemaan kovemmin fyysisen toimintakykynsä eteen. Tyypilliseltä sopimuspalokuntalaiselta on haitallista vaatia korkeampaa toimintakykyä kuin mitä hän senhetkisiin tehtäviinsä käytännössä tarvitsee. Kun sopimuspalokuntatoiminnasta tulee liian vaikeaa yksilölle, yksilö lopettaa sopimuspalokuntatoiminnan. Toki kun sopimuspalokuntaan kuulunut henkilö ei tee mitään, ei hänelle satukaan mitään. Muihin ihmisiin kuitenkin todennäköisesti sattuu.

Pelastustoiminnan tehtävätasoista

Sivulla 9 pintapelastus, savusukellus, kemikaalisukellus ja vesisukellus määritellään kategorisesti vaativiksi pelastustehtäviksi. Voimassa olevassa ohjeessa fyysisen toimintakyvyn arvioimisesta (sisäministeriön julkaisu 5/2016) määritellään myös savusukellusta edellyttävät perustehtävät. Ne rinnastuvat vaadittavan FireFit-indeksin puolesta nyt lausuttavana olevassa ohjeessa keskivaativiin tehtäviin. Voimassa olevan ohjeen määrittely on selkeä, hyvin perusteltu ja vastannut tosielämän tilanteita. Samanlainen määrittely tulisi säilyttää nyt lausuttavana olevassa ohjeessa ja laajentaa kattamaan myös pintapelastuksen, kemikaalisukelluksen ja ehkä vesisukelluksenkin.

Sivulla 10 erääksi keskivaativaksi tehtäväksi esitetään työskentelyä maastopalotehtävissä vaara-alueella. Missään ohjeessa ei ole määritelty, mikä alue maastopalossa on vaara-alue. Pelastustoimen sukellus- ja pintapelastustoiminnasta annetussa ohjeessa (sisäministeriön julkaisu 2023:28) kerrotaan kyllä rakennuspalojen vaara-alueen määrittelemisestä, ja siinä viitataan, että myös palavan rakennuksen ympäristö voi olla vaara-alue. Palon leviämiseen vaikuttavat seikat rakennetussa ympäristössä kuitenkin eroavat olennaisesti seikoista maastosta. Lausuttavan ohjeen lukijalle jää siis kovin epäselväksi, mitä vaara-alue maastopalossa voisi tarkoittaa. Välittömän vaaran alue maastopalossa on mitä ilmeisimmin ainakin palon kärjessä, mutta myös välittömän vaaran alue voi ehkä olla maastopalossa muuallakin.

Sivulla 10 erääksi perustason tehtäväksi esitetään sammutustehtävät vaara[-alueen] ja välittömän vaaran alueen ulkopuolella. Tästä määritelmästä seuraisi siis, että palavan rakennuksen sammuttaminen rakennuksen ulkopuolelta ei useimmiten olisi perustason tehtävä, sillä vaara-alueen ulkopuolelta (eli alueelta, jonne ei tule esimerkiksi savua) on kovin vaikea sammuttaa tehokkaasti. Kuitenkin sivulla 17 määritellään, että sammutustehtävät palavan tilan ulkopuolelta ovat perustason tehtäviä. Kumminko asia halutaan ohjelunnoksessa määritellä?

Sivulla 10 perustason tehtävät määritellään sellaisiksi, joissa muun muassa voidaan käyttää paineilmahengityslaitetta, mutta joissa paineilmahengityslaitteen käyttämisen keskeyttäminen ei aiheuta vaaraa. Määritelmä on kummallinen ja epäkäytännöllinen. Paineilmahengityslaitetta käytetään aina jonkin pelastustyöntekijään kohdistuvan terveysvaaran torjumiseksi. Kukaan tuskin käyttää sitä huvikseen. Ehkä ohjeessa on tässä kohdassa siis tarkoitettu jollekulle muulle kuin pelastustoiminnan suorittajalle aiheutuvaa vaaraa. Jos niin on, niin asia olisi syytä kertoa ohjeessa selvemmin.

Sivulla 10 erääksi perustason tehtäväksi esitetään "yksiköiden kuljettaminen". Ministeriö lienee tarkoittanut kulkuneuvojen kuljettamista. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (sisäministeriön julkaisu 2025:14) mukaan "Yksikkö on henkilön tai henkilöstön, kulkuneuvon ja kaluston muodostama toimintakokonaisuus".

Fyysisen toimintakyvyn arvioinnista

Ohjeen sivulla 13 vaaditaan, että kaikki FireFit-testaajat olisivat suorittaneet FireFit-testaajan I-tason koulutuksen ja tarvittavat täydennyskoulutukset. Sellainen vaatimus romuttaisi nykyisen Helsingissä hyvin toimivan ja kustannustehokkaan käytännön, että sopimusalokuntalaiset valvovat toistensa FireFit-lihaskuntotestejä. Jotkut nykyisin testejä valvovista sopimusalokuntalaisista voivat haluta ja ehtiä käydä kolmipäiväisessä FireFit-testaajan I-tason koulutuksessa, mutta suurin osa todennäköisesti ei. Vaatimus FireFit-testaajan I-tason koulutuksesta on syytä rajata ohjeessa vain testaustoimintaa ohjaaville ja sen laatua valvoville henkilöille.

Fyysisen toimintakyvyn arviointimenetelmistä

Ohjeen sivulla 14 suositellaan savusukellusta simuloivan testiradan suorittamista aerobisen ja lihaskuntotestin lisäksi. Voimassa olevassa ohjeessa (sisäministeriön julkaisu 5/2016) kappaleessa 4.2 annetaan ymmärtää niin sanotun Oulun mallin savusukellustestiradan suorittamisen vuosittain olevan pakollista. Sellaiseen ei ole ollut käytännössä resursseja eikä todennäköisesti ole vastaisuudessaakaan. Hyvä, että nyt lausuttavana olevassa ohjeessa savusukellusta simuloivan testiradan suorittaminen on vain suositeltavaa. Oulun mallin testi oli hyvä testi siksi, että se mittasi myös testattavan liikkumiskykyä. Siksi on hyvä, että nyt lausuttavana olevassa ohjeessa suositellaan myös kehonhallinnan, liikkuvuuden ja tasapainon testejä.

Ohjeen sivulla 15 väitetään, että liitteessä 1 (sivu 18) esitetään kokonaisten indeksiluokkien rajat. Liitteessä 1 kuitenkin esitetään kokonaisten ja puolikkaiden indeksiluokkien rajat. Sivulla 15 oleva teksti pitäisi korjata vastaamaan liitteen 1 sisältöä.

kunnioittaen

Perttu Halonen
palokunnan päällikkö

Lausunto ohjeluonnoksesta pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista

Vastaanottaja:
Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

Asia:

Lausunto ohjeluonnoksesta pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista

Asianumero: VN/34523/2025

1. Lausunnon antaja

Hinnerjoen VPK ry
Lääkärintie 16
27600 HINNERJOKI

Sopimuspalokunta, toiminta-alue Hinnerjoki, Satakunta.

Hinnerjoen VPK ry toimii sopimuspalokuntana ja osallistuu operatiiviseen pelastustoimintaan omalla toiminta-alueellaan. Ohjeluonnoksessa esitetyt fyysisen toimintakyvyn vaatimukset koskevat suoraan palokuntamme aktiivijäseniä ja vaikuttavat merkittävästi toiminnan jatkuvuuteen sekä henkilöstön saatavuuteen.

2. Yleinen kanta ohjeluonnokseen

Hinnerjoen VPK ry suhtautuu kielteisesti fyysisten toimintakykyvaatimusten kiristämiseen sekä terveystarkastusten roolin laajentamiseen osana esitettyä fyysisten toimintakykyvaatimusten kiristämistä.

Nykyiset fyysisen toimintakyvyn vaatimukset ovat käytännössä osoittautuneet riittäviksi pelastustoiminnan turvalliseen ja tehokkaaseen hoitamiseen. Ohjeluonnoksessa esitetty kiristäminen ei perustu todelliseen, tehtävien käytännössä edellyttämään suorituskykyyn, vaan painottaa yksipuolisesti mitattavia fyysisiä testiarvoja pelastustoiminnan kokonaisvaltaisen toimintakyvyn kustannuksella.

Terveystarkastusten tarkoituksena tulee olla merkittävien terveystarkastusten tunnistaminen ja seuranta, ei toimia mekaanisena karsintavälineenä operatiivisiin pelastustehtäviin osallistumiselle. Lääketieteellinen arvio ei sellaisenaan kuvaa henkilön todellista toimintakykyä pelastustoiminnan vaativissa, ryhmässä toteutettavissa tehtävissä. Hinnerjoen VPK ry pitää tärkeänä, että terveystarkastukset tunnistavat aidot, tehtävien suorittamista estävät terveystarkastukset, mutta vastustaa niiden käyttöä yleisluontoisena kelpoisuuskriteerinä ilman tehtäväkohtaista harkintaa.

3. Perustelut

Pelastustoiminta on luonteeltaan ryhmätyötä. Tehtävät suoritetaan aina toimintaryhmänä, jossa kuormitus ja vastuut jakautuvat eri rooleihin. Kaikilta pelastustoimintaan osallistuvilta ei edellytetä samanlaista fyysistä suoritustasoa jokaisessa tehtävässä. Käytännössä pelastustehtävissä työkuorma jakautuu, ja tehtävien turvallinen suorittaminen perustuu yhteistoimintaan, ei yksittäisen henkilön maksimaaliseen fyysiseen suoritukseen.

Nykyinen fyysisten vaatimusten taso on osoittautunut toimivaksi, eikä käytännön toiminnassa ole ilmennyt näyttöä siitä, että fyysinen toimintakyky olisi ollut turvallisuutta heikentävä tekijä.

Fyysisten vaatimusten kiristäminen heikentää erityisesti sopimuspalokuntien henkilöstön saatavuutta. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, ja kiristetyt vaatimukset sulkevat pois motivoituneita ja kokeneita henkilöitä, joiden tosiasiallinen toimintakyky on pelastustehtävissä riittävä.

Pelastustoiminnan turvallisuus muodostuu osaamisesta, kokemuksesta, johtamisesta ja toimivista toimintatavoista. Yksittäisten fyysisten testitulosten korottaminen ei automaattisesti paranna työturvallisuutta.

4. Korjausehdotukset

- Fyysisten toimintakykyvaatimusten tulee säilyä nykyisellä tasolla.
- Terveystarkastusten tulee säilyä nykyisessä muodossaan.
- Arvioinnin painopisteen tulee olla tehtäväkohtaisessa ja ryhmässä tapahtuvassa toimintakyvyssä.
- Ohjeen tulee mahdollistaa joustavat ja paikalliset käytännöt erityisesti sopimuspalokuntien osalta.
- Valtakunnallisten vaatimusten tulee huomioida sopimuspalokuntatoiminnan vapaaehtoinen luonne ja alueelliset erot toimintaympäristössä.

5. Vaikutukset, mikäli ohjeluonnos toteutetaan esitetyssä muodossa

Mikäli fyysisiä vaatimuksia ja terveystarkastusten painoarvoa kiristetään esitetyllä tavalla, seurauksena on pelastushenkilöstön määrän väheneminen, paikallisen toimintavalmiuden heikkeneminen sekä kokeneen henkilöstön osaamisen menettäminen ilman todellista turvallisuushyötyä. Tämä korostuu erityisesti harvaan asutuilla alueilla, joissa sopimuspalokunnat muodostavat pelastustoiminnan rungon ja henkilöstöreservit ovat jo lähtökohtaisesti rajalliset.

Lisäksi, kun operatiivinen kelpoisuus sidotaan vahvemmin lääketieteelliseen arvioon ja yksittäisen lääkärin vastuuseen, syntyy käytännössä varovaisuusperiaatteeseen perustuva käytäntö, jossa henkilöstöä rajautuu toiminnan ulkopuolelle ilman todellista näyttöä tehtävissä pärjäämättömyydestä.

5.1. Vaikutukset varautumiseen ja poikkeusoloihin

Fyysisten toimintakykyvaatimusten kiristäminen kaventaa pelastustoimen operatiivista henkilöstöpohjaa jo normaalioloissa. Tämä muodostaa merkittävän riskin pelastustoimen toimintakyvyille poikkeusoloissa ja pitkäkestoisissa kriisitilanteissa, joissa henkilöstön saatavuus, kuormituksen kesto ja samanaikaisten tehtävien määrä korostuvat.

Pelastustoimen varautuminen ja kokonaisturvallisuus edellyttävät riittävää henkilöstömäärää ja tehtäväkohtaisesti käyttökelpoista osaamista, eivät ainoastaan yksittäisten henkilöiden korkeaa fyysistä suorituskkyä.

6. Yhteenveto

Pelastustoiminnan tavoitteena tulee olla toimintakykyinen ja turvallinen kokonaisuus. Nykyiset fyysisen toimintakyvyn vaatimukset ovat riittäviä ja tarkoituksenmukaisia. Ohjeluonnoksessa esitetty vaatimusten kiristäminen ei ole perusteltua eikä vastaa vapaaehtoisen pelastustoiminnan todellisia eikä operatiivisia tarpeita.

Hinnerjoella 22.12.2025

Petri Koskinen
Hallituksen puheenjohtaja
Hinnerjoen VPK ry

Utlåtande om utkastet till anvisning om fysiska funktionskrav i räddningsverksamheten av Hitis kyrkoby frivilliga brandkår (FBK)

till kirjaamo@gov.fi
kopia till toimisto@sspl.fi
diarienummer VN/34523/2025

Det här utlåtandet baserar sig på generell information, då utkastet om fysiska funktionskrav i räddningsverksamheten inte fanns tillgängligt på svenska för att kommenteras.

Hitis FBK är en aktiv men liten frivillig brandkår (avtalsbrandkår) på ön Hitis i Hitis skärgård, i Kimitoöns kommun. Hitis har en fast befolkning på cirka 40 personer och ligger med broförbindelse intill ön Rosala som har en fast befolkning på cirka 70 personer. Deltidsboende och sommargäster utökar befolkningen (och larmuppdragen) tiofald, särskilt under sommarsäsongen. Vägförbindelsen från fastlandet till Hitis-Rosala består av en färja, vars restid i en riktning är 30 minuter.

Hitis FBK har snabbt utvecklats sedan början av 2000-talet, då vi ännu 1990 var utrustade med något som kunde jämföras med ett lider med två motorsprutor och några läckande hårda slangar. I nuläget är vi inne på vår fjärde släckningsbil, tredje båt och andra station. Dragsfjärds HOBK och Västanfjärd FBK är aningen större brandkårer på Kimitoön. För dem tar det med båt cirka 35 min tid från alarm innan de kommer iland på Hitis, om det alls är möjligt att färdas med båt.

Hitis FBK har på årsbasis cirka 15 brand- och räddningsuppdrag och cirka 20 förstaresponsuppdrag. I skrivande stund ser det ut som att enbart 7 personer av 13 får ihop de 30 övnings timmar 2025 som redan nu krävs. Vi har en ungdomsavdelning med 8 ungdomar, men dessa kan delta i räddningsverksamheten tidigast om 4 år, och mer sannolikt är att ungdomarna då studerar på annan ort och inte kan delta i räddningsverksamheten. Deltidsboende och sommargäster på Hitis ställer i regel inte upp i Hitis FBK räddningsverksamhet.

Vi har gjort allt vi kan för att hålla vår alarmavdelning så stor som möjligt oberoende av de krav som finns, då de personer som finns på listan är händiga människor som jobbar i skärgården; vid olika tillbud har man oberoende av fysiska krav alltid nytta av dem alla. Alla i alarmavdelningen är arbetande människor och en del har som vana att ta promenader, springa, eller gymma på vårt stationsgym, och andra har det inte. Eftersom vi är en liten kår kan vi inte välja och vraka eller ställa krav för att någon skall få vara med i vår verksamhet, vi behöver tvärt om gå med ljus och lykta för att hitta deltagare och kunna upprätthålla beredskapen i byn och på holmarna i området.

Det är viktigt att beakta att Hitis FBKs verksamhet är frivillig, det vill säga våra medlemmar deltar i verksamheten på sin fritid och av egen vilja. Vi ser strikta krav som hinder för folk att delta i verksamheten. God fysik eller tester och läkargranskningar är bra då de främjar hälsan och verksamheten, men tvång är inte bra. Frivilliga fysiska tester faller inte små frivilliga brandkårers verksamhet. Morötter så som bonus i kassan för godkända tester kunde exempelvis fungera för frivilliga brandkårer. Tester som krävs borde också vara av en sådan karaktär att de kan göras på den egna stationen med den normala utrustningen, inte så att man är tvungen att resa långa sträckor för att göra dem. Ett gott exempel på det här är Uleåborgstesten: utförandet kunde göras så att man avläser puls och sat-% mellan varje element och så finns det gränsvärden som räknas ut före. Vid oro om fusk kunde räddningsverkets egen personal vara på plats och övervaka, eller något så enkelt som video övervakning kunde begäras. Det här skulle också vara ett betydligt billigare sätt att sköta det än att köpa tjänster från stora gym och idrottscenter eller använda sig av dyr special utrustning.

Konsekvenserna av strikta fysiska krav från räddningsverket och inrikesministeriet är att vi på Hitis FBK får en alarmlista på så få personer att vi kommer att behöva avsluta kårens alarmverksamhet. Detta skulle vara en stor förlust med tanke på beredskapen i yttre skärgården.

Med hopp om förståelse för små frivilliga brandkårer med långa avstånd.

Fihlman Peter
Kårchef
Hitis FBK 12.1.2026

Hyvinkään konepajan TPK ry.
Pajatie 8
05820 Hyvinkää

4.12.2025

Sisäministeriö
Pelastusosasto
kirjaamo.sm@gov.fi

Suomen Sopimuspalokuntien Liiton sähköposti 21.11.2025: Lausuntopyyntö ohjeluonnokseen pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista (asianumero VN/34523/2025)

LAUSUNTO 20.11.2025 PÄIVÄTTYYN OHJELUONNOKSEEN PELASTUSTOIMINNAN TEHTÄVIEN FYYSISISTÄ TOIMINTAKYKYVAATIMUKSISTA

Hyvinkään konepajan TPK on Hyvinkäällä toimiva, aktiivisesti pelastustoimintaan osallistuva sopimuspalokunta. Palokunnan hälytysosastoon kuuluu 23 henkilöä. Vuosi 2025 on palokunnan 77. toimintavuosi.

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto valmisteltavana olevaan ministeriön ohjeeseen. Palokunnan hallitus on huolellisesti tutustunut toimitettuun ohjeluonnokseen ja toteaa seuraavaa:

Hallitus ymmärtää, että pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden on oltava fyysiseltä ja psyykkiseltä toimintakyvyltään sekä terveydentilansa puolesta soveltuvia pelastustoiminnan tehtäviin. Kannatamme nykyistä menettelyä, jossa pelastustoimintaan osallistuvien sopimuspalokuntalaisten on mahdollista maksutta osallistua fyysisen toimintakyvyn seurantaan sekä terveystarkastuksiin.

Sopimuspalokunnan näkökulmasta korostamme, että toimintakykyvaatimusten tulee olla sellaisia, ettei niillä kohtuuttomasti vaikeuteta tai kokonaan estetä työkykyisten henkilöiden osallistumista pelastustoimintaan. Ohjeessa tulee erityisesti ottaa huomioon, että sopimuspalokuntalaiset osallistuvat testauksiin, terveystarkastuksiin ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen rajallisella vapaa-ajallaan. Riskinä on, että palokuntalaiset luopuvat toiminnasta, mikäli kokevat ohjeiden asettamat vaatimukset liian kuormittaviksi. Sopimuspalokuntien toiminnan luonteeseen nähden ylimitoitetuilla vaatimuksilla vaarannetaan koko sopimuspalokuntajärjestelmän elinvoimaisuus Suomessa.

Nykyisten toimintakykyvaatimusten mitoittamiseen on ollut vahvasti vaikuttamassa päätoimisen henkilöstön eläkeiän nousu ja työurien pidentyminen, jota perustetta ei voida soveltaa sopimuspalokuntien henkilöstöön. Esimerkiksi vuonna 2001 voimaan astuneessa savusukellusohjeessa toimintakykyvaatimukset palvelivat huomattavasti paremmin pelastustoimen kokonaisuutta ollen nykyistä kohtuullisemmat. Silloinen ohje antoi useita käytännöllisiä vaihtoehtoja savusukelluskelpoisuuden arviointiin. Vaihtoehtoisia yleiskestävyystestejä ohjeen mukaan olivat:

- 1) savusukellustestirata (ns. Oulun malli) savusukellusvarustuksessa
- 2) nousujohteinen kävelymattotesti savusukellusvarustuksessa

- 3) submaksimaalinen nousujohteinen polkupyöräergometritesti urheiluvastuustuksessa
- 4) muu vastaavan tasoinen testi.

Muihin, kuin savusukellustehtäviin ei vuoden 2001 ohje asettanut fyysisiä toimintakykyvaatimuksia. Tästä huolimatta toimintakykyyn liittyneitä vaaratilanteita ei kokemuksemme mukaan esiintynyt.

Lausuttavana olevassa ohjeluonnoksen toimintakykyvaatimusten mitoitus pohjautuu testiolosuhteissa suoritettuihin tehtäviin. Testiolosuhteet harvoin vastaavat todellisia vaihtelevia tilanteita eikä tarkkaa luetteloa tehtävistä ja niiden vaatimasta toimintakyvystä voida laatia. On huomioitava, että yhden tehtävän aikana kuormitus vaihtelee hetkellisesti, jolloin kuormitusta pitäisi pystyä arvioimaan jokaisen henkilön suorittaman tehtävän keston ajan erikseen, mikä ei käytännössä ole onnettomuuspaikalla mahdollista. Lisäksi tehtävien fyysiseen kuormittavuuteen vaikuttaa olennaisesti suorituksen tempo. Mikäli tempoa lasketaan, kuormitus on huomattavasti alhaisempi. Lisäksi sopimuspalokunnissa tehtävät voidaan suorittaa usean henkilön voimin tai käyttämällä konevoimaa. Pitkäaikainen palokuntakokemuksemme on osoittanut, että submaksimaalinen polkupyöräergometritesti voi antaa täysin virheellisen arvion henkilön todellisesta työkyvystä. Tästä syystä on kehitettävä vaihtoehtoisia testausmenetelmiä.

Edellä mainittuihin seikkoihin perustuen esitämme, että sopimuspalokuntien osalta vaativien tehtävien toimintakyvyn arvioinnissa palattaisiin vuoden 2001 kaltaiseen menettelyyn koskemaan ainoastaan sukellus- ja pintapelastustehtäviä. Pelastustoiminnan tehtävätaaso, keskivaativat tehtävät, tulee poistaa epämääräisenä ja käytännössä vaikeasti onnettomuuspaikalla sovellettavana. Lisäksi esitämme, että perustehtävien toimintakyvyn arviointiin kehitettäisiin kevyempi työnomainen testi, joka suoritettaisiin ilman paineilmaahengityslaitetta.

Perustehtävien kohdalla aerobisen kestävyysindeksi, vähintään 2,0 tulee säilyttää nykyisen ohjeen mukaisesti suosituksena. Testien toteutumisen kannalta on tärkeää, että tuleva testausjärjestelmä mahdollistaa tiettyjen toimintakykytestien toteuttamisen palokunnissa omatoimisesti. Kyseiset testit tehtäisiin palokuntiin perehdytettyjen henkilöiden valvonnassa.

Kommentit ohjeluonnoksen tekstiin:

- Luonnoksessa käytetään termiä pelastushenkilöstö. On epäselvää, mitä henkilöstöryhmää tällöin tarkoitetaan. Ohjeessa tulee käyttää pelastushenkilöstön sijasta valtioneuvoston asetuksen muotoa: Pelastustoimintaan osallistuva päätoiminen, sivutoiminen ja sopimuspalokunnan henkilöstö.
- Luonnoksessa mainitaan sen tarkoituksena tarkentaa ja päivittää pelastustoiminnan tehtävien fyysisiä toimintakykyvaatimuksia sekä pelastushenkilöstön toimintakyvyn arviointia, seuranta ja kehittämistä. Päivitetyn ohjeen tarkoitus on määrittää em. asiat.
- Pelastustoiminnan tehtävät tulee jakaa kahdelle tasolle: 1. Pelastustoiminnan vaativat tehtävät, 2. Pelastustoiminnan perustehtävät.
- Maastopalotehtävät tulee poistaa vaativien tehtävien esimerkkiluettelosta ja siirtää perustehtäviin, samoin keskivaativat tehtävät.
- Sivulla 17. aerobisen kestävyysindeksissä 2.0 desimaalierotteenä tulee käyttää pilkkua.

Yhteenvetona esitämme, että pelastustoimintaan osallistuvan sopimuspalokunnan henkilöstön fyysinen toimintakyky jaettaisiin kahteen tehtävätoon ja soveltuvuus niihin arvioitaisiin seuraavasti:

- 1) Pelastustoiminnan vaativat tehtävät (sukellus- ja pintapelastus)
 - epäsuora yleiskestävyystesti (vuoden 2001 savusukellusohjeen mukaisesti)
 - lihasvoima- ja kestävyystesti
 - Firefit indeksi vähintään 3,0
 - terveystarkastus.
- 2) Pelastustoiminnan perustehtävät
 - epäsuora yleiskestävyystesti (uusi perustehtävien testirata tai vuoden 2001 savusukellusohjeen mukaisesti)
 - aerobisen kestävyysindeksisuositus vähintään 2,0
 - terveystarkastus.

Hyvinkään konepajan Vapaaehtoinen Tehdaspalokunta ry.

Markku Horttanainen
hallituksen puheenjohtaja

TIEDOKSI

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto

13.1.2026

Sisäministeriö

kirjaamo.sm@gov.fi

Asianumero VN/34523/2025

Lausunto ohjeluonnokseen pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista - Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta, ja kehittäminen

litin Vapaaehtoinen Palokunta ry. toimii sopimuspalokuntana ja sillä on palokuntasopimus Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa. Palokunnan ensisijainen toiminta-alue on Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen toiminta-alue. Palokunta osallistuu vuosittain noin 150 pelastus- ja ensivastetehtävälle. Palokunnan toiminnassa on mukana yli 40 pelastustoimintaan osallistuvaa henkilöä.

Ohjeluonnos ei velvoita hyvinvointialueita järjestämään sopimuspalokuntalaisille terveystarkastuksia, työterveyshuoltoa tai fyysisen toimintakyvyn testausta, vaikka ne ovat välttämättömiä osia työ- ja toimintakyvyn arvioinnissa. Sopimuspalokuntatoiminnassa työnantajavastuu ei ole kaikissa tilanteissa oikeudellisesti yksiselitteinen, eikä ohjeluonnos tuo tähän tarvittavaa selkeyttä.

Ohjeessa tulisi selkeästi määrätä, että myös silloin kun kyse on sopimuspalokuntatoiminnasta, työterveyshuollon, terveystarkastusten ja fyysisen toimintakyvyn testauksen järjestäminen kuuluu hyvinvointialueiden vastuulle.

Ohjeluonnoksessa pelastustoiminnan tehtävät jaetaan kolmeen luokkaan: vaativiin tehtäviin, keskivaativiin tehtäviin ja perustehtäviin. Erityisesti keskivaativien tehtävien luokitus on epäselvä. Luonnoksessa keskivaativat tehtävät määritellään tehtäviksi, "joiden kuormittavuus sijoittuu vaativan tason ja perustason tehtävien välimaastoon". Määritelmä ei kuitenkaan selkeytä tehtävien todellista sisältöä tai vaativuutta, eikä luonnoksesta käy ilmi, millä perusteilla työn kuormittavuus on arvioitu.

Esitämme, että pelastustoimen tehtävät jaettaisiin kahteen tehtävätasoon: vaativiin ja perustason tehtäviin. Vaativat tehtävät pidettäisiin luonnoksessa esitetyllä tavalla ja keskivaativat tehtävät sekä perustason tehtävät yhdistettäisiin perustason tehtäviksi. Perustason tehtävä voi muuttua vaativaksi tehtäväksi erityisen vaativien olosuhteiden vuoksi.

Ohjeluonnos on tulkittavissa siten, että maastopalojen sammuttaminen edellyttäisi jatkossa FF3.0-kuntoisuusluokkaa. Mikäli jokaiselta maastopaloa sammuttavalla henkilöltä edellytettäisiin FF3.0 kuntoisuusluokkaa, olisi tällä vakavia vaikutuksia pelastustoimen toimintakykyyn ja pelastustoiminnan aloittamiseen erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Ohjeessa ei saisi olla tulkinnanvaraisuuksia mm. määritelmässä kuten "välittömän vaaran alue" ja "vaara-alue".

litin Vapaaehtoinen Palokunta ry. ei vastusta fyysisiä toimintakykyvaatimuksia. Muiden kuin vaativien tehtävien osalta ohje ei saa olla karsiva, mutta on perusteltua, että vaativille tehtäville, kuten savu- ja kemikaalisukellukselle sekä pintapelastukselle, on nykytilanteen kaltaisesti määritellyt fyysisen toimintakyvyn vaatimukset.

13.1.2026

Iitin Vapaaehtoinen Palokunta ry. esittää, että ohjeluonnos ”Pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen” palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Luonnoksessa on sisällöllisiä epäkohtia, ristiriitaisuuksia ja tulkinnanvaraisuuksia. Esitetyssä muodossaan se on omiaan heikentämään pelastustoiminnan toimintakykyä paikallisesti ja jopa valtakunnallisesti.

Iitin Vapaaehtoinen Palokunta ry

Hallitus

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025
Aihe: Kirjallinen lausunto

Lausunto; Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimuspalokuntien neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua ohjeluonnosta; Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen sopimuspalokuntien neuvottelukunta on hyvinvointialueen pelastuslautakunnan asettama yhteistyöelin. Neuvottelukunnan tavoitteena on parantaa alueen sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä ja kehittää sopimuspalokuntien ja pelastuslaitoksen välistä yhteistoimintaa Keski-Uudenmaan alueella.

Lausunnossamme pidämme erittäin tärkeänä sitä, että ohjeistus laaditaan yksikäsitteisesti ja yhdenvertaiseksi. Toivomme myös, että ohje ei jätä pelastuslaitosten välille tulkinnan varaa, jotta yhdenvertaisuus valtakunnallisesti ohjeistetun asian ympärillä toteutuu. Ohjeen ei tulisi jättää suosituksia, joita pelastuslaitos voi harkintaansa pohjautuen määrittää. Pyydämme laatimaan ohjeistuksen siten, että tulkinnanvaraisuus väistyy.

Yleisesti toteamme, että ohje lisää pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön testausmäärää testaustaajuuden muuttumisesta johtuen. Tämä aiheuttaa kokonaistyömäärän kasvua siitä, että ylipäätään voidaan osallistua pelastustoimintaan. Tämä harjoitteluun kuulumaton työ lisää sopimuspalokuntalaisen kuormitusta harrastamisessa. Sopimuspalokuntalaisen kokonaiskuormituksen lisäys ei ole hallitusohjelman mukaista sopimuspalokuntien toimintaedellytysten kehittämistä.

Työterveyshuoltoa ei voi ulkoistaa pois tämän ohjeen ulkopuolelle. Ohjeen tulee velvoittaa työterveyshuollon järjestäminen koko pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä yhdenvertaisesti. Sopimus työterveyshuollon järjestämisestä tulee velvoittaa koskemaan kaikkia pelastustoimintaan osallistuvia. Työterveyshuolto tulee olla sisällöllisesti niin kattava, että Ohje fyysisen toimintakyvyn mittaamisesta vaatimat asiat tulee selvitettyä. Työterveyshuollon tulee sisältää kaikilla tasoilla myös työterveyslääkärin määräämät erityislääkärin tutkimukset pelastustoimintakelpoisuuden tai pelastussukelluskelpoisuuden määrittämiseksi.

Ohjetta laadittaessa tulee toteuttaa vaikuttavuusarvio ennen lopullista ohjeen julkaisua. Vaikuttavuusarviossa tulee arvioida työterveyshuollon järjestämisen kustannusvaikutukset ja alueellinen vaikuttavuus. Alueelliseen vaikuttavuuteen tulee arvioida myös piilokustannukset, jotka muodostuvat käytetystä työajasta tai korvauksista, joita testaus – ja työterveyshuoltoon käytetyn ajan kokonaisuus yksilölle aiheuttaa. Kustannusvaikutuksia tulee myös vaatimuksesta, jossa työterveyshuollon palvelut ja testauspalvelut tulevat olla käytettävissä myös virka-ajan ulkopuolella.

Yleinen kommentti, poikkeusolojen ja sotatilan näkökulma. Vaikuttavuusarviointissa tulee arvioida myös poikkeusolojen ja sotatilan vaikutus. Pelastustoimen lainsäädäntö ja ohjeistus on pääpiirteissään sama normaaliooloissa, poikkeusoloissa ja sotatilan aikaan. Lausuttava ohje on voimassa myös yhteiskunnan muuttuneissa olosuhteissa, kuten poikkeusoloissa ja sotatilan aikana. Pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä on ohjeistuksen myötä siis näissä tilanteissa voimassa veloitteet osallistua fyysisen työkyvyn mittaukseen. Onko testeissä karsiutuminen tai testeistä kieltäytyminen keino välttää pelastustoimintaan osallistuminen sotatilassa VAP-varattuna henkilönä? Asia pitää selkiyttää ohjeistuksessa ja arvioida näkökulman vaikutukset myös pelastustoimen henkilöstön riittävyyteen poikkeusoloissa ja sotatilassa.

Yleinen kommentti, alueelliset palokuntasopimukset. Ohjeen vaikutusarviota tehdessä tulee huomioida myös kustannukset, jotka aiheutuvat voimassa olevien palokuntasopimusten muutoksesta. Ohjeen muutoksella voi usealla pelastustoimen alueella olla tarve muuttaa voimassa olevia sopimuksia.

Yksittäisiä kommentteja ohjeluonnokseen:

1. Ohjeluonnoksen kohta 3 Pelastustoiminnan tehtävätasot

Nykyinen tehtävätaasojaottelu riittää eli vaativat tehtävät ja pelastustoiminnan perustehtävät. Tasojaottelu selkiytyy ohjeluonnoksessa esitetystä kolmesta tasosta.

2. Ohjeluonnoksen kohta 4 Työskentelyn edellytykset

Tekstiosuudessa tulisi mainita, että sopimuspalokuntien henkilöstölle riittää Pelastusopiston opetus-suunnitelman mukaisen koulutuksen lisäksi myös aiempiin säännöksiin perustuvat aiemmin suoritettut vastaavat koulutukset.

3. Ohjeluonnoksen kohta 5 Fyysisen toimintakyvyn arviointi

Miten varmistetaan, että vaatimus ”Testaajan on suoritettava hyväksytysti FireFit-testaajan I-tason koulutus sekä säännöllisesti myös tarvittavat täydennyskoulutukset” toteutuu silloin, kun palvelu ostetaan ulkoa ja testimuotona käytetään esimerkkinä kliinistä rasiuskoeita juoksumatolla? Mielestämme tämä vaatimus ei voi koskea kaikkia terveydenhuollon ammattilaisia, jotka toteuttavat testausta pelastuslaitoksen ohjauksessa erimuotoisia testejä suorittaen ja testien mukaisia standardeja noudattaen. Asiaa tulee tarkentaa ohjeistuksessa.

4. Ohjeluonnoksen kohta 5.1 Fyysisen toimintakyvyn arviointimenetelmä

Kappaleet savusukellusta simuloitava rata ja suositukset keuhonhallinnasta. Rata ei karsi eikä velvoita. Tämä osuus pitää poistaa ohjeesta tai vaihtoehtoisesti se tulee sisällyttää kokonaisuudessaan osaksi FireFit -indeksiä kaikille pelastustoiminnan vaativalla ja keskivaativilla tasoilla työskenteleville henkilöille. Ohjeesta tulee myös poistaa suositukset keuhonhallintaan liittyvistä asioista. Näillä ei ole ohjeeseen liittyen mitään velvoittavuutta. Asiat voidaan suositella osana testin suorittaman henkilön palautetta.

5. Ohjeluonnoksen kohta 5.2, Toimintakyvyn arvioinnin ja seurannan kohderyhmät ja testaustiheys

Pelastustoimintakelpoisten toimintakyvyn mittaaminen. Esitetään, että alle pelastustoimintakelpoisuuden osalta toimintakyvyn mittaaminen toteutetaan alle 50-vuotiailla 5 vuoden välein ja yli 50-vuotiailla 3 vuoden välein. Vaativien ja keskivaativien tehtävien osalta aikaväli on tarkoituksenmukaista yhtenäistää 1–3 vuoden välein ikäkausiryhmästä riippumatta. Arvion tekee lääkäri.

Kehon koostumuksen mittaaminen vuosittain ei ole tarkoituksenmukaista. Kehon koostumuksen mittaaminen tulee yhdistää toimintakyvyn arvioinnin yhteyteen.

6. Ohjeluonnoksen kohta 5.3 FireFit-indeksi

Ohjeessa määritetään, että lihaskuntoindeksi muodostuu neljän lihaskuntotestin keskiarvon perusteella. Lisäksi FireFit-ohjelmassa indeksiluokkien rajat määritellään puolikkaan luokan tarkkuudella, joiden avulla indeksi lasketaan.

Ohjeessa tulee kirjattuna selvittää, mikä on ns. lihaskuntotestin yksittäisen osa-alueen nollatuloksen vaikutus testiin. Onko testi hylätty vai onko testin laskennallinen arvo 0 keskiarvoa laskettaessa. Lisäksi tulee määrittää lihaskuntotestin osalta kirjauksen mukaisesti millä tasolla voi saavuttaa arvon 0,5.

7. Ohjeluonnoksen kohta 5.4 Pelastustoiminnan tehtävätasot FireFit -indeksin arvoina

FireFit -arvo ei voi määrittää yksistään pelastustoiminnan tehtävätasoa. FireFit -arvo pelastustoiminnan perustehtävissä ei myöskään ohjeen mukaan voi olla karsiva. Kirjausta tulee muuttaa

SOPIMUSPALOKUNTIEN NEUVOTTELUKUNTA

Lausunto
VN/34523/2025

7.1.2026
Sivu 3 (3)

pelastustoimen perustehtävien osalta siten, että jos arvo jää kokonaisindeksin tai aerobisen indeksin osalta alle ohjeistetun, päätöksen pelastustoimintaan osallistumisen kelpoisuudesta tekee lääkäri.

Keski-Uudenmaan sopimuspalokuntien neuvottelukunnan puolesta

Mika Taavitsainen
neuvottelukunnan puheenjohtaja

KOKEMÄEN VPK

Haapionkatu 23
32800 KOKEMÄKI
kokemaen.vpk@kokemaki.fi

Sisäministeriö

LAUSUNTO

14.1.2026

Viite: VN/34523/2025
Aihe: Kirjallinen lausunto
Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Lausuja: Kokemäen VPK r.y. on Kokemäellä Satakunnassa toimiva yhdistysmuotoinen sopimuspalokunta, jolla on palokuntasopimus hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Palokunnan henkilöstölle ei makseta henkilökohtaisia korvauksia hälytystoiminnasta. Kokemäen VPK:lla on vuosittain n. 100-150 pelastustoimen tehtävää. Fyysisen toimintakyvyn vaatimuksilla on merkittävä vaikutus palokunnan operatiiviseen toimintaan.

Yleiset huomiot

- Työturvallisuus on tärkeä asia. Pelastustoiminnassa on tapahtunut työtapaturmia, mutta ei juurikaan johtuen fyysisen toimintakyvyn puutteesta. Lisäämällä fyysisen toimintakyvyn vaatimustasoa puututaan työturvallisuuden kannalta väärään asiaan ja hankaloitetaan tarpeettomasti pelastustoimintaa.
- FireFit-testauksen ulottaminen kaikkiin sopimuspalokuntalaisiin karsisi merkittävästi hälytyskelpoisten sopimuspalokuntalaisten määrää. Testiin osallistuminen on palokuntalaisille hankalaa, koska testipaikkoja on keskitetty ja testit pitää suorittaa pääsääntöisesti keskellä päivää, jolloin testiin osallistuminen vaatii mm. poissaoloa päätyöstä. Tästä syystä moni ei todennäköisesti tulisi testiin osallistumaan, joka tarkoittaa hälytyskelpoisten palokuntalaisten vähenemistä. Palokuntien toimintakyky kärsisi ja viime kädessä se näkyisi kansalaisten hätätilanteessa saaman avun heikkenemisenä.
- Käytännön toiminta olisi hyvin hankalaa, mikäli tehtävät jaetaan aiemman kahden sijaan kolmeen vaativuusluokkaan. Erityisesti ryhmänjohtajan tehtävä muuttuisi merkittävästi vaikeammaksi, kun koko ajan pitäisi pyrkiä tulkitsemaan eri tehtävien vaativuusluokkaa ja samalla soveltaa tätä yksittäisten ryhmän jäsenten fyysiseen toimintakykyyn (jota ryhmänjohtajan voi olla edes vaikea tietää tai ainakaan muistaa). Myös lähdöt voisivat viivästyä, koska jouduttaisiin odottelemaan soveltuvan toimintakyvyn omaavia palokuntalaisia. Ohje on liian yksityiskohtainen, jotta sitä pystyisi käytännössä soveltamaan.

Kehittämisaatimukset

- Fyysisen toimintakyvyn vaatimusten pitää perustua tehtävien todelliseen vaativuuteen.
- Perustehtävien edellyttämän toimintakyvyn testaus pitää olla mahdollisimman helposti toteutettavissa oman palokunnan toimesta mielellään jonkinlaisella toiminnallisella testillä. Mahdollisesta testauksesta ei saa muodostua karsiva tekijä siitä syystä, että testaus on liian vaivalloista kuten esimerkiksi FireFit-testauksen tapauksessa on.
- Listaukset eri tehtävistä sekä jako kolmeen eri vaatimustasoon tulee poistaa, koska käytännön työssä tulkinta on liian vaikeaa ja ohjeen tulisi lähtökohtaisesti tukea pelastustoimintaa – ei hankaloittaa sitä.

Sisäministeriölle

kirjaamo.sm@gov.fi

Asianumero VN/34523/2025

Lausunto ohjeluonnokseen pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista - Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta, ja kehittäminen

Lausunnon antaja Kouvolan Vapaaehtoinen Palokunta ry toimii sopimuspalokuntana ja sillä on palokuntasopimus Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa. Palokunta osallistuu vuosittain noin 70–100 pelastustehtävälle. Palokunnan toiminnassa on mukana yli 40 pelastustoimintaan osallistuvaa henkilöä.

Kouvolan Vapaaehtoinen Palokunta ry esittää, että ohje ”Pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen” palautetaan uudelleen valmisteltavaksi. Ohjeessa on useita sisällöllisiä ja rakenteellisia epäkohtia, ja esitetyssä muodossaan se saattaa heikentää pelastustoimen toimintakykyä valtakunnallisesti. Lausunnon antajan näkemyksen mukaan ohjeen vaikutuksia suomalaiseen pelastustoimeen, erityisesti sopimuspalokuntajärjestelmään, ei ole arvioitu riittävällä huolellisuudella.

Lausunnon antaja ei vastusta fyysisiä toimintakykyvaatimuksia sinänsä. On perusteltua, että tietyille erityistehtäville, kuten savu- ja kemikaalisukellukselle sekä pintapelastukselle, on nykytilanteen kaltaisesti määritellyt fyysisen toimintakyvyn vaatimukset.

Pelastustoimen tehtäväkenttä on laaja ja sisältää myös sellaisia tehtäviä, jotka perustuvat pelastuslain mukaiseen toimintavelvollisuuteen ja ovat lähtökohtaisesti kaikkien pelastustoimintaan osallistuvien suoritettavissa. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa maastopalojen sammuttaminen ja muut perustason pelastustehtävät. Näissä tehtävissä turvallisuutta ja tehokkuutta parantavat asianmukainen kalusto, suojavarusteet ja koulutus. Sisäministeriön tulisi ohjata resursseja ensisijaisesti siihen, että tarvittava kalusto, varusteet ja koulutus ovat yhdenvertaisesti saatavilla kaikissa pelastustoimen toimintayksiköissä, sen sijaan että vaatimuksia kiristetään yleisluonteisesti ilman tehtäväkohtaista perustelua.

Ohjeessa pelastustoiminnan tehtävät jaetaan kolmeen luokkaan: vaativiin tehtäviin, keskivaativiin tehtäviin ja perustehtäviin. Erityisesti keskivaativien tehtävien luokitus on epäselvä. Ohjeessa keskivaativat tehtävät määritellään tehtäviksi, ”joiden kuormittavuus sijoittuu vaativan tason ja perustason tehtävien välimaastoon”. Määritelmä ei kuitenkaan selkeytä tehtävien todellista sisältöä tai vaativuutta, eikä ohjeesta käy ilmi, millä perusteilla työn kuormittavuus on arvioitu.

Ohje on tulkittavissa siten, että maastopalojen sammuttaminen edellyttäisi jatkossa FF3.0-kuntoisuusluokkaa. Ohjeessa todetaan, että toiminta maastopalojen välittömän vaaran alueella on vaativan tason toimintaa, mutta ei määritellä, mitä ”välittömän vaaran

alueella” toimiminen maastopaloissa tarkoittaa. Tämä tulkinnanvaraisuus aiheuttaa merkittävää epäselvyyttä käytännön toiminnassa.

Mikäli jokaiselta maastopaloa sammuttavalta henkilöltä edellytettäisiin FF3.0-kuntoisuusluokkaa, olisi tällä vakavia vaikutuksia pelastustoimen toimintakykyyn erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Tämä voisi pahimmillaan johtaa merkittäviin vahinkoihin suomalaiselle metsäomaisuudelle. Valtion velvollisuutena on turvata kansalaisten ja kansallisomaisuuden suojaaminen, ei heikentää nykyistä toimivaa pelastustoimen järjestelmää.

Ohjeessa viitataan useaan otteeseen siihen, että työnantaja vastaisi viime kädessä fyysisen toimintakyvyn vaatimusten ja kuntoisuusluokkien määrittämisestä. Samanaikaisesti Sisäministeriö kuitenkin ohjaa ohjeella yksityiskohtaisesti näitä vaatimuksia. Sopimuspalokuntatoiminnassa työnantajavastuu ei ole kaikissa tilanteissa oikeudellisesti yksiselitteinen, eikä ohje tuo tähän tarvittavaa selkeyttä.

Lisäksi ohje ei velvoita yksiselitteisesti hyvinvointialueiden pelastustointia järjestämään sopimuspalokuntalaisille terveystarkastuksia, työterveyshuoltoa tai fyysisen toimintakyvyn testausta. Ohjeessa viitataan yleisluonteisesti työnantajan vastuuseen, mikä ei ole sopimuspalokuntatoiminnan osalta riittävää. Ohjeessa tulisi selkeästi määrätä, että silloin kun kyse on sopimuspalokuntatoiminnasta, työterveyshuollon, terveystarkastusten ja fyysisen toimintakyvyn testauksen järjestäminen kuuluu hyvinvointialueiden vastuulle.

Yhteenvetona edellä esitetyin perustein Kouvolan Vapaaehtoinen Palokunta ry katsoo, että ohje ei ole nykyisessä muodossaan tarkoituksenmukainen eikä riittävän selkeä. Ohje tulee palauttaa uudelleen valmisteltavaksi siten, että vaatimukset perustuvat todellisiin työtehtäviin, huomioivat sopimuspalokuntien toimintaedellytykset ja turvaavat pelastustoimen toimintakyvyn koko maassa

Kouvolan Vapaaehtoinen Palokunta ry:n puolesta

Kouvolassa 28.12.2025

Ristomatti Niemi

palokunnan päällikkö

Hallitus
Opinkuja 1
35600 Halli

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

Asianro VN/34523/2025

Lausunto ohjeluonnokseen pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista

Lausujana Kuoreveden vpk ry, Keski-Suomen pelastuslaitoksen alainen sopimuspalokunta.

Fyysisten toimintakykyvaatimusten nostaminen tarpeettoman korkealle vaikeuttaisi osallistumistammen pelastustoimintaan, vanhojen jäsenten pysymistä toiminnassa sekä uusien jäsenten rekrytointia.

Ohjeluonnoksessa kuntotestaus määrättäisiin pakolliseksi kaikille pelastustoimeen osallistuville aiemman suosituksen sijaan. Useat fyysiset vaatimukset kiristyisivät vaativampien tehtävien tasolle. Vaativissa tehtävissä kuten savu- ja vesisukellustehtävissä tiukat fyysisen kunnon vaatimukset ovat perusteltuja. Kuvaus keskivaativista tehtävistä on epäselvä. Vaatimusten on oltava tarkoituksenmukaiset tehtäviin nähden. Kiinnitimme huomiota mm. maastopalotehtäviin, joissa indeksivaatimus olisi jopa 3,0 ja liikenneonnettomuuksissa 2,7. Tämä rajaa ulos merkittävän osan sopimuspalokuntalaisista. Tämä vaikeuttaisi esimerkiksi laajojen metsäpalojen hallintaa, jossa sopimuspalokuntien osallistuminen on merkittävä. Kuormituksen vähentämiseksi pitäisi kiinnittää huomiota varusteisiin ja saatavilla olevaan kalustoon. Varusteita ja kalustoa olisi kehitettävä sekä näiden saatavuus alueesta riippumatta olisi turvattava.

Onko nykytilanteessa olemassa kunnollista valtakunnallisesti käytössä olevaa järjestelmää työturvallisuuspoikkeamien ja tapaturmien raportointiin? Onko voitu osoittaa, että nykyiset vaatimukset eivät ole riittäviä?

Olemme sitä mieltä, että pelastustoimintaan/hälytystoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä on oltava riittävä sekä fyysinen että psyykinen toimintakyky. Fyysistä toimintakykyä on testattava aika ajoin ja hyvän kunnon ylläpitämiseen on luotava resursseja ja niihin on kannustettava.

Alueellamme on kuntotestaukset olleet käytössä jo vuosia, joten meille testaukset eivät ole uusi asia. Palokunnassamme kaikki hälytystoimintaan osallistuvat suorittavat tarvittavat kuntotestaukset ja mikäli näiden vuoksi pitää matkustaa toiselle paikkakunnalle niin siitä pelastuslaitos/hyvinvointialue on maksanut korvauksen.

Mikäli testien suorittaminen on pakollista, niin kohtuullista mielestämme on, että sopimuspalokuntalaiset saavat testeihin osallistumisesta korvauksen. Valtakunnallisesti on otettava

Hallitus
Opinkuja 1
35600 Halli

huomioon, että alueesta ja paikkakunnasta riippuen kuntotestauksiin osallistuminen voi edellyttää sopimuspalokuntalaiselta useampaa palkatonta päivää omasta työstään.

Testaajien kouluttaminen ja testien vastaanottaminen vaatii resursseja. Testausten keskittäminen kuormittaa niitä vastaanottavaa paikkaa ja henkilöstöä. Testausten tullessa pakollisiksi testattavien määrä kolminkertautuisi nykyisestä. Mielestämme kaikkien testien tekeminen yhteen putkeen, ei ole järkevää ja tarkoituksenmukaista.

Sopimuspalokuntatoiminta on kustannustehokasta ja osa pelastustoimen rakennetta. Merkitys ulottuu yksittäisestä pelastustehtävästä aina koko yhteiskunnan kriisinsietokykyyn. Merkitystä on katsottava myös osana huoltovarmuutta ja varautumista.

Huolenamme on, että fyysisiä vaatimuksia kiristetään niin, että se hankaloittaa sopimuspalokuntatoimintaa siinä määrin, että sopimuspalokuntatoiminta hankaloituu tai jopa loppuu.

Muutoin pidämme tärkeänä, että myös sopimuspalokuntalaisten kuntoa testataan ja seurataan.

Suositamme, että ohjelunnosta ei hyväksytä nyt laaditussa muodossa.

Kuoreveden vpk ry
Hallitus 14.1.2026

Kuusiston vapaaehtoinen palokunta ry LAUSUNTO
Kari Heinilä
Hiiskanaukeantie 2
20660 LITTOINEN
kuusistonvpk@vs-alpe.fi

VN/34523/2025

Sisäministeriölle

Viite: VN34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: Lausunto Sisäministeriön ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Yleistä Kuusiston VPK:sta:

Kuusiston VPK on yksi Varhan sopimuspalokuntia. Palokuntamme on perustettu vuonna 1937, ja nykyään toimimme Krossin pelastus- ja ensihoitoasemalta käsin. Olemme erikoistuneet sammutusvesihuoltoon ja toiminta-alueemme kattaa koko Varsinais-Suomen. Vesihuoltohälytysten osalta olemme toimineet myös Varsinais-Suomen ulkopuolella.

Hälytyksiä meillä on vuositasolla noin 40-70 kpl, ja niistä keskimäärin 30 % on vesihuoltoon liittyviä tehtäviä. Loput 70% ovat palokunnan perustehtäviä: liikenneonnettomuuksia, rakennuspaloja, maastopaloja, vahingontorjuntatehtäviä ym.

Hälytysosastomme vahvuus on n. 20hlö, joista savusukeltajia on 60 %. Olemme vuosia kannustaneet jäsenistöä ylläpitämään ja kehittämään fyysistä suorituskyykyään: mm. vapaalla uimahallin käytöllä ja yhteisillä liikuntahetkillä. Yhdistyksemme kalustohallissa syntynyt myös kansallisesti tunnettu AsemaHiit®-konsepti.

FireFit-testauksesta:

Lähtökohtana pelastustoiminnan eri tehtävätasolle määriteltujen FireFit-tasojen tulisi testausjärjestelyjen osalta olla yhteismitallisia koko valtakunnassa. Varhan alueella on vuosia toimitettu tavalla, jossa polkupyöraergometri ja lihakunto suoritetaan samana päivänä. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla nämä sijoittuvat eri päiville. Tämän myötä hapottava pyöräily ei rankaise lihaskunto-osuutta esimerkiksi jalkakyykyn osalta. Lisäksi käsityksen mukaan vakinaiset pelastaja suorittavat testit ”kevennettynä”, eli eri päivillä.

Lisäksi:

- Vatsapenkin ym. tulisi olla standardisoidut kaikkialla.
- Mikä mahtaa olla taloudellinen vaikutus kehonkoostumuksen mittaamisesta? Mitä mittausmetodia ministeriö pitää luotettavimpana? Eroavatko tulokset aamulla tai illalla mitattaessa?

Ohjeessa kerrotaan: *”FireFit-menetelmän testipalautteisiin sisältyy myös harjoitusohjelmia ja harjoitteluohjeita”*. Kokemuksemme mukaan nämä ohjeet eivät täytä harjoitteluohjelman tai ohjeiden määritelmiä – testeihin osallistuja on lähtökohtaisesti kiinnostunut kuntoilusta. Täten tutustunut mm. lenkkeilyyn ja voimaharjoitteluun. Jotta tästä saataisiin vastetta, tulisi ohjelmien ja ohjeiden olla aidosti henkilökohtaisia. Keskittyen testattavan ominaisuuksiin, vahvuuksiin, heikkouksiin ja kehityskohteisiin.

Pelastustoiminnan tehtävätasot:

Nykyinen pelastushenkilöstön toimintakykyohje ei määrittele yksiselitteisesti pelastustoiminnan johtamisen vaativuutta. Ohjeessa todetaan: *”Ohje ei koske henkilöitä, jotka osallistuvat pelastustoimintaan erilaisissa johtamis-, viestintä-, huolto- ja tukitoiminnoissa pelastustoiminta-alueen ulkopuolella”*. Tällä tarkoitetaan johtamistoimintojen osalta ns. tilannekeskustoimintoja kasarmoiduissa olosuhteissa. Pelastustoiminnan johtaminen on aina vaativa tehtävä.

Ohjekin toteaa seuraavasti: *”Hyvä fyysinen toimintakyky on välttämätön ja tärkeä osa työkykyä, vaikka pelastustyössä hyödynnetäänkin kehittyneitä työvälineitä ja tekniikoita. Terveelliset ja liikunnalliset elämäntavat tukevat työkyvyn säilymistä koko työuran ajan”*.

On tunnettu tosiasia, että hyvä ja tehtävään riittävä kuntotaso auttaa kestäämään tehtävän tuottaman henkisen kuormituksen. Etenkin hektisessä ja alati muuttuvassa onnettomuus ympäristössä. Olisikin syytä täsmentää, että pelastustoiminnan johtaminen pelastustoiminta-alueella edellyttää vaativan kuntotason (FF 3.0) saavuttamista. Pelastustoiminnan johtamistehtävät eivät missään tapauksessa ole perustason tehtäviä - pelastustoiminnan johtajan oletetaan pysymään tietoisena, mahdollisesti laajankin tehtäväalueen tilanteesta, joka lisää tehtävän vastuuta ja psyykkistä kuormittavuutta. Lisäksi johtamistehtävissä alistuu ympäristöolosuhteiden äkillisille muutoksille, esimerkiksi tuulen suunnan muuttuessa saattaa jäädä savun alle.

Lisäksi olisi täsmennettävä ohjeessa esiintyviä tehtävä- ja tehtäväympäristöasioita:

- Miten mm. tehdään ero maastopaloissa välittömän vaaraan ja vaara-alueen välille? Ymmärrämme, että tässä ohjeessa käsitellään fyysisiä toimintakykyvaatimuksia, mutta mm. edellä mainittua asiaa ei ole täsmennetty käsittääksemme missään.
- Miten maastopalossa välittömän vaaran alue 10cm ”kynsitulien” osalta eroaa vaara-alueesta? Tulipalot, etenkin maastopalot todella harvoin ovat elokuvissa kuvattuja tuli-infernoja, joissa alueiden määrittely olisi yksiselitteisempää.
- Onko palavan rakennuksen katon pinta-alaa määritelty samassa löytymättömässä ohjeessa. Käytännössä palokunnan suuntaan on kerrottu, että riittävän suuren talon katolla ei kuntoluokan tarvitsisikaan täyttää vaativan tehtävän rajaa?

Ohjeessa kerrotaan tehtävätasoja kuvailtaessa, että mm. altistumisvaara ratkaisee osaltaan tehtävätason. Mielestämme asia on epämääräisesti muotoiltu, sillä altistumisvaara koskettelee koko pelastustoimintaan osallistuvaa henkilöstöä, riippumatta millä kuntotasolla he ovat.

Altistuminen voi tapahtua vaikka siellä kasarmoidussa tilannekeskuksessakin, sinne tekstiilien mukana kulkeutuneiden partikkelien muodossa.

Lisäksi altistumista ei pysty estämään kovallakaan kunnolla. Tämä on yksi suuri harhakuvitelma alalla edelleen. Vahvat ja voimakkaat eivät hengityssuojaimia kaipaa, tämä tulee esille mm. elokuvassa Palava Maa.

On välttämätöntä, että ministeriö ohjaa ja valvoo pelastuslaitoksia hankkimaan ja kouluttamaan tehokkaita hengityssuojaimia ja toimintatapoja, sekä käytänteitä tehokkaaseen altistumisen vähentämiseen. Tällä saavutettaisiin todellista työturvallisuuden parantumista heti ja tehokkaasti.

Yhteenveto:

Yhteenvetona voitaneen todeta, että mikäli FireFit-kuntovaatimusten nosto tulee esitetyn kaltaisena voimaan, vaikeutuu sopimuspälokuntien jäsenhankinta merkittävästi.

Nykyinen, kannustava ja terveellisimpiin elämäntapoihin ohjaava koulutus ja kannustus jää unholaan. Sillä kuntotason 2.7 omaavia tulijoita ei alueilta löydy. Kokemuksemme mukaan vasta toimintaan tullut ei saavuta FF-kuntotasoa 2.7 ensimmäisellä yrittämällä.

Jo nyt, mukaan tulijoita askarruttaa kovasti kunto ja sen riittävyys. Mikäli normaalikansalaisen kunnolla ei ole operatiiviseen toimintaan pääsyä, tulee sopimuspälokuntiin nojaava järjestelmä romahtamaan tulevaisuudessa, nykyisten toimijoiden ikääntyessä.

Mikäli ministeriössä on ajatuksia ja ratkaisuja, miten tämä asia ratkaistaan: tulisi se näkyä ohjeistuksissa ja ohjauksessa.

Kari Heinilä
Palokunnan päällikkö
Kuusiston VPK

Lapin Vapaaehtoinen Palokunta ry

LAUSUNTO

15.1.2026

Sisäministeriö

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Lapin Vapaaehtoinen Palokunta ry vastustaa jyrkästi Sisäministeriön ohjeluonnosta pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista.

Ohjeluonnos jättää nykymuodossaan runsaasti epäselvyyksiä, joihin ei löydy edes resursseja, niin hyvinvointialueiden kuin pelastustoimen tahojen ratkaistavaksi. Lisäksi ohjeluonnoksen toteutuminen tulisi aiheuttamaan valtavasti haasteita sopimuspalokuntalaisten toimimiseen pelastustoimen tehtävillä niin johtamis- kuin miehistötasollakin.

Lapin Vapaaehtoinen Palokunta ry tukee Satakunnan Sopimuspalokunnat ry:n 9.1.2026 päivättyä alla olevaa lausuntoa tästä asiasta.

Satakunnan Sopimuspalokunnat ry LAUSUNTO

9.1.2026

Sisäministeriö

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Yleiset huomiot

- Työturvallisuuden näkökulmasta pelastustoimintaan osallistuvilla on lähtökohtaisesti hyvä olla perusvaatimukset. Muissakin työtehtävissä riittää kuitenkin yleisesti työterveyshuollon lausunto soveltuvuudesta kuten nykyisellään myös pelastustoiminnan perustehtävissä. Fyysisestä toimintakyvystä johtuvia onnettomuuksia ei juurikaan ole tapahtunut, joten tarvetta nykyistä kovemmile vaatimuksille ei käytännössä ole.

- Pakollinen kaikkia koskeva FireFit-testaus tulisi karsimaan käytettävissä olevaa sopimuspalokuntien henkilöstöä merkittävästi tilanteessa, jossa henkilöstöstä on jo ennestään monessa paikassa pulaa. Pelastustoimen toimintakyky tulisi heikkenemään merkittävästi.

- Tarvittavat taloudelliset resurssit fyysisen toimintakyvyn testaamiseen kasvaisivat moninkertaisiksi nykytilanteeseen verrattuna. Tällaisia resursseja ei hyvinvointialueilla ole.

- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on liian monimutkainen. Johtaminen eri tasoilla käy erittäin hankalaksi, kun henkilöstössä olisi käytännössä eri vaativuusluokan tehtäviin soveltuvia henkilöitä ja tehtävän mukaisesti joutuisi hyvin tarkasti miettimään keitä mihinkin tehtäviin voisi käyttää. Ohjeistusta, jonka noudattamista on lähes mahdotonta valvoa, ei pidä tehdä.

- Ohjeessa on ikäryhmäkohtaiset FireFit-kuntoluokkataulukot. Näillä ei ilmeisesti ole kuitenkaan vaikutusta ohjeen mukaiseen toimintakykyyn, joten niiden sisällyttäminen ohjeeseen herättää lähinnä kysymyksiä niiden merkityksestä.

Kehittämisaatimukset

- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan tulee poistaa. Nykyinen jako perustehtäviin ja vaativiin tehtäviin on riittävä ja monimutkaisempi järjestelmä aiheuttaa ongelmia käytännön operatiivisessa toiminnassa.

- Eri tehtävissä vaadittava fyysinen toimintakyky pitää perustua tehtävässä todellisuudessa vaadittavaan toimintakykyyn. Tehtävässä todellisuudessa vaadittavan fyysisen toimintakyvyn vaatimukset pitää perustua tutkittuun tietoon.

- Mikäli perustehtäviin määritellään vaatimus fyysisen toimintakyvyn testauksesta, tulee testin olla toiminnallinen testi (vrt. Oulun mallin testi), joka voidaan helposti toteuttaa omalla paloasemalla. FireFit-testaus on liian raskaasti toteutettava koko henkilöstölle. Myös vaativien tehtävien osalta tulisi vakavasti harkita palaamista toiminnalliseen testiin, jolla voidaan käytännön tehtäviä simuloiden tehokkaasti ja helposti testata henkilön toimintakyky tehtäviin.

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Lausunto / kirjallinen

Asia: Lausunto Sisäministeriön ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Yleiset huomiot

- mielestämme pelastustoimintaan osallistuville henkilöille sopimuspalokunnassa riittää työterveyshuollon arvio / lausunto soveltuvuudesta pelastustoiminnan perustehtäville erityisesti niukkojen resurssien maaseutupalokunnissa. Pelastustoimen tehtävät ovat pääsääntöisesti (n. 90 %) ns. perustehtäviä ja fyysisen toimintakykyvaatimuksen tiukennuksia ei ole tarkoituksenmukaista tehdä
-
- Pelastustoimen tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on tarpeeton. Käytännössä tehtävillä on mahdoton ryhmänjohtajan tai pelastustoimen johtajan selvittää kuka mihinkin vaativuusluokkaan kuuluu. Savusukellus-, korkeanpaikantyöskentely ja muut vaativat tehtävät toki pitää tehtävillä selvittää keillä on kyky toimia. Eli kaksi vaativuusluokkaa riittää
-
- FireFit-testaus pakollisena vuosittain tulee karsimaan ison osan palokuntamme hälytysosaston henkilöstöä pois toiminnasta. Testauspaikkoihin on matkaa vähintään 60 km ja testaukset ovat arkipäivisin päiväaikaan. Lisäksi vanhemmat hälytysosaston jäsenet eivät pääsääntöisesti tule testeistä selviytymään. Myös naisille aiotut miesten kanssa yhdenmukaiset FireFit- indeksit ovat ylimitoitettuja.
-

Kehittämisvaatimukset

- Tehtävillä vaadittava toimintakyky tulee perustehtävillä selvittää työterveyshuollon toimesta ja vaativilla tehtävillä työterveyshuollon ja toiminnallisen testin (esim. Oulun mallin testi) perusteella
- Kolmen vaatimusluokan mukainen jakaminen tehtävillä tulee poistaa. Kaksi vaatimusluokkaa riittää; perustehtävät ja vaativat tehtävät
- FireFit- testaus malli vaarantaa sopimuspalokuntien toiminnan käytettävissä olevan henkilöstön saatavuudessa hälytysosastoissa. FireFit- testausta ei tule sisällyttää fyysisen toimintakyvyn arviointiin

Lausunto sisäministeriöön

Palokuntalaisen fyysiset toimintakykyvaatimukset pelastustehtävissä

Viite: lausuntopyyntö VN/34523/2025

Lausunnon antaja: Keski-Suomen pelastuslaitoksen sopimuspalokunta, Leivonmäen VPK

Päivämäärä: 12.1.2026

Palokuntalaisen hyvä fyysinen toimintakyky on edellytys pelastustoiminnan turvallisuudelle ja tehokkuudelle. Pelastustehtävät ovat fyysisesti joskus kuormittavia ja tapahtuvat joskus vaativissa ja ennakoimattomissa olosuhteissa. Riittävä toimintakyky on välttämätöntä palokuntalaisen oman turvallisuuden, työparien turvallisuuden sekä pelastettavien henkilöiden suojaamiseksi. Lisäksi hyvä fyysinen toimintakyky edistää omaa terveyttä.

Mielestämme on kohtuutonta vaatia kaikilta sopimuspalokuntalaisista kolmostason FireFit – yhteisindeksiä, koska se rajaa heti osan palokuntalaisista pois maastopalotehtävällä, joka vaikeuttaa pelastustoimen johtamista maastopalotehtävissä. Mielipiteemme on, että maastopaloihin liittyvät tehtävät rajataan pois pelastustoiminnan vaativista tehtävistä. Olemme samaa mieltä, että savusukellus, kemikaalisukellus, pintapelastus kuuluvat vaativiin tehtäviin.

Pelastustoiminnan keskivaativien tehtävien indeksi on luonnoksessa 2.7. Mielipiteemme on, että FireFit- yhteisindeksi on 2.5. Paineilmahengityslaitteet toimivat myös hengityssuojaimina muissa pelastustehtävissä, ja hienoinen ero lihaskunnossa. Tämä rajaa henkilöitä pois sopimuspalokunnan puolella, tehtävistä jos vaatimuksena on FireFit – yhteisindeksi 2.7. Työterveyden tehtävänä on osana työturvallisuutta tarkastaa sopimuspalokuntalaisten hengityselimistön tilanne.

Lisäksi todetaan, että lihaskuntotestiä olisi hyvä kehittää, jotta se olisi henkilöiden kehon ominaisuuksien osalta tasapuolisempi testausmenetelmä. Nykyisessä lihaskuntotestissä on liikkeitä, jotka kuormittavat äkisti esimerkiksi niveliä. Lisäksi lihaskuntotestin liikkeiden tulisi olla paremmin molempia sukupuolia huomioiva, esimerkiksi taljat ja jalkaprässit.

Mielestämme kehonkoostumusmittauksien toteuttaminen joka vuosi rasittavat pelastustoiminnan taloutta. FireFit – testaus tehdään 1–3 vuoden välein ikään perustuen. Jos toimintakykytestaus tehdään vuosittain, niin onko kehonkoostumus mittaus tehtävä vuosittain? Riittäisikö kehonkoostumus mittaus harvemmin?

LAUSUNTO
15.1.2026

Sisäministeriö

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista
– Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Yleiset huomiot

- Pelastustoimintaan osallistuvilla henkilöillä on lähtökohtaisesti oltava riittävät perusvaatimukset, näitä on mm. riittävä koulutus hälytystehtäviä varten. Näissä kuten muissakin työtehtävissä riittää työterveyshuollon lausunto henkilön soveltuvuudesta työtehtävään. Fyysisestä toimintakyvystä johtuvia onnettomuuksia ei sopimuspalokunnissa juurikaan ole tapahtunut, vaikka hälytysmäärät ovat todella suuria. Tästä syystä tarvetta nykyistä kovemmille vaatimuksille ei mielestämme ole. Olemme sitä mieltä, että koulutettu henkilöstömme osaa itse arvioida hälytystehtävien riskit ja toimia sen mukaan henkilöitä ja omaisuutta vaarantamatta
- Pakollinen kaikkia koskeva FireFit-testaus tulisi karsimaan melkoisesti sopimuspalokuntien, kuten myös meidän hälytysosastomme henkilöstön määrää, josta meillä on jo entuudestaan pulaa. Samoin toimintakykymme tulisi tämän johdosta heikkenemään merkittävästi.
- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on mielestämme täysin tarpeetonta. Pienissä palokunnissa tunnemme kaikki toisemme ja tiedämme kyllä heti hälytystehtävälle lähdetessä, että pystymmekö itse omalla henkilöstöllämme suoriutumaan siitä, vai tarvitseeko meidän pyytää lisää henkilöstöä/kalustoa.

Kehittämisvaatimukset

- Tehtävien jakaminen kolmeen vaatimusluokkaan tulisi unohtaa ja keskittyä enemmän parantaa/tarjota palokuntien käyttöön lisää työkaluja ja tekniikkaa hälytystehtävien suorittamiseksi. Näitä ovat mm. toiminnassa tarvittavat käsityökalut ja laitteet.
- Hälytystehtävissä vaadittavan fyysisen toimintakyvyn rajojen pitää perustua kyseisen tehtävään todelliseen rasitukseen, näitä rajoja jo nykyään käytössä esim. savusukellustehtävät jotka vaativat ko. toimintaan osallistuvan henkilöstön käynnin testeissä. Nämä suunnitelmissa olevat muitakin tehtäviä koskevat sopimuspalokuntien fyysisen toimintakyvyn vaatimuksien pitää perustua tutkittuun tietoon. Palokuntamme on tähän mennessä suoriutunut kaikistaan saamistaan hälytystehtävistä, ilman että meillä on kertaakaan ollut ongelmia fyysisen toimintakykymme kanssa.
- Mikäli myös perustehtäviin määritellään vaatimus fyysisen toimintakyvyn testauksesta, tulee testin olla toimintaamme vastaava testi, tämä voisi olla esim. ns. Oulun mallin testi, joka voidaan helposti toteuttaa omalla paloasemalla. FireFit-testausta on erittäin hankala järjestää koko henkilöstölle ja tuo myös turhia kustannuksia.

Terveisin

Juha Duldin

Päällikkö

Luvian Vapaaehtoinen palokunta ry

Länsi-Euran VPK r.y.

Lausunto 13.01.2026

Sisäministeriö

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Lähtökohtaisesti pelastustoimintaan osallistuvilla on hyvä olla perusvaatimukset niin fyysisen toimintakyvyn kuin koulutuksen osalta. Sopimuspalokuntalaisten osalta koulutusvaatimukset ovat koko ajan kasvaneet ja ehkä hyvä näin; joskin ne kuitenkin rasittavat aloittelevaa sopimuspalokuntalaista välillä liiankin kanssa. Suurin osa sopimuspalokuntalaisista suorittaa nämä koulutukset oman työnsä ohella uhraten nykyään niin arvostettua vapaa-aikaansa. Jos tähän lisätään myös ko. ohjeluonnoksessa esitetyt fyysisen toimintakyvyn vaatimusten täyttäminen, se saattaa aiheuttaa sen, että sopimuspalokuntalaisen halu ja motivaatio jatkaa palokuntansa toiminnassa loppuu. Tähän meillä ei Suomessa ole yksinkertaisesti varaa, koska jo nyt useilla sopimuspalokunnilla on näkyvissä resurssipula tulevaisuuden sopimuspelastajista.

Jos jatkossa kaikille sopimuspalokunnan hälytysosaston jäsenille suoritetaan fyysisen toimintakyvyn testaus, on se myös rahallisesti suuri kustannuserä. Jo nyt on näkyvissä säästöpainetta myös sopimuspalokuntien nykyisessä rahoituksessa eli jos vielä lisätään ohjeluonnoksen mukaiset fyysisen toimintakyvyn testaukset, on se pois sopimuspalokuntien muusta elintärkeästä rahoituksesta.

Tehtävien jakaminen kolmeen luokkaan ei ole mielestämme tarpeellinen, nykyinen ohjeistus on mielestämme riittävä. Erityisesti ohjeluonnoksessa esitetty metsäpalojen sammuttamiseen osallistuvien henkilöiden FireFit-vaatimus on mielestämme kohtuuton. Ko. tilanteessa voidaan helposti toimia niin, että sammutustoiminta suunnitellaan huolellisesti ja huolehditaan miehistön oikea-aikaisesta vaihdosta tilanteen niin vaatiessa.

Yhteenvedona toteamme, että ko. ohjeluonnos on tässä muodossa liian raskas toteuttaa sopimuspalokunnissa ja siksi se tulisi palauttaa valmisteluun ja ottaa huomioon edellä

Länsi-Euran VPK r.y.
Naarjoentie 39, 27510 Eura
lansieuranvpk@gmail.com

2

mainitut realiteetit, jotta sopimuspalkunnilla säilyy toiminnan edellytykset myös harvaan asutuilla alueilla, joita Suomessa on paljon.

Sisäministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.sm@gov.fi

Viite: VN/34523/2025

Asia: Lausunto luonnoksesta Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

1. Lausuntoa koskeva asia

Lausunto koskee Sisäministeriön valmistelemaa ohjeluonnosta, jonka tarkoituksena on määritellä pelastustoimintaan osallistuville henkilöille vähimmäisvaatimukset fyysiselle toimintakyvylle sekä yhtenäiset käytännöt toimintakyvyn arviointiin, seurantaan ja kehittämiseen.

2. Lausunnon antaja ja vaikutuspiiri

Marjaniemen VPK on Helsingissä toimiva sopimuspalokunta, joka tuottaa hälytystoimintaa osana pelastustoimen operatiivista suorituskyyä. Palokuntamme jäsenistö koostuu vapaaehtoisista, jotka osallistuvat pelastustoimintaan sivutoimisesti.

Ohjeluonnoksella on suora vaikutus palokuntamme toimintakykyyn, jäsenistön käytettävyyteen, rekrytointiin sekä pelastustoimen palvelutason ylläpitämiseen.

3. Marjaniemen VPK:n keskeiset huomiot

3.1 Tehtäväluokittelu ja operatiivinen toimivuus

Ohjeluonnoksessa pelastustehtävät jaetaan kolmeen vaativuustasoon: perustehtävät, keskivaativat ja vaativat tehtävät. Kenttätötoiminnan näkökulmasta kolmiportainen luokittelu ei ole toimiva.

Pelastustoiminnassa todellinen operatiivinen jako on karkeasti seuraavanlainen:

- tehtävät, joissa toimitaan savussa ja/tai vaarallisessa aineessa paineilmahengityslaitteella
- tehtävät, joissa näin ei ole

Kolmannen vaativuustason lisääminen aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä, kuormittaa radioliikennettä ja vaikeuttaa johtamista erityisesti nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Kaksitasoinen malli on selkeämpi ja tarkoituksenmukaisempi.

3.2 FireFit-vaatimusten laajeneminen

Voimassa oleva Sisäministeriön ohje (SM 5/2016) perustuu tehtäväkohtaisuuteen ja työterveyslääkärin kokonaisharkintaan. FireFit-testit koskevat vaativia ja savusukellusta edellyttäviä tehtäviä, ja perustason tehtävissä toimiminen on mahdollista ilman pakollista testausta, kun henkilön terveydentila on riittävä.

Ohjeluonnos laajentaa fyysisen toimintakyvyn arvioinnin ja seurannan käytännössä koskemaan kaikkia pelastustoimintaan osallistuvia. Tämä merkitsee olennaista muutosta nykyiseen järjestelmään ja uhkaa kaventaa merkittävästi sopimuspälokuntien käytettävissä olevaa jäsenistöpohjaa.

3.3 Soveltamisalan epäselvyys tukitehtävissä ja pelastustoiminta-alueen rajauksessa

Pelastustoiminta-alueen sisäpuolella työskentelee myös muita viranomaisia ja toimijoita kuin pelastushenkilöstö, kuten järjestyspoliisit, ensihoitajat, sosiaalipäivystyksen työntekijät sekä vesi- ja energiahuollon henkilöstö veden ja sähkön katkaisemiseksi. Lisäksi alueella toimii tilanteesta riippuen poliisin suorittama palonsyöntutkinta, pelastuslaitoksen palontutkinta, pelastuslaitoksen tilaamat kaupalliset toimijat (esimerkiksi koura- tai hinausauton kuljettajat) sekä myös hautaustoimiston työntekijöitä.

Pelastustoiminta-alueen raja on käytännön työssä harvoin yksiselitteinen tai pysyvä, ja rajauksen muuttuminen tehtävän aikana on tavanomaista. Kun fyysiset toimintakykyvaatimukset sidotaan tapahtuma-alueeseen, syntyy väistämättä epäselvyyksiä siitä, ketä vaatimukset kulloinkin koskevat. Tämä altistaa erityisesti pelastustoiminnan johtajan ja tilannepaikan johtajan epäselvälle vastuulle.

Marjaniemen VPK katsoo, että ohjeen soveltamisalan tulee perustua tehtävän todelliseen fyysiseen kuormittavuuteen ja riskitasoon, ei tapahtuma-alueen hallinnolliseen tai tilanteesta toiseen vaihtelevaan rajaukseen.

3.4 Testauksen turvallisuus, testaajan pätevyys ja vastuut

Ohjeluonnos ei määrittele riittävästi testaajan pätevyyttä, testipaikan turvallisuusvaatimuksia, ennakkoseulontaa, keskeyttämisperusteita eikä vastuujakoa testauksen aikana. Sopimuspälokunnissa testaus toteutetaan usein paikallisesti, jolloin nämä epäselvyydet altistavat yksittäiset testaajat ja palokunnat merkittäväälle oikeudelliselle ja terveydelliselle riskille.

3.5 Kuntotestaukseen liittynyt kuolemantapaus ja vastuunäkökulma

Fyysisiin toimintakykytesteihin liittyy vakavien terveydellisten seurausten riski. Suomessa on dokumentoitu tapaus, jossa palomies kuoli työvuoronsa aikana välittömästi lihaskuntotestin suorittamisen jälkeen. Tapaus sattui Rauman pelastusasemalla tammikuun lopulla 2013, ja se on kuvattu Pelastustieto-lehdessä (3/2013) julkaistussa muistokirjoituksessa.

Suomen Pelastusalan ammattilaiset (SPAL) on tuonut esiin, että kuntotesteissä tapahtuneet loukkaantumiset eivät ole aina olleet työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella

korvattavia. Työtapaturmalainsäädäntö edellyttää tapaturmalta ulkoista tekijää, jota kuntotestien aikana tapahtuvissa lihas- ja rasitusvammoissa on usein vaikea osoittaa. Tästä huolimatta kuntotesteihin osallistuminen on käytännössä pakollista pelastustoimintaan osallistumisen edellytyksenä, ja testien suorittaminen maksimitasolle saakka lisää merkittävästi vammautumisriskiä.

Ohjeluonnos laajentaa testausvelvoitteita, mutta ei sisällä riittäviä määräyksiä siitä, miten testauksessa tapahtuvat loukkaantumiset, vakavat terveydelliset tapahtumat, työkyvyttömyys ja kuolemantapaukset vakuutetaan, kuka vastaa niistä sekä miten testattavan oikeusturva varmistetaan. Tämä siirtää kohtuuttoman riskin yksittäisille pelastajille ja testauksen järjestäville sopimuspalokunnille.

3.6 Testaajan esteellisyys ja riippumaton testaus

Fyysinen toimintakykytestaus on tosiasiallisesti kelpoisuusarvio, jolla on vaikutus yksilön asemaan. Oma palokunta ei voi puolueettomasti arvioida omien jäsentensä kelpoisuutta, eikä palokuntien välinen ristiin testaaminen ole käytännössä luotettava ratkaisu.

Marjaniemen VPK katsoo, että testaus on toteutettava riippumattomassa, ulkopuolisessa testausyksikössä, jolla on asianmukainen osaaminen, lääketieteellinen ja ensiapuvalmius sekä selkeä vastuu- ja vakuutusturva.

4. Vaikutukset, jos ohjeluonnos toteutetaan nykyisessä muodossaan

Ohjeluonnos nykyisellään:

- vaikeuttaa tukitoimintoja
- heikentää rekrytointia ja sitoutumista
- siirtää kohtuuttoman riskin yksittäisille pelastajille ja vapaaehtoistoimijoille

5. Yhteenveto

Marjaniemen VPK esittää, että:

- tehtäväluokittelu pidetään kaksitasoisena
- FireFit-vaatimukset kohdistetaan vaativiin tehtäviin
- perustason tehtävissä säilytetään lääkäriperusteinen harkinta
- soveltamisala täsmennetään tukitehtävien osalta
- testauksen turvallisuus, vastuut ja vakuutusturva määritellään
- testaus toteutetaan riippumattomassa, ulkopuolisessa testauspaikassa

--

Kim Holmsten
Palokunnan päällikkö
Marjaniemen VPK

12.1.2026

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: Sisäministeriön ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Taustaa

Nakkilan VPK toimii Satakunnan pelastuslaitoksen sopimuspalokuntana omalla vastualueellaan ja vuosittain hoitaa 120–150 pelastustoimen hälytystehtävää, joista kiireellisiä on kaksi kolmasosaa. Palokunnan hälytysosaston jäsenmäärä vuoden 2025 lopussa oli 36 joista savusukeltajiksi nimettyjä yhdeksän. Emme ole missään tapauksessa kehitystä ja muutosta vastaan, turvallisuuden ja varautumisen toimijana sekä organisaationa olemme itse kiinnittäneet huomiota ja kehittäneet omaa toimintaamme sekä työturvallisuutta jatkuvasti, niin kalusto- kuin varustepuolella mutta myös fyysisen ja psyykkisen kunnon ja jaksamisen kautta. Palokunnan toiminnassa ja tehtävissä on tärkeää olla riittävässä kunnossa, jotta kaikki tekeminen on turvallista, mutta sitä ei voida luotettavasti mitata tämän ohjeen viitoittamalla tavalla.

Yleiset huomiot

- Työturvallisuuden näkökulmasta pelastustoimintaan osallistuvilla on lähtökohtaisesti hyvä olla perusvaatimukset. Muissakin työtehtävissä riittää kuitenkin yleisesti työterveyshuollon lausunto soveltuvuudesta kuten nykyisellään myös pelastustoiminnan perustehtävissä.
- Fyysisestä toimintakyvystä johtuvia onnettomuuksia tapahtuu äärimmäisen harvoin, Nakkilan VPK:n toiminnassa ei ole tapahtunut, joten tarvetta nykyistä kovemmille vaatimuksille ei käytännössä ole.
- Pakollinen kaikkia koskeva FireFit-testaus tulee karsimaan käytettävissä olevaa palokunnan henkilöstöä merkittävästi, arviona vähintään kolmanneksen. Pelastustoimen toimintakyky tulisi heikkenemään merkittävästi. Tämä koskee kaikkia sopimuspalokuntia Satakunnassa ja koko Suomessa, useissa paikoissa vielä rankemmin kuin Nakkilan VPK:n kuvailemassa tilanteessa.
- Tarvittavat taloudelliset resurssit fyysisen toimintakyvyn testaamiseen kasvaisivat moninkertaisiksi nykytilanteeseen verrattuna. Tällaisia resursseja ei varmasti hyvinvointialueilla ole eikä tule. Koko pelastustoimi on jo vuosia ollut jatkuvan ja kestäättömän säästöpaineen alla.

Osoite	Puhelin	Sähköposti	Y-tunnus
Rantakareksentie 4 29250 Nakkila	050 3856598	info@nakkilavpk.fi	0460144-4

Hallitus

12.1.2026

- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on liian monimutkainen ja turha toiminta. Johtaminen eri tasoilla käy erittäin mahdottomaksi, kun henkilöstössä olisi käytännössä eri vaativuusluokan tehtäviin soveltuvia henkilöitä ja tehtävän mukaisesti joutuisi hyvin tarkasti miettimään keitä mihinkin tehtäviin voisi käyttää. Ohjeistusta, jonka noudattamista on lähes mahdotonta valvoa, ei pidä tehdä.
- Tällä ohjeella itse tehdään toiminta vaikeaksi, jopa mahdottomaksi tilanteessa, jossa vapaaehtoistoimijoiden määrä muutenkin on vähissä ja uusien tekijöiden rekrytointi on hankalaa. Kun kyliltä häviää koulu, kauppa, muut palvelut ja nyt vielä palokunta niin loppuu kaikki muukin.
- Ohjeessa on ikäryhmäkohtaiset FireFit-kuntoluokkataulukot. Näillä ei ilmeisesti ole kuitenkaan vaikutusta ohjeen mukaiseen toimintakykyyn, joten niiden sisällyttäminen ohjeeseen herättää lähinnä kysymyksiä niiden merkityksestä.

Kehittämisaatimukset

- *Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan tulee poistaa.* Nykyinen jako perustehtäviin ja vaativiin tehtäviin on riittävä ja monimutkaisempi järjestelmä aiheuttaa ongelmia käytännön operatiivisessa toiminnassa.
- *Eri tehtävissä vaadittava fyysinen toimintakyky pitää perustua tehtävässä todellisudessa vaadittavaan toimintakykyyn.* Tehtävässä todellisudessa vaadittavan fyysisen toimintakyvyn vaatimukset pitää perustua tutkittuun tietoon.
- Mikäli perustehtäviin määritellään vaatimus fyysisen toimintakyvyn testauksesta, tulee testin olla *toiminnallinen testi* (vrt. Oulun mallin testi), *joka voidaan helposti toteuttaa omalla paloasemalla.* FireFit-testaus on liian raskaasti toteutettava koko henkilöstölle. Ministeriön ohjaus ohjeella yhtä testaustapaa kohden on kohtuutonta.
- *Myös vaativien tehtävien osalta tulee vakavasti harkita palaamista toiminnalliseen testiin,* jolla voidaan käytännön tehtäviä simuloiden tehokkaasti ja helposti testata henkilön toimintakyky tehtäviin.

Nakkilan VPK Ry. puolesta ja valtuuttamana:

Timo Hakala

Timo Hakala

puheenjohtaja

Janne Vuorela

Janne Vuorela

sihteeri

Osoite	Puhelin	Sähköposti	Y-tunnus
Rantakareksentie 4 29250 Nakkila	050 3856598	info@nakkilavpk.fi	0460144-4

Viite: VN/34523/2025

Asia: Nickby-Kyrkoby FBK ry:n lausunto fyysisen toimintakykyvaatimusohjeen päivitysluonnoksesta.

Palokunta toimii Sipoon kunnan alueella ja on palokunta- ja muonitus sopimus Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Palokuntamme hälytysosasto käsittää 10 – 12 henkilöä joista 7-8 ovat aktiivisia. Jäsenille ei makseta korvauksia vaan korvaukset menevät palokunnalle. Ongelmana on jo monta vuotta ollut uusien jäsenten rekrytointi, ei vaan miehistötasolla vaan myös esimiestasolla. Palokunta haluaa tuoda lausuntonaan esille seuraavaa;

Mielestämme nykyisessä voimassa olevassa ohjeessa 5/2016 ei ole sellaisia puutteita, että ohjeen päivitys olisi tarpeellinen, ei ainakaan kiristävään suuntaan. Esityksessä on monta kohtaa mitkä sovellettuna tarkoittaisi kiristystä nykyiseen ohjeeseen. Näyttää siltä että ohjeen laatijoilla ei ole realistista kuvaa sopimuspalokuntatoiminnasta ja siinä vallitsevasta todellisuudesta.

Palokuntamme hälytysosasto käsittää 10 – 12 henkilöä joista 7-8 ovat aktiivisia. Jäsenille ei makseta korvauksia vaan korvaukset menevät palokunnalle. Ongelmana on jo monta vuotta ollut uusien jäsenten rekrytointi, ei vaan miehistötasolla vaan myös esimiestasolla.

Nykyisten jäsenien motivaation ylläpito vaatii paljon ja on täysin riippuvainen heidän motivoinnista. Tätä ei helpota jo nykyisellään pitkät koulutukset, eteenkin esimiestasolla, pitkät odotukset jotta pääsee seuraavalle tasolle. Jos tähän lisätään vielä pakolliset testit niin pahoin pelkäämme että loputkin jäsenet karkotetaan toiminnasta.

Pitkät koulutukset ja epämääräisyys milloin uusi tulokas mahdollisesti pääsee kurssille (lue: pitkät odotukset) sekä epärealistiset fyysiset vaatimukset estävät monen tulon toimintaan mukaan.

Palokunnassamme kaksi henkilö on läpikäynyt Fire-fit testit, tulokset ovat olleet 3-3,5 indeksillä. Testiin osallistuminen on kaiken muun toiminnan ja harjoittelun lisänä jolloin moni ei koe osallistumista mielekkäänä. Tähän kun vielä lisää terveystarkastukset jotka vievät kohtuuttomasti aikaa ja pahimmassa tapauksessa työaikaa josta ei makseta korvausta niin motivaatio ei lisäännä. Terveystarkastus käsittää työterveyshoitajan minkä jälkeen erilaiset kokeet jotka saattavat vielä olla eri päivänä kun hoitajakäynti. Sen jälkeen lääkärissä käynti jolloin hän määrää vielä lisä kokeita eli käynti kertoja saattaa pahimmassa tapauksessa olla 3-4 kertaa.

Mielestämme testeissä sekä terveystarkastuksissa käynnit tulisi korvata täysimääräisesti. Tällöin kustannukset tulisivat yhteiskunnalle kokeiksi ja on kyseenalaista saavutetaanko tällä vastaavaa hyötyä, mielestämme ei.

Testien pakollisuus häiritäisi palokuntamme toimintaa koska suurin osa jäsenistöstä ei osallistuisi niihin ja käsityksemme mukaan se myöskin vaikeuttaisi uusien jäsenten rekrytointia. Käsityksemme mukaan se saattaisi vaarantaa palokuntamme toiminnan. Ei ainoastaan meidän palokuntamme toiminta vaarantuisi vaan monessa muussa palokunnassa tulisi loppumaan varautuminen öljyvahinkoihin, maastopaloihin, valistukseen ja neuvontaan, palokuntanuorisotointaan ja kylien turvallisuustoimintaan yleisesti.

Nykyisessä maailman tilanteessa missä sota on melkein maamme ulko-ovella ja milloin tahansa saattaa kolkuttaa ovellemme on mielestämme tyhmää ja ajattelematonta lähteä viemään tällaisia asioita läpi. Saattaa olla että lähitulevaisuudessa tulemme tarvitsemaan jokaisen kynnelle kykenevän henkilön mukaan toimintaan.

Mitä tulee itse Fire-fit testiin ja sen soveltuvuuteen niin kyseenalaistamme sen sopivuuden ja tarkoituksenmukaisuuden, kuin yleensäkin testit. Testit painonnostovälineillä ei mittaa todellista työkykyä millään tavalla vaan on korkeintaan jonkun miehuuden mittapuu. Ainakin Fire-fit pudottaisi naiset toiminnastamme pois. Fire-fitin korvaaminen esim. Oulu-testillä ei muuta tilannetta millään tavalla. Yleensä palokunnan oman arvioinnin ohella kuitenkin riittää lääkärin arvio siltä osin, ettei palokuntalaisella ole sellaista piilosairautta, jonka takia palokuntatyö olisi hänelle vaarallista.

Testiarvojen asettamista niin korkealle kuin nyt ohjeluonnoksessa esitetään jotta saataisiin riittävä toimintakykyreservi ei mielestämme ole perusteltua millään tavalla. Tietääksemme sopimuspalokuntatoiminnassa ei ole sattunut kuolemantapauksia johtuen fyysisen kunnon riittämättömyyden takia. Voidaan sanoa että viisas ei niihin tilanteisiin joudu missä vain kyvykäs pärjää.

Fyysistä rasitusta voidaan vähentää työmenetelmiä parantamalla sekä karsimalla "Rambo" imagoa mistä tämä ala jossain määrin kärsii. Ruotsissa tämä on jo jossain määrin oivallettu, joten miksi ottaa turhia riskejä jos niitä voidaan välttää.

Mikäli tällaista testipakkoa ajetaan läpi niin testattaville tulee korvata ansiomenetys sekä matkakustannukset. On itsestään selvää että mikäli yhteiskunta vaatii testaamista tulee se vastata kustannuksista täysimääräisesti ansiomenetystä myöten. Tällöin herää kysymys onko yhteiskunnalle tähän varaa ja onko rahojen laittaminen tähän järkevää ?

Mitä tulee luonnoksessa esitettyihin raja-arvoihin eri tehtävissä niin vaikuttaa kuin ne olisi vedetty ns. hatusta eikä niillä ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa. Tuntuu että ne on otettu epätodellisuudesta, sellaisesta mistä näemme elokuvissa.

Pitäisikö palokunnan hälytyslähtö jättää lähtemättä hälytykseen mikäli autossa ei ole riittävän monta raja-arvon omaavaa palokuntalaista kun kyseessä on esim. alkava metsäpalo ja seuraava yksikkö on kymmenien kilometrien päässä tai kiinni toisessa tehtävässä ?

Lausuntonamme yhteenvetona esitämme, että ohjeluonnos tulisi kaikessa hiljaisuudessa haudata. Mikäli halutaan työtä jatkaa tulisi valmistelijoiden ensin perehtyä sopimuspalo- kunta maailmaan, eteenkin pienten maalaispalokuntien todellisuuteen.

Puolesta

Hans-Peter Lindgren

Asianumero: VN/34523/2025

Lausunto ohjeluonnoksesta pelastustoiminnan fyysisistä toimintakykyvaatimuksista

1. Lausuja ja lausunnon tarkoitus

Onkkaalan VPK on Pirkanmaalla toimiva sopimuspalokunta, jonka toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Palokunta osallistuu alueelliseen pelastustoimintaan ja muodostaa keskeisen osan pelastustoimen operatiivista kokonaisuutta toiminta-alueellaan erityisesti ensivaiheen pelastustehtävissä.

Tämän lausunnon tarkoituksena on arvioida lausunnolla olevan ohjeluonnoksen oikeudellista kestävyyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikutuksia erityisesti vapaaehtoisuuteen perustuvan sopimuspalokuntajärjestelmän näkökulmasta.

2. Ohjeluonnoksen oikeudellinen luonne ja tosiasiallinen sitovuus

Vaikka ohjeluonnos on muodollisesti luonteeltaan ohje, sen sisältö, soveltamistapa ja viittaukset velvoittaviin testausmenetelmiin (FireFit) tekevät siitä tosiasiallisesti normiohjaavan ja velvoittavan asiakirjan. Oikeuskäytännössä ja hallintotieteellisessä arvioinnissa on vakiintuneesti katsottu, että myös ohjeet voivat olla tosiasiallisesti velvoittavia, mikäli niiden noudattamatta jättäminen johtaa kielteisiin seuraamuksiin.

Tässä tapauksessa ohjeluonnoksen noudattamatta jättäminen johtaisi käytännössä siihen, että henkilö ei voi osallistua pelastustoimintaan. Näin ollen ohjeluonnosta tulee arvioida samoin periaattein kuin tosiasiallisesti velvoittavaa normia.

3. Suhde hallitusohjelmaan ja strategiseen ohjaukseen

Hallitusohjelmassa on linjattu sopimuspalokuntien toimintaedellytysten turvaaminen osana pelastustoimen kehittämistä. Linjauksen taustalla on tunnistettu sopimuspalokuntien keskeinen rooli pelastustoimen palvelutuotannossa, alueellisessa valmiudessa ja vapaaehtoisuuteen perustuvan järjestelmän toimivuudessa. Myös sisäministeriön strategisissa asiakirjoissa ja pelastustoimea koskevissa selvityksissä on korostettu tarvetta vahvistaa sopimuspalokuntien asemaa ja ehkäistä henkilöstöpohjan kaventumista.

Lausunnolla olevan ohjeluonnoksen vaikutuksia ei ole arvioitu suhteessa näihin strategiaan linjauksiin. Ohjeluonnoksen tosiasialliset vaikutukset, erityisesti fyysisen toimintakyvyn vaatimusten pakottavuus ja osallistumiskynnyksen nousu, ovat kuitenkin omiaan heikentämään sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä. Tältä osin ohjeluonnos asettuu ristiriitaan hallitusohjelman ja sisäministeriön strategisen ohjauksen tavoitteiden kanssa.

4. Hyvän hallinnon ja huolellisen valmistelun vaatimukset

Hallintolain 6 §:n mukaisesti viranomaisen toiminnan tulee olla puolueetonta, oikeasuhtaista ja tarkoitussidonnaista. Lisäksi valmistelun tulee perustua riittävään selvitykseen ja vaikutusten arviointiin.

Sisäministeriö ei ole ohjeluonnoksessa esittänyt:

- kattavaa vaikutusarviota sopimuspalkokuntien henkilöstön saatavuuteen
- arviota alueellisista vaikutuksista pelastusvalmiuteen
- arviota vapaaehtoisuuteen perustuvan toiminnan erityispiirteistä
- vaihtoehtoisten, vähemmän rajoittavien ohjauskeinojen tarkastelua

Tällainen valmistelu ei täytä huolellisen ja hyvän hallinnon vaatimuksia, kun kyse on ohjeesta, jolla on merkittäviä tosiasiallisia vaikutuksia julkisen palvelun toteutumiseen.

5. Suhteellisuusperiaate

Suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaisen toimenpiteiden tulee olla:

- hyväksyttäviä tavoitteen kannalta
- välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi
- oikeassa suhteessa tavoiteltuun hyötyyn nähden

Ohjeluonnoksessa fyysisen toimintakyvyn vaatimukset kohdistuvat laajasti kaikkeen pelastustoimintaan osallistumiseen riippumatta tehtävän todellisesta kuormituksesta.

Konkreettisesti:

- liikenteenohjaus, viestintä, huolto ja muut tukitehtävät eivät edellytä samaa fyysistä suorituskykyä kuin savusukellus
- ensivaiheen tehtävissä toimitaan pääsääntöisesti ryhmänä, ei yksilösuorituksina
- operatiivinen johto arvioi jatkuvasti henkilöstön käyttöä tilanteen mukaan

Näin ollen pakottava, yksilökohtaisiin raja-arvoihin perustuva testaus ei ole välttämätön eikä oikeasuhtainen keino työturvallisuuden parantamiseksi.

6. Tehtäväluokittelun oikeudellinen ja operatiivinen ongelmallisuus

Ohjeluonnoksessa esitetty kolmiportainen tehtäväluokittelu ei täytä oikeusvarmuuden vaatimuksia. Tehtäväluokat ovat yleispiirteisiä, eivätkä ne kata pelastustoiminnan todellista tehtäväkenttää.

Lisäksi yksittäisten tehtäväluokkien sisällä fyysinen kuormitus voi vaihdella olennaisesti:

- savusukellus kellaritiloihin vs. yksitasoiseen rakennukseen
- pintapelastus rantavyöhykkeellä vs. keväisellä heikolla jäällä
- maastopalo tasaisessa maastossa vs. jyrkässä rinteessä

Staatinen luokittelu ei mahdollista vaatimustason suhteuttamista todellisiin riskeihin.

7. Onnettomuustilanteiden dynaamisuus ja operatiivinen harkinta

Pelastustoiminnan keskeinen piirre on tilanteiden nopea kehittyminen. Tehtävän fyysinen kuormitus voi muuttua olennaisesti minuuttien kuluessa.

Käytännössä:

- tehtäväjakoa muutetaan tilanteen kehittyessä
- henkilöstön kuormitusta tasataan ryhmän sisällä
- henkilöitä siirretään kevyemmistä tehtävistä vaativampiin ja päinvastoin

Ohjeluonnos ei sisällä ohjeistusta tällaisiin tilanteisiin, vaan perustuu staattiseen kelpoisuusarviointiin, mikä kaventaa operatiivista harkintaa ja voi heikentää kokonaisturvallisuutta.

8. Ryhmänä saavutettava toimintakyky

Pelastustoiminta perustuu ryhmätyöhön. Ryhmänä saavutettava toimintakyky on keskeinen turvallisuutta lisäävä tekijä, joka mahdollistaa tehtävien suorittamisen myös silloin, kun yksittäisen henkilön fyysinen kapasiteetti ei yksin riittäisi.

Ohjeluonnos tunnistaa tämän periaatteen, mutta ei anna sille normatiivista merkitystä suhteessa yksilökohtaisiin testiraja-arvoihin. Tämä on sisäisesti ristiriitaista ja heikentää ohjeen johdonmukaisuutta.

9. Näyttöperusteisuuden puute

Ohjeluonnoksessa ei esitetä tilasto- tai tutkimusnäyttöä siitä, että fyysisen toimintakyvyn puutteet olisivat olleet merkittävä syy pelastustoimen tapaturmiin. Ilman dokumentoitua ongelmanmäärittelyä ei ole mahdollista arvioida ohjeen tarkoituksenmukaisuutta eikä suhteellisuutta.

10. Kehittämisehdotukset

Onkkaalan VPK esittää, että ohjeluonnoksen jatkovalmistelussa:

1. Fyysisen toimintakyvyn vaatimukset rajataan yksiselitteisesti vaativimpiin erityistehtäviin.
2. Perustason ja keskivaativissa tehtävissä fyysisen toimintakyvyn arviointi muutetaan ohjaavaksi ja kehittäväksi.
3. Ryhmänä saavutettava toimintakyky kirjataan keskeiseksi soveltamisperiaatteeksi.
4. Fyysisen toimintakyvyn arvioinnissa painotetaan tehtävää simuloivia menetelmiä.
5. Ohjeeseen sisällytetään dynaamisten tilanteiden käsittelyä koskevat periaatteet.
6. Ennen käyttöönottoa tehdään kattava vaikutusarvio vapaaehtoisuuteen ja pelastusvalmiuteen.

Onkkaalan VPK
Koulutie 3
36600 Pälkäne

LAUSUNTO

9.1.2026

11. Johtopäätös

Ohjeluonnos ei täytä hyvän hallinnon, suhteellisuusperiaatteen eikä huolellisen valmistelun vaatimuksia. Ohjeluonnosta ei tule hyväksyä esitetyssä muodossa, vaan se tulee palauttaa jatkovalmisteluun siten, että se on oikeasuhtainen, näyttöön perustuva ja yhdenmukainen hallitusohjelman sekä pelastustoimen strategisten linjausten kanssa.

Pälkäneellä 9.1.2026

Ville Klasila
Palokunnan päällikkö
Onkkaalan VPK, Pälkäne

Lausunto Sisäministeriölle

Asia: Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen (asianumero VN/34523/2025)

Lausuja: Padasjoen Vapaaehtoinen Palokunta ry (Padasjoen VPK)

www.padasjoenvpk.fi

asema44@pajatha.fi

Johdanto ja vaikutukset lausujaorganisaatioon

Padasjoen VPK on sopimuspalokunta, jonka hälytysosaston jäsenet osallistuvat pelastustoimintaan ja tukevat alueen turvallisuutta valmiuspalokuntana. Palokunnalla on vuosittain noin 180–230 hälytystä. Lähin ammattipaloasema on Lahdessa, ja heillä kestää ajaa Padasjoelle noin 40 min. Naapurikunnista saamme tarvittaessa apua muista sopimuspalokunnista tai tarvittaessa annamme heille tukea.

Ohjeen mukaiset toimintakykyvaatimukset ja niiden arviointi vaikuttavat suoraan palokuntamme jäsenten mahdollisuuksiin osallistua pelastustehtäviin ja ylläpitää toimintavalmiutta. Maastopalojen osalta ohjeella on vaikutusta myös nykyisten varusteiden riittävyteen, kuten esimerkiksi paineilmapullojen riittävyys välittömän vaaranalueella työskenneltäessä.

Ohjeen johdannossa todetaan, että fyysisen toimintakyvyn arviointi ei edellytä suoraan työterveyshuoltolain mukaisen työterveyshuollon järjestämistä. Kuitenkin säädösten mukaan erityistä tapaturman tai sairastumisen vaaraa aiheuttavassa työssä – sekä työssä, jossa työ asettaa toimintakyvylle tai terveydentilalle vaatimuksia – työntekijän sopivuus tulee varmistaa terveystarkastuksin sekä työhön sijoitettaessa että työn jatkuessa.

Kun toimintakykyvaatimuksia laajennetaan, tämä tarkoittaa esimerkiksi Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella työterveyden arvion mukaan noin 100 000 euron vuosittaisia lisäkustannuksia, koska terveystarkastettavia sopimuspalokuntalaisia tulisi huomattavasti enemmän säännöllisen tarkastelun piiriin. Nykyisellään käytössä on työhöntulotarkastus ja määräaikaisten tarkastukset vain nimetyille savusukeltajille. Toisin sanoen testauksen piiriin Päijät-Hämeessä tulisi noin 100 sopimuspelastajan sijasta noin 600 sopimuspelastajaa.

On selvää, että ilman sisäministeriön osoittamaa lisärahoitusta Päijät-Hämeen Hyvinvointialue ei tule selviämään näistä terveystarkastusten ja FireFit testauksien lisäkustannuksista nykyisessä taloustilanteessa.

Lausunto ohjeesta

1. Yleiset huomiot:

Ohjeen tavoitteena on selkeyttää ja yhdenmukaistaa pelastustoiminnan fyysisen toimintakyvyn arviointia valtakunnallisesti. Tämä on kannatettavaa, mutta ohjeen soveltamisessa tulee huomioida hyvinvointialueiden ja sopimuspalokuntien erilaiset resurssit ja käytännöt.

Ohjeen esimerkkitehtävälistaukset eri vaatimustasoille ovat epäselviä ja tulkinnanvaraisia.

Esimerkiksi mitä tarkoittaa vaativien tehtävien osalta ”tehtävät vaikeasti saavutettavissa tai erityisen vaativissa olosuhteissa”? Vaikeasti saavutettavia kohteita voi olla esimerkiksi syvällä maastossa, kuten vaellusreittien yhteydessä tai pienempien järvien saaret, joissa veneenlaskupaikka voi olla haastava. Nämä tehtävät eivät mielestämme kuitenkaan vaadi FireFit 3.0 luokitusta

sopimuspelastajilta, vaan ennemminkin neuvokkuutta olemassa olevien kaluston käytössä (mönkijät, veneet trailerilla) ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa järkevimmän taktiikan ja tekniikan käytössä, kuin puskea vain raa'alla voimalla eteenpäin.

Kuka vastaa maastopaloissa välittömän vaara-alueen muodostamisesta? Kuinka usein se tarvitsee päivittää tilanteen edetessä? Mihin ja miten kirjaukset tehdään? Tarvitseeko ne dokumentoida jotenkin? Emme näe myöskään maastopalojen osalta ylipäättään mitään tarvetta työskennellä välittömän vaaran alueella. Sammuttaminen tapahtuu kuitenkin aina välittömän vaara-alueen ulkopuolelta. Miksi kukaan menisi maastopaloissa liekkien keskelle? Hyvin harvinaisissa tapauksissa on toki mahdollista, että tuulensuunta kääntyy ja palo leviää latvapaloksi, mutta nämä ovat äärimmäisen poikkeuksellisia tilanteita ja vaativat muutenkin tilanteen uudelleen organisoimisen.

Katsomme, että tehtävätasojen esimerkkilistaukset tulisi poistaa ohjeesta, sillä ne voivat aiheuttaa epäselvyyksiä ja kohtuuttomia tilanteita pelastushenkilöstölle. Toimintatavat eri palokunnissa ja pelastuslaitoksissa tulisi väistämättä eriytymään toisistaan ohjeen tulkinnasta ja soveltamisesta johtuvista toimenpiteistä. Myös pelastustoimen johtajalla/tilannepaikan johtajalla menee turhaan resursseja hukkaan, kun hän/he joutuvat pohtimaan ketkä ovat mahdollisesti kelpoisia osallistumaan, vaikka syysmyrskyssä tapahtuvaan viallisen veneen hinaukseen. Olosuhteet voivat olla erityisen vaativat vesitöillä toimittaessa ja vaativat osaamista, kokemusta ja ammattitaitoa venekaluston toimintakyvystä kyseisissä olosuhteissa, mutta ei siellä FireFit 3.0 luokituksesta ole mitään hyötyä, jos ja kun pysytään veneessä koko ajan. Ohjeessakin on mainittu, että ”pelastustoiminnassa edellytetään myös riittävää tehtävän mukaista osaamista. Osaamisen voidaan katsoa koostuvan tiedoista, taidoista ja asenteista”. Näissä erityisen haastavissa olosuhteissa työskenneltäessä esimerkiksi sopimuspelastustalouden siviiliosaaminen voi olla äärimmäisen tärkeä ja ratkaiseva taito tehtävän onnistumisen kannalta, ja onkin järjetöntä kategorisesti sivuuttaa heidät tehtäviltä vain, jos FireFit 3.0 ei täyty.

2. Tehtävätasojen määrittely ja FireFit-indeksi:

Ohje jakaa pelastustoiminnan tehtävät kolmeen tasoon (vaativat, keskivaativat, perustason tehtävät) ja määrittelee niille FireFit-indeksin vähimmäisarvot. Mielestämme tehtävien jakaminen kolmeen luokkaan ei ole tarpeellista, vaan jako perustehtäviin ja vaativiin tehtäviin riittäisi.

Ohje ei myöskään ota kantaa siihen, miten ohje otettaisiin alueilla käyttöön ja miten se jalkautettaisiin koko pelastustoimeen. Koska yhteistä ohjetta ohjeen käyttöönottoon ei ole, tulee tulkinnot ja käyttöönotot eroamaan väistämättä Hyvinvointialueilta ohjeen tulkinnoista johtuvista eroista. Niin kuin on käynyt jo nyt jokaisen ohjeen osalta.

3. Johtamis-, viestintä- ja tukitehtävät:

Ohjeen rajausta, jonka mukaan pelastustoiminta-alueen ulkopuolella toimivat eivät kuulu ohjeen soveltamisalaan, on selkeä. Sen sijaan pelastustoiminta-alueella toimivien johtokeskuksen, viestinnän ja huollon henkilöstön osalta ohjeen soveltaminen voi aiheuttaa käytännön ongelmia, jos FireFit-testaus vaaditaan kaikilta. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa tukihenkilöstöä ei voida käyttää tehtävissä, vaikka heidän fyysinen toimintakykynsä olisi riittävä tehtävään.

Toisaalta esimerkiksi maastopalojen osalta tukitehtävien määrä tulisi lisääntymään tämän ohjeen voimaan tullessa, koska välittömän vaaran alueella työskentelemään kykeneviä sopimuspelastajia on vähemmän ja heidän tarvitsee huoltaa itseään aktiivisemmin ja tehokkaammin ollakseen kykeneviä

ollakseen toimintakykyisiä pitkäkestoisten maastopalojen osalta. Myös esimerkiksi paineilmahengityslaitteiden huolto ja täyttö tulisi jotenkin mahdollistaa tapahtuvaksi maastopalopaikan läheisyydessä, jotta välittömän vaaran alue ei pääse kasvamaan vain sen takia, että hengitysilma paineilmahengityslaitteisiin loppuu kesken tehtävän.

4. Kehittämisehdotukset:

- Esimerkkitehtävälistaukset tulee poistaa ohjeesta ja tehtävätasojen määrittelyä selkeyttää.
- FireFit-indeksin rinnalle tulee kehittää kustannustehokkaampia ja helpommin toteutettavia arviointimenetelmiä, kuten toiminnallisia työkykytestejä.
- Ohjeen päivitysprosessi tulee kytkeä selkeämmin voimassa oleviin ohjeisiin ja asetuksiin, jotta ohjeistus on ymmärrettävää ja johdonmukaista.
- Terveystarkastusten laajentamisen kustannusvaikutukset tulee arvioida ja varmistaa, että hyvinvointialueille osoitetaan **riittävä lisärahoitus**, jotta ohjeen noudattaminen on mahdollista ilman palvelutason heikentämistä.

Vaikutukset korjausehdotusten toteuttamatta jättämisestä

Mikäli ohjeen epäselvät esimerkkilistaukset ja vaatimukset jäävät voimaan, se johtaa pelastushenkilöstön määrän vähenemiseen, kohtuuttomiin tilanteisiin ja vaikeuksiin ylläpitää sopimuspalokuntien toimintavalmiutta. Lisäksi ohjeen tulkinnanvaraisuus voi aiheuttaa epäselvyyksiä työnantajavastuussa ja pelastustoiminnan johtamisessa.

Terveystarkastusten laajentaminen ilman lisärahoitusta vaarantaa hyvinvointialueiden talouden ja voi johtaa palvelutason heikentymiseen.

Lisähuomio sopimuspalokuntatoiminnan toimintaedellytyksistä

Sopimuspalokuntatoimintaa uhkaavat jo nyt yhteiskunnalliset ilmiöt, kuten väestön väheneminen harvaan asutuilla alueilla sekä väestön ikääntyminen. Toivomme, että Sisäministeriössä kiinnitetään huomiota myös maamme hallitusohjelman kirjaukseen sopimuspalokuntatoiminnan toimintaedellytysten turvaamisesta. Valitettavasti tällaiset ohjeet ovat omiaan rajoittamaan toimintaa, kun ennemminkin **tulisi etsiä keinoja mahdollistaa ja tukea** sopimuspalokuntien toimintaa.

Kannustaminen fyysisen toimintakyvyn parantamiseen on kannatettavaa ja hyvä asia, koska silloin henkilö pääsääntöisesti on terveempi, vähemmän loukkaantumisherkä ja toimintakykyisempi. On kuitenkin tärkeää löytää keinoja pitää mukana myös ne aktiiviset palokuntalaiset, joilla on vahva siviiliosaaminen, joka tukee palokuntaa ja pelastustoimintaa, mutta joiden motivaatio ei välttämättä riitä fyysisen toimintakyvyn parantamiseen tai edes testauttamiseen. Näiden henkilöiden osaaminen ja panos ovat usein korvaamattomia palokunnan ja koko pelastustoimen kannalta.

Yhteenveto

Padasjoen VPK kannattaa ohjeen tavoitteita, mutta esittää, että ohjeen tehtävätasojen esimerkkilistaukset poistetaan, tehtävien jakoa selkeytetään ja arviointimenetelmiä kehitetään sopimuspalkokuntien tarpeet huomioiden. Lisäksi terveystarkastusten laajentamisen kustannusvaikutukset tulee huomioida ja varmistaa riittävä rahoitus hyvinvointialueille. Ohjeen tulee olla selkeä, yhdenmukainen ja käytännössä toteutettavissa kaikilla pelastustoiminnan tasoilla.

Nykyisen ohjeen tulkintojen kautta jokainen tehtävä voi muodostua isommaksi, koska resursseja ei ole enää käytettävissä tarpeeksi.

Ohje kaipaa vielä lisää selkeyttä mitä sillä haetaan. Lisäksi on jatkossakin pyrittävä löytämään keinoja tukea pelastustoiminnan toteutuminen tehokkaasti, kuin pyrkiä kategorisesti rajoittamaan sitä ”työturvallisuuden nimissä”.

Lausunto Sisäministeriölle

Asianumero VN/34523/2025)

Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä on pyydetty palokuntia lausumaan itse sisäministeriölle. Rengon vapaaehtoinen palokunta kuuluu osaksi Omahämeen sotealuetta ja Kanta-Hämeen pelastuslaitosta. Rengon VPK on perustettu vuonna 1888. Renko on entinen oma kuntansa, joka on 2000 luvulla yhdistynyt Hämeenlinnan kaupunkiin. Se on 10-tien varrella, kunnassa on metsäteollisuutta, maatiloja ja sijaintinsa puolesta maaseudulla on runsaasti asutusta, sekä mökkiläisiä.

Vuonna 2025 palokuntamme on osallistunut 77 tehtävälle. Hälytysosastossamme on tällä hetkellä 19 henkilöä. Tällä henkilömäärällä olemme pystyneet vastaamaan suurimpaan osaan hälytyksiä, mutta resurssit eivät kestä kenenkään vapaaehtoisen poisjäämistä. Toimintamme perustuu siihen, että jäsentemme erilaiset elämäntilanteet ja joustavuus mahdollistavat hälytysvalmiuden ylläpidon kaikkina vuorokaudenaikoina. Kuntovaatimusten kiristäminen karsisi joukkoamme, mikä johtaisi suoraan siihen, ettei pelastusyksikkö pääse enää yhtä varmasti liikkeelle. Kuntovaatimus karsisi ryhmästämme esimerkiksi ajoneuvokuskeja sekä erilaisten paloteknisten laitteiden asiantuntijoita.

Vapaapalokuntamme on tietoisesti panostanut rekrytoinnissa moninaisuuteen, jotta voimme palvella kyläläisiä mahdollisimman laajalla ammattiosaamisella. Hälytysosastossamme tarvitaan teknistä osaamista, ihmistuntemusta ja paikallistatuntemusta. Mekaaninen kuntotestien kiristäminen karsii pois kokeneita paikallisia eri alojen asiantuntijoita, joiden osaaminen esimerkiksi teknisissä pelastustehtävissä, maanviljelyn ja -laitteiden tuntemisessa, sekä ensivasteessa on korvaamatonta. Huomioitavaa kuitenkin on, että suurin osa VPK:n tehtävistä ei sisällä erityistä fysiikkaa vaativia tehtäviä.

Palokunnassamme on jo nyt käytössä vastuullinen työnjako, jossa tehtävät resursoidaan kunkin jäsenen todellisen fyysisen suorituskyvyn mukaan. Raskaimmat tehtävät, kuten savusukellus, kuuluvat niille, jotka täyttävät vaaditut kriteerit, kun taas muut hoitavat ulkopuolista sammutustyötä, pumppausta, raivausta ja huoltoa. Järjestelmä ja ryhmä säätelee itseään turvallisuuden huomioiden. Kuntovaatimusten yleinen kiristäminen poistaisi tärkeän osan ryhmästä, mikä johtaisi siihen, ettei yksiköitä saada enää yhtä varmasti lähetettyä hälytyksiin.

Ammattipelastajille fyysisen kunnon ylläpito on osa palkallista työaika. Sopimuspalokuntalaisilta vaaditaan samaa suorituskykyä, mutta harjoittelu tapahtuu täysin vastikkeetta omalla vapaa-ajalla, eikä tähän panostukseen löydy sellaista halukkuutta, jota ilmeisesti oletetaan. VPK-toiminta on merkittävää vapaaehtoistyötä työtä. Lähtökohtaisesti kannustamme kaikkia palokuntalaisia liikuntaan, mutta emme pidä sitä yhteisöömme liittymisen ehtona.

Erityisesti maastopalojen sammuttamisessa pienten palokuntien merkitys on kriittinen, myös Rengon kohdalla. Nämä tehtävät vaativat suuren määrän henkilöstöä ja poikkeuksellista paikallistuntemusta. Jos kuntotestit karsivat osaston vahvuutta, emme pysty vastaamaan laajojen maastopalojen asettamiin vaatimuksiin. Tämä on suora uhka paikallisten maanomistajien ja metsätalouden harjoittajien omaisuudelle sekä alueelliselle huoltovarmuudelle. Mitä tulee maatalouteen ja teollisuuteen, teemme

jatkuvaa yhteistyötä suoraan heidän kanssaan, jotta onnettomuuden sattuessa pystymme toimimaan ennalta sovittujen, osin hankalissakin olosuhteissa ja tiloissa.

Esitys jättää täysin avoimeksi sen, kuka kantaa hallinnollisen, oikeudellisen ja taloudellisen vastuun uudistuksen mahdollisesta toteuttamisesta. On hieman erikoista asettaa uusia velvoitteita ilman selkeää rakennetta, sillä ilmeisesti testien järjestämisestä ja valvonnasta aiheutuvat kustannukset, uhkaavat jäädä vapaaehtoisyhdistysten maksettaviksi. Vapaaehtoisilta vaaditaan kohtuutonta ajankäyttöä ja taloudellista panostusta pelkän osallistumisoikeuden ylläpitämiseksi. Lisäksi virallisen hallintorakenteen puuttuminen luo vakavan oikeusturvariskin, on epäselvää, kuka kantaa oikeudellisen vastuun testausjärjestelmän toteutumisesta ja sen valvonnasta, sekä vastuista ja velvollisuuksista yleisesti.

Sisäministeriön tulee luoda yhtenäinen malli, joka takaa toiminnan varmuuden ja palokuntien toiminnan jatkumisen edellytykset kaikkialla Suomessa, eikä vain kasvukeskuksissa.

Vapaaehtoisten palokunta on alueensa turvallisuuden selkäranka. Mielipiteemme on, että vaatimustasot tulisi pitää nykyisellään ja painopiste siirretään vapaaehtoisten tukemiseen, karsimisen sijasta.

Hämeenlinnassa 14.1.2026

Rengon Vapaaehtoinen Palokunta

Rengonraitti 29, 14300 Renko

renko.khvpk@outlook.com

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto koskien ”Sisäministeriön Ohjeluonnos pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen”

Johdanto:

Riihimäen VPK ry toimii Kanta-Hämeessä sopimuspalokuntana. Jäsenistössämme on 19 hälytyskelpoista henkilöä, palokunnan kokonaisjäsenmäärän ollessa 123.

Palokuntasopimuksessamme lupaamme 15 minuutin lähtövalmiudella 24/7/365 1+4 sopimuspalokuntalaista tehtävälle. Tehtäväkenttäämme on tilastojen mukaan kuulunut mm. rakennus-, maasto- kuin liikennevälinepaloja, vaarallisten aineiden onnettomuuksia, avunantotehtäviä sekä erikseen pelastuslaitoksen toimesta pyydettyä hälytysmuonitus.

Lausumme ohjeluonnoksesta, koska katsomme sillä olevan merkittäviä vaikutuksia jäsenistömme toimintaan pelastustoimen tehtävillä. Ohjeessa olevat toimintakykyvaatimukset vaikuttavat nimenomaisesti siten, että ne rajaavat pelastustehtäville osallistuvien määrää, mikä on omiaan vaarantamaan palokuntasopimuksemme mukaisen vaatimuksen täyttymistä.

Lausunto:

Sisäministeriön ohjeen valmistelussa tulee huomioida ohjeiden kokonaisvaikutukset, eri ohjeiden keskinäinen soveltamisjärjestys sekä hyvinvointialueiden ja pelastuslaitosten taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset. Ohjeiden toimeenpanon tulee olla mahdollista käytettävissä olevilla resursseilla ilman, että pelastustoimen palvelutaso heikkenee. Ohjeesta tulee tehdä vaikutustenarviointi ennen sen julkaisua.

Fyysistä toimintakykyä koskevan ohjeen tulee rajoittua arvioinnin, seurannan ja kehittämisen periaatteisiin. Ohjeessa ei tule ohjata pelastustoiminnan operatiivisia työmenetelmiä tai yksittäisten tehtävien suorittamista. Ohjeluonnoksessa esitetyt tehtävätasojen esimerkkilistaukset ovat epäselviä ja tulkinnanvaraisia, ja ne tulee poistaa. Mikäli ohjeeseen päädytään jättämään esimerkkilistaukset, tulee niiden perustua tutkittuun ja vertaisarvioituun tietoon.

Ministeriön ohjeita pidetään käytännössä työnantajaa velvoittavina, asetustasoisina. Tästä syystä ohjeen sisällön tulee olla yksiselitteinen, realistinen ja tarkoituksenmukainen.

Ohjeen soveltamisala on osin epäselvä erityisesti pelastustoiminta-alueella toimivien johto-, viestintä-, huolto- ja tukitehtävien osalta. Mahdollinen FireFit-testauksen velvoittavuuden laajentaminen kaikkiin pelastustoimintaan osallistuviin henkilöihin mukaan lukien viestintä-, huolto- ja tukitehtävät (esim. hälytysmuonitus), edellyttää huolellista vaikutusten ja tarpeen arviointia. Tästä testaustarpeen lisäyksestä aiheutuu pelastuslaitoksille resursointitarvetta tilanteessa, jossa käsityksemme mukaan resurssit ovat rajalliset. Lisäksi käsitteen ”pelastustoiminnan johtaminen” tulee olla täsmällisesti määritelty, mikäli sillä on vaikutusta fyysisten toimintakykyvaatimusten tasoon.

Ohjeessa esitetty vaatimus kehonkoostumusmittauksen sisällyttämisestä FireFit-arviointiin ei kaikilta osin vastaa nykyisiä käytäntöjä, erityisesti sopimushenkilöstön osalta. Ohjeen tulee perustua yhdenmukaisiin ja tosiasiallisesti toteutettavissa oleviin menettelyihin. Mittausten tulee perustua jälleen tutkittuun ja vertaisarvioituun tietoon.

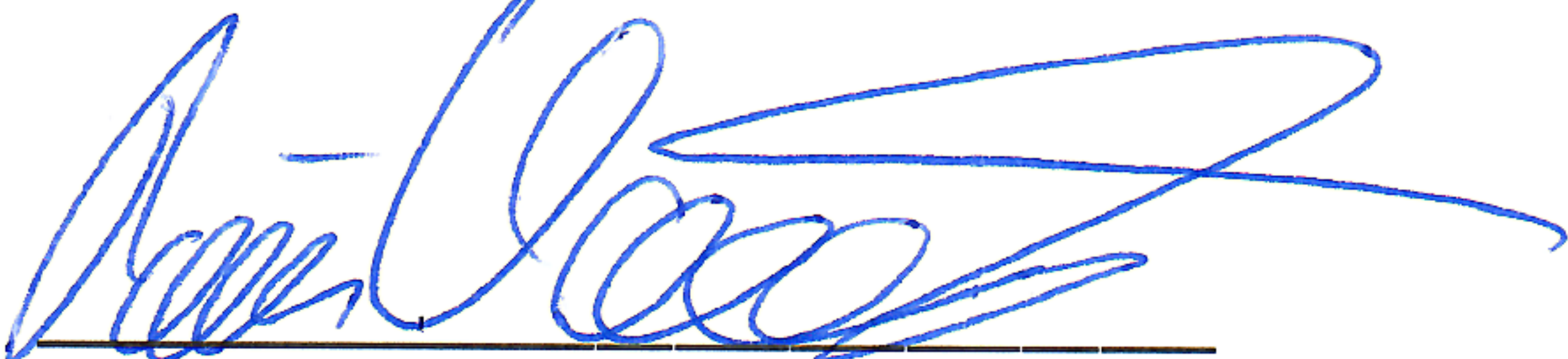
Vaikka ohjeen nimessä viitataan toimintakyvyn kehittämiseen, sisältö painottuu arviointiin ja testaukseen. Ohjeeseen tulee sisällyttää selkeämmin toimintakyvyn kehittämistä koskevat linjaukset.

Yhteenvetona esitämme:

- vaikutustenarvioinnin tekemistä
- tehtävätasojen esimerkkilistaukset poistetaan ohjeesta
- tehtävien vaativuuden luokittelu yksinkertaistetaan
- pelastustoimen tehtäväkohtaiset fyysiset vaatimukset selvitetään erikseen
- FireFit-järjestelmän rinnalle tai tilalle arvioidaan kustannustehokkaampia ja toiminnallisia arviointimenetelmiä, jotka vastaisivat toimintakyvyn todentamisen tarpeeseen. Esimerkkinä poliisiammattikorkeakoulun valintakokeen fyysisen testin menettelyt, joissa huomioidaan vaihtoehtoiset osakokeiden lajit.

Voimassa oleva Sisäministeriön ohje vuodelta 2016 kattaa suurelta osin samat periaatteet kuin lausunnolla oleva luonnos. Mikäli ohjetta päivitetään, sen tulee selkeyttää ohjausta ja parantaa sen sovellettavuutta. Samalla tulee tehdä pelastustoimea koskevan ministeriöohjauksen kokoaminen yhdeksi johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi.

Toimeksi saaneena

Tapio Väisänen, Riihimäen VPK, puheenjohtaja

Satakunnan Sopimuspalokunnat ry

Satakunnan Sopimuspalokunnat ry

LAUSUNTO

9.1.2026

Sisäministeriö

Viite: VN/34523/2025
Aihe: Kirjallinen lausunto
Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Lausuja: Satakunnan Sopimuspalokunnat ry on satakuntalaisten palokuntien yhdistys. Yhdistyksen jäseninä ovat kaikki Satakunnan 49 yhdistysmuotoista sopimuspalokuntaa.

Yleiset huomiot

- Työturvallisuuden näkökulmasta pelastustoimintaan osallistuvilla on lähtökohtaisesti hyvä olla perusvaatimukset. Muissakin työtehtävissä riittää kuitenkin yleisesti työterveyshuollon lausunto soveltuvuudesta kuten nykyisellään myös pelastustoiminnan perustehtävissä. Fyysisestä toimintakyvystä johtuvia onnettomuuksia ei juurikaan ole tapahtunut, joten tarvetta nykyistä kovemmille vaatimuksille ei käytännössä ole.
- Pakollinen kaikkia koskeva FireFit-testaus tulisi karsimaan käytettävissä olevaa sopimuspalokuntien henkilöstöä merkittävästi tilanteessa, jossa henkilöstöstä on jo ennestään monessa paikassa pulaa. Pelastustoimen toimintakyky tulisi heikkenemään merkittävästi.
- Tarvittavat taloudelliset resurssit fyysisen toimintakyvyn testaamiseen kasvaisivat moninkertaisiksi nykytilanteeseen verrattuna. Tällaisia resursseja ei hyvinvointialueilla ole.
- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan on liian monimutkainen. Johtaminen eri tasoilla käy erittäin hankalaksi, kun henkilöstössä olisi käytännössä eri vaativuusluokan tehtäviin soveltuvia henkilöitä ja tehtävän mukaisesti joutuisi hyvin tarkasti miettimään keitä mihinkin tehtäviin voisi käyttää. Ohjeistusta, jonka noudattamista on lähes mahdotonta valvoa, ei pidä tehdä.
- Ohjeessa on ikäryhmäkohtaiset FireFit-kuntoluokkataulukot. Näillä ei ilmeisesti ole kuitenkaan vaikutusta ohjeen mukaiseen toimintakykyyn, joten niiden sisällyttäminen ohjeeseen herättää lähinnä kysymyksiä niiden merkityksestä.

Kehittämisvaatimukset

- Tehtävien jakaminen kolmeen vaativuusluokkaan tulee poistaa. Nykyinen jako perustehtäviin ja vaativiin tehtäviin on riittävä ja monimutkaisempi järjestelmä aiheuttaa ongelmia käytännön operatiivisessa toiminnassa.
- Eri tehtävissä vaadittava fyysinen toimintakyky pitää perustua tehtävässä todellisuudessa vaadittavaan toimintakykyyn. Tehtävässä todellisuudessa vaadittavan fyysisen toimintakyvyn vaatimukset pitää perustua tutkittuun tietoon.
- Mikäli perustehtäviin määritellään vaatimus fyysisen toimintakyvyn testauksesta, tulee testin olla toiminnallinen testi (vrt. Oulun mallin testi), joka voidaan helposti toteuttaa omalla paloasemalla. FireFit-testaus on liian raskaasti toteutettava koko henkilöstölle. Myös vaativien tehtävien osalta tulisi vakavasti harkita palaamista toiminnalliseen testiin, jolla voidaan käytännön tehtäviä simuloiden tehokkaasti ja helposti testata henkilön toimintakyky tehtäviin.

Savonrannan Vapaa Palokunta ry.
Lamminniementie 9
58300 Savonranta

LAUSUNTO
12.1.2026

VN/34523/2025

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysisen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Ohjeluonnoksessa esitetty pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön fyysisen toimintakyvyn järjestelmällinen testaus ja erityisesti FF-järjestelmän laajamittainen käyttö ei ole perusteltua sopimuspalokuntien näkökulmasta. Esitetty malli ei ota riittävästi huomioon sopimuspalokuntatoiminnan luonnetta, vapaaehtoisuuteen perustuvaa sitoutumista eikä alueellisia realiteetteja, ja se uhkaa heikentää pelastustoimen toimintakykyä erityisesti haja-asutusalueilla.

Lausuntopyynnössä ei esitetä näyttöä siitä, että nykyinen toimintamalli olisi aiheuttanut merkittäviä työturvallisuusongelmia tai onnettomuuksia sopimuspalokunnissa. Sopimuspalokunnat ovat jo pitkään huolehtineet osaamisestaan, koulutuksestaan ja tehtäväkohtaisesta turvallisuudesta riskiperusteisesti. Yleinen, kaikille pelastustoimintaan osallistuville ulotettava fyysinen vähimmäistasovaatimus ei ole suhteessa niihin todellisiin tehtäviin, joita sopimuspalokuntalaiset suorittavat.

Pelastustoiminta ei ole yhdenmukainen suoritusympäristö vaan tehtävät vaihtelevat merkittävästi. Fyysisen toimintakyvyn arvioinnin sitominen yhteen mittaristoon ja vähimmäistasoon johtaa tilanteeseen, jossa henkilön todellinen kyky osallistua turvallisesti tehtäviin sivuutetaan.

Ohjeluonnos siirtää käytännössä vastuun testauksen järjestämisestä ja seurauksista sopimuspalokuntien harteille ilman, että resurssikysymyksiin vastataan uskottavasti. Sopimuspalokunnat toimivat vapaaehtois pohjalta ja niiden jäsenet käyvät päätyössä muualla. Testauksiin osallistuminen vaatii aikaa, matkustamista ja tulonmenetyksiä palkkatyöstä. Lisäksi testausjärjestelmien järjestäminen, valvonta ja mahdolliset uusintatestaukset aiheuttavat lisäkustannuksia, joita ei ole kompensoitu. Hyvinvointialueet taistelevat jo nyt riittämättömän rahoituksen kanssa ja tämä testaus aiheuttaa niille huomattavia lisäkustannuksia ilman havaittavia lisähyötyjä.

Lausuntopyynnössä todetaan, ettei fyysisen toimintakyvyn arviointi edellytä työterveyshuollon järjestämistä, mutta käytännössä vastuu ja kustannukset jäävät epäselviksi ja muodostuvat esteeksi erityisesti pienille sopimuspalokunnille.

Esitetty malli johtaa väistämättä sopimuspalokuntien henkilöstön vähenemiseen. Monet kokeneet ja motivoituneet sopimuspalokuntalaiset, jotka eivät täytä yksiselitteisiä testirajoja, mutta ovat olleet toimintakykyisiä ja turvallisia tehtävissään, joutuvat joko luopumaan toiminnasta tai siirtymään syrjään. Tämä koskee erityisesti iäkkäämpiä jäseniä, joilla on merkittävä kokemus ja paikallistuntemus.

Sopimuspalokuntien rekrytointi on jo nyt haastavaa. Kun toimintaan liitetään lisää vaatimuksia, testejä ja epävarmuutta jatkumahdollisuuksista, kynnys liittyä sopimuspalokuntaan nousee entisestään. Tämä heikentää huoltovarmuutta, vasteaikoja ja pelastustoimen alueellista kattavuutta.

Fyysisen toimintakyvyn arvioinnin tulee perustua tehtäväkohtaiseen harkintaan, paikallisiin olosuhteisiin ja vapaaehtoisen pelastustoiminnan realiteetteihin. Keskitetty, jäykkä ja henkilöstöä karsiva testausmalli ei ole tarkoituksenmukainen eikä oikeasuhtainen ratkaisu.

Ohjeluonnos tulee palauttaa uudelleen valmisteltavaksi siten, että sopimuspalokuntien elinvoimaisuus, toiminnan jatkuvuus ja pelastustoimen todellinen toimintakyky turvataan koko maassa.

Viite: VN/34523/2025

Hänvisande till det utkast till Anvisning beträffande de krav som vid räddningsväsendets uppgifter ställs på den fysiska prestationsförmågan (fri översättning) som cirkulerat under hösten samt till begäran om utlåtanden därom konstaterar jag följande:

Utkastet utgör rent slöseri med tid och resurser. Utöver den tid som troligen lagts på utformningen av själva utkastet går det åt även andras tid till att läsa dokumentet och försöka tolka vilka konsekvenser det helt verklighetsfrämmande myndighetsutspelet kan tänkas ha på den praktiska verksamheten på avtalsbrandkårsfältet, utöver det faktum att utkastet åtminstone synes lända berörda myndigheter till allmänt åtlöje och således är ägnat att undergräva förtroendet för nämnda myndigheter och deras sakkunskap, ett faktum som i sig måste anses kontraproduktivt och alldeles särskilt så i dagens världsläge. Avtalsbrandkårsverksamhet baserar sig på insatser av verkliga människor som arbetar i verkliga livet, och sådana har annat att göra än att använda sin arbets- respektive fritid på meningslösa myndighetsdumheter. Den spontana reaktionen på ett eventuellt genomdrivande av den föreslagna reformen torde vara att ett flertal brandkårister ”röstar med fötterna”, dvs. upphör med sin samhällsnyttiga verksamhet. Huruvida den sålunda försämrade servicen skall anses vara acceptabel är en sak för de slutgiltiga beslutsfattarna att bedöma.

Varje skärpning av krav måste basera sig på ett konstaterat praktiskt behov som öppet och klart redovisas i en beredning och som bör kunna verifieras av oberoende instanser. Behovet av olika former av exempelvis testande av personal bör alltså utvärderas i relation till verkliga risker och verkligen inträffade olycksfall, och om ett testande då kan antas leda till faktiskt ökad säkerhet för alla inblandade, inklusive både brandkårister och deras kundkrets, dvs. de medborgare som drabbas av olyckor, samt i skenet av faktiska verifierade skadesituationer befinns ändamålsenligt bör ett väl motiverat testande förverkligas enkelt, billigt och lokalt. De testprocedurer som beskrivs i utkastet uppfyller inte ett enda av de nämnda kriterierna, och de krav som utkastet behagar ställa på personalen synes vara ruskade ur någon överambitiös ärm.

I stället för att småpyssla med i sak meningslösa reformer som inte löser några som helst konkreta problem utan endast är ägnade att minska samhällets tillgängliga resurser och räddningsväsendets serviceproduktion borde övervakande myndigheter jobba hårt på att öka de centrala trygghetsresurserna, dvs. sådant som exempelvis revision av avtalsbrandkårsutbildningens form och innehåll och särskilt omsorg om utbildningens tillräcklighet, avtalsbrandkåristernas rättskydd och

andra lagstiftningsfrågor, samhällets aktiva roll vid rekryteringen till avtalsbrandkårerna och annat som i sak befrämjar avtalsbrandkårsverksamhetens fortbestånd. Överdrivna krav har helt motsatt verkan.

Föreliggande utkast bör i sin helhet förpassas till något arkiv för världsfrånvarande dumheter, men på vägen dit kunde det vara värt en mässa att undersöka de kommersiella aspekterna på FireFit-testandet och hur det kan komma sig att privata intressen utan regelrätt anbudsförfarande funnit sin väg in till att utgöra en detaljerad del av en statlig myndighets regelproduktion som resulterat i uppenbara men tills vidare väsentligen oredovisade kostnader för räddningsväsendet.

Silvio Hjelt

kårchef för Sibbo Skärgårds FBK

”Glesbygden i Finland börjar ca 20 kilometer från Kyrkogatan i Helsingfors”

Viite: VN/34523/2025

Asia: Sipoossa toimivien sopimuspalokuntien päällystökokouksen lausunto fyysisen toimintakykyvaatimusohjeen päivitysluonnoksesta

Sipoon kunnan alueella toimii 9 vapaaehtoista palokuntaa, joilla on suora tai epäsuora palokuntasopimussuhde Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen. 12.1.2026 pidetyssä päällystökokouksessa esitetystä ohjeluonnoksesta kokous toteaa seuraavaa:

Voimassa olevassa ohjeessa 5/2016 ei ole sellaisia olennaisia puutteita, että sen päivitys olisi tarpeellinen, eikä ainakaan siihen suuntaan, mistä nyt lausuttavana oleva luonnos antaa viitteitä. Uusi luonnos sisältää monta sellaista kohtaa, joiden käytännön soveltaminen tarkoittaisi kiristystä nykyiseen ohjeeseen verrattuna. Luonnoksen mukaisen ohjeen juridinen asema jää edelleenkin epäselväksi, minkä lisäksi luonnokseen on sisällytetty uusia määrittelemättömiä kohtia, jotka lisäävät epäselvyyttä. Ohjeen laatijoilla näyttäisi olevan kovin epäselvä kuva sopimuspalokuntatoiminnan todellisuudesta ja siinä vallitsevista reunaehdoista.

Yksi sellainen reunaehto on se, että koska palokuntatoiminnasta ei meilläpäin makseta palkkiota, on osallistuminen palokuntatoimintaan täysin riippuvainen palokuntalaisen muusta motivoinnista. Sellaiseksi ei voida millään tavalla lukea pakolliseksi koettuja testejä, joiden tosiasiallinen kytkentä käytännön palo- ja pelastustoimintaan tai sen vaaroihin on kovin epäselvä. Kun alueella jo nyt on tietty vaikeus rekrytoida uusia palokuntalaisia ja niiden kurssittaminen etenkin esimiestason osalta on haasteellista, on lisähankaluuksien tuominen epämääräisillä viranomaisohjeilla täysin epätarkoituksenmukaista. Yhteiskunnalla ei ole varaa edes vähänkään vaarantaa sopimuspalokuntatoimintaa.

Ohjeen perusteella näyttää ilmeiseltä, että vain osa palokuntalaisista toistaiseksi on käynyt edes nykyisen ohjeen mukaisissa testeissä, ja tilanne alueellamme ei muodosta siinä poikkeusta. Lähinnä päinvastoin. Testeissä on käyty lähinnä peruskurssiin hakeutumisen yhteydessä sekä osin savusukelluskelpoisuuden ylläpitämiseksi. Näyttäisi siltä, että testejä ei sitten pidetä ajan tasalla ainakaan siten kuin ohjeluonnoksessa on esitetty. Testituloksista tai niiden kehityksestä meillä ei ole muuta tietoa kuin että testeissä käyvät kuvaavat proseduureja byrokraattisiksi, hankaliksi, aikaa vieviksi ja vaatimuksiltaan vaihteleviksi. Koska testeihin osallistumisestakaan ei makseta korvausta edes menetetyn työajan tai matkakustannusten osalta, on halukkuus käydä peruskurssinkin jälkeen testeissä kovin vähäinen. Motivointipuute on johtanut siihen, että moni savusukellukseenkin koulutettu on jättänyt testaukset ja siten muodollisen savusukelluskyvyn väliin. FireFit-testi koetaan

monesti turhaksi ajankuluttamiseksi, matkustamiseksi ja järjestelyhaasteeksi, joka on pois ansiotyöstä ja/tai vapaa-ajasta.

Ohjeluonnoksessa väläytelty kaikkien testauspakko johtaisi monessa palokunnassa siihen, että toiminta kokonaan loppuisi. Sen myötä loppuisi paitsi päivittäisten toimintojen ohella myös varautuminen öljyvahinkoihin, maastopaloihin, valistukseen ja neuvontaan, palokuntanuorisotoiminta sekä kylän turvallisuustoiminta yleisesti.

Mahdollinen kaikkien testauspakko ei mitenkään vastaisi mitään todellista tarvetta. Onnettomuuksia ei torjuta yksittäisten ihmisten fyysisen toimintakyvyn vaan toimivan järjestelmän osaavien käsien avulla. Testipakko johtaisi todennäköisesti henkilöstön merkittävään vähenemiseen ja monessa palokunnassa siis toiminnan loppumiseen, koska kovin pieneksi karsitulla henkilöstöllä on palokuntatoiminnan jatkaminen haasteellista tai mahdotonta.

Luonnoksessa kuvattu ohje ei millään tavalla tukisi sopimuspalkokuntien toimintaa vaan päinvastoin hankaloittaisi sitä. Näin myös, jos ohje vain jäisikin hyllyyn pölyttymään. Ohjetta, jota kukaan ei oikeasti noudata, on yksittäisen palokunnan, palokuntalaisen tai esimiehen oikeusturvan kannalta vaarallinen, koska mahdollisen vahingon sattuessa ohjeita on tapana tulkita sitoviksi myös silloin, kun ohje on koettu lähinnä suositukseksi eikä ohjetta ole siten seurattu. Näin luonnoksessa kuvattu ohje tosiasiallisesti vaarantaisi palokuntatoiminnan myös niissä palokunnissa, missä ohje ei ole toimintaa täysin lopettanut.

Sinänsä uusi ohje ei kai vaikuttaisi päivittäisiin rutiinitehtäviin. Kyllä roskiskatokset sammuisivat kuten nykyisinkin, toki syrjäseuduilla mahdollisesti viiveellä ja entistä suuremmilla vahingoilla. Sen sijaan suurempien onnettomuuksien edellyttämiä osaavia käsiä ei olisi enää saatavissa. Etenkin, kun nuoret innokkaat lienevät varattuina poikkeusoloissa muihin tehtäviin.

Itse FireFit-testi ei ole oikea tapa määrittää tehtäväsoveltuvuutta. Kyseinen testi ei mittaa ”korvien välissä olevaa” vaan ainoastaan fyysisiä ominaisuuksia, jotka ovat käytännön toiminnan kannalta toki hyviä mutta ei mitenkään välttämättömiä. ”Viisas varoo joutumasta tilanteisiin, joissa vain kyvykäs pärjää.”. Vaikka FireFit:in todelliset kustannukset näyttäivät olevan tarkoin varjeltu liikesalaisuus, josta yhteiskunta kuitenkin maksaa, on asiallisesti eli todettuihin onnettomuustapahtumiin nähden tarpeeton mutta erikoiskalustoa, erikoisosaamista, sovittelua ja reissaamista edellyttävä FireFit-testaus yhteiskunnan varojen tuhlausta. Jos testejä pitää ehdottomasti vaatia joidenkin erikoistehtävien taustaksi, niin palokunnissa suoritettava muu testi

palvelisi tehtävää paremmin. Yleensä palokunnan oman arvioinnin ohella kuitenkin riittää lääkärin arvio siltä osin, ettei palokuntalaisella ole sellaista piilosairautta, jonka takia palokuntatyö olisi hänelle vaarallista.

Esimerkiksi nk. ”Oulun malli” tai senkaltaisen palvelisi itse asiassa paremmin, palokunnan käytännön tekemistä ajatellen. Tällainen testi on helppo toteuttaa palokunnan sisäisesti, ei maksa mitään eikä vie muuta aikaa kuin mitä helpot järjestelyt vievät. Nykyisin pulssimittari löytyy ”joka kellosta”. Toisaalta suurin osa palokunnan tehtävistä ovat sellaisia, ettei fyysisiä testejä lainkaan tarvita muuhun kuin enintään egon pönkittämiseen. Siltä osin kuin jossain palokunnissa on koettu, että ”takapenkille pyrkii liikaa eläkeläisiä”, on kyse palokunnan sisäinen järjestelyongelma, joka ei valtakunnallista kaikkia haittaavaa ohjetta kaipaa. Samaten ohjeessa väläytelty toimintakykyreservi minimitarpeen yli ei ole sinänsä huono asia, mutta jos sen seurauksena karsitaan pois muuten käytettävissä olevia hyödyllisiä resursseja, on ajatus pahasti vinossa.

Pelastustoiminnan fyysistä rasitusta voidaan vähentää muillakin keinoilla kuin lihasvoiman ihannoinnilla. Itse asiassa sitä tehdään koko ajan, aivoja ja kokemusta käyttäen. Tutkimustulokset ulkomailta osoittavat, että jos yhden henkilön voimat eivät riitä niin tehdään temput vain hieman hitaammin tai useamman käden voimin. Voidaan tietenkin myös ajatella kaikenlaisia teknisiä välineitä, joiden hyötysuhde harvoin sattuvissa tehtävissä kuitenkin saattaa olla kyseenalainen.

Mahdolliset testit taas tulee tehdä omatoimisesti, omassa palokunnassa. Jos jokin testi katsotaan tarpeelliseksi niin sellainen pitää tehdä nimenomaan testattavalle ja testaajalle mahdollisimman mielekkääksi, yksinkertaiseksi ja houkuttelevaksi niin ajankäytön, järjestelyiden kuin tuloksien tulkinnankin osalta. Eikä testi saa maksaa mitään, ellei yhteiskunta tuo lisää rahaa.

Jos testi aiheuttaa testattavalle taloudellista haittaa kuten ansiomenetystä, kuljetuskustannuksia yms. on ne tietenkin täysimääräisesti korvattava. Sitten voidaan tietenkin pohtia, voisiko jokin kannustus lisätä motivaatiota käydä testeissä. On kuitenkin itsestään selvää, että jos yhteiskunta vaatii testausta niin yhteiskunnan tulee myös täysimääräisesti vastata testausten kaikista kustannuksista, testattavan ansiomenetystä myöten.

Julkisuudessa on erityisesti keskusteltu luonnosohjeen erilaisista määritteistä, niiden puutteesta ja kutakuinkin hihasta vedetyistä raja-arvoista. Näistä luonnokseen poimitut maastopalojen sammutukseen liittyvät määritteet ja Kanadan laskuvarjopalomiesten vaatimuksien kopiointi edustavat helposti käsiteltävän kokonaisuuden, joka kuvastaa luonnoksen henkistä etäntymistä

pelastusalan ja etenkin sopimuspalokuntatoiminnan todellisuudesta. Suomalaisella pelastustoimella ei ole liikaa väkeä valjastettavaksi varsinaisen tekemisen ohella myös esim. valvomaan, millaisella muodollisella kuntoluokalla maastopalossa vaikkapa huoltotehtävissä toimivat tukijoukot osallistuvat toimintaan. Toisena esimerkkinä etääntymisestä todellisuudesta olkoon kysymys siitä, pitääkö sopimuspalokunnan odottaa rannalla, kun ulapalla on kansalainen hukkumassa eikä jonkun ohjeen mukaan muodollisesti riittävän FireFit-luokan auttaja ole paikalla.

Julkisuuden perustella ei ole mikään salaisuus, että myös sopimuspalokuntatoiminnalla on haasteita jälkikasvun kannalta. Väki vanhenee eikä nuorten tai muuten kiinnostuneiden houkutteleva toimintaan mukaan oikein vedä, varsinkaan kun yhteiskunnan arvostus näkyy lähinnä vain alan sisäisissä juhlapuheissa. Nyky-yhteiskunnan ihmisillä on muuta tekemistä, karsastavat pitkiä koulutusrupeamia ja muuta pitkäaikaista sitoutumista sekä ”julkisuudessa näkyvää kovien jätkien imago”. Ja jos käytännön osallistumisen edellyttämää peruskurssia vielä joutuu kuukausi-/vuosikaupalla odottamaan, niin ala vetää vain kaikkein innokkaimpia. Siinä tilanteessa maton vetäminen ylimitoitettujen fyysisten vaatimusten avulla sopimuspalokuntatoiminnan alta on jokseenkin vastuutonta, olkoon ohjeluonnoksessa kehuttu pyrkimys ”parempaan työturvallisuuteen” sitten vaikka kuinka jalo ja kiistattomasti kannatettava. Jos se pyrkimys johtaa resurssien merkittävään vähenemiseen on esitetty ohjeluonnos askel väärään suuntaan.

Lausuntomme yhteenvetona esitämme, että ohjeluonnos tulisi kaikessa hiljaisuudessa haudata.

Sipoossa toimivien sopimuspalokuntien päällystökokous 12.1.2026

Puolesta

Arvo Saarinen
koollekutsuja

14.1.2026

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Tuuloksen Kirkonseudun VPK kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta, joka koskee pelastustoiminnan fyysisen toimintakyvyn vaatimuksia ja tehtävien vaativuustasojen määrittelyä.

Tuuloksen Kirkonseudun VPK esittää huolensa luonnoksesta, jossa fyysisen kunnon testaus esitetään pakolliseksi kaikille pelastustoimintaan osallistuville. Esitys poikkeaa merkittävästi voimassa olevasta ohjeesta (SM 5/2016), joka perustuu työterveyslääkärin kokonaisharkintaan ja vapaaehtoiseen kuntotestiin.

Pakolliseksi määrätty testaus ei mielestämme edistä toiminnan tavoitteita. Kokemuksemme mukaan pakkoon perustuvat menettelyt eivät lisää sitoutumista tai motivoi ylläpitämään toimintakykyä pitkäjänteisesti. Lisäksi esitetyt fyysiset vaatimukset eivät perustu riittävästi pelastustoimen todellisiin tehtäviin ja testien käytännön järjestelyt aiheuttaisivat merkittäviä haasteita erityisesti vapaaehtoistoiminnassa.

Pidämme ongelmallisena, että:

- ohje ei kuvaa, miten tehtävien vaativuus on arvioitu
- keskivaativan tason määritelmä on epäselvä ja tulkinnanvarainen
- maastopalojen vaaravyöhykkeitä ei ole määritetty, vaikka niihin sidotaan merkittäviä kuntovaatimuksia
- ohje ei sisällä osuutta fyysisen toimintakyvyn kehittämisestä, vaikka vaatimustaso nousee
- kehon koostumuksen mittausta vuosittain kaikissa ikäryhmissä

Tulkinnanvaraisuus voi johtaa merkittäviin eroihin pelastuslaitosten välillä ja heikentää valtakunnallista yhdenmukaisuutta. Katsomme, että fyysisen toimintakyvyn vaatimusten selkeyttäminen on tärkeää, mutta ohjeen nykyinen muoto sisältää merkittäviä epäselvyyksiä ja tulkintariskejä. Erityisesti tulkinta, jonka mukaan jotkin maastopalojen sammutustehtävät voisivat jatkossa edellyttää FF3.0-kuntoluokkaa, muodostaa olennaisen poikkeaman nykyisestä käytännöstä.

Pakollinen testaus ja kiristyneet vaatimukset johtaisivat todennäköisesti seuraaviin vaikutuksiin:

- merkittävä osa nykyisestä henkilöstöstä ei täyttäisi vaatimuksia
- operatiivisen henkilöstön kokonaismäärä vähenisi
- koulutus- ja testausvelvoitteet kasvaisivat huomattavasti
- hyväksytyjä testaaajia ei olisi alueilla riittävästi
- henkilöstön työhyvinvointi ja työssä pysyvyys heikkenisivät

Arviomme mukaan ohjeen luonnoksessa esitetyt fyysisen toimintakyvyn vaatimusten kiristykset aiheuttaisivat merkittäviä ja laaja-alaisia haitallisia vaikutuksia pelastustoimen henkilöstörakenteeseen, rekrytointiin sekä operatiiviseen toimintavalmiuteen, aiheuttaen kasvavan riskin metsäomaisuuden ja infrastruktuurin vahingoittumiselle, sekä pelastustoimen kokonaisvalmiuden laskun erityisesti laajoissa ja pitkäkestoisissa operaatioissa. Korostamme, että valtion velvollisuutena on turvata kansalaisten ja kansallisuusomaisuuden suoja, eikä heikentää operatiivista kykyä tilanteissa, joissa henkilöstöä tarvitaan laajasti ja nopeasti.

Tuuloksen Kirkonseudun VPK esittää, että ohjeistusta täsmennetään ja vaatimukset mitoitetaan siten, että ne tukevat pelastustoimen kokonaisvalmiutta eivätkä rajoita sitä. Katsomme, ettei ohjeen

vaikutuksia pelastustoimen kokonaisuuteen ole arvioitu riittävästi. Esitetty muotoilu ei ole toteuttamiskelpoinen Tuuloksen Kirkonseudun VPK:n näkökulmasta.

Lausunto: Pelastustoiminnan fyysiset toimintakykyvaatimukset

Vastaanottaja:

Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Lausunnon antaja:

Ulvilan VPK ry

Asianumero VN/34523/2025

1. Tausta

Olemme Satakunnassa toimiva sopimuspalokunta. Olemme aktiivinen sopimuspalokunta ja meillä on pelastuslaitoksen kanssa tehty sopimus pelastustoiminnan suorittamisesta sekä ensivasteesta.

2. Pelastustoiminnan fyysiset toimintakykyvaatimukset

- Tämän hetkinen tilanne on, että me palokunnassa päätämme itse ketkä saavat ja ovat riittävän kyvykkäitä osallistumaan hälytystehtäviin hälytyksissä, pakollisten kurssien käymisen jälkeen. Monella kurssilla on jo nyt pääsyvaatimuksena Firefit taso 2 tai 3 käytössä. Tämä rajaa jo riittävästi, kuka mihinkin tehtävään voi osallistua. Nykyinen malli, missä jokaiselle pelastustoiminnan tehtävään osallistujalla on firefit taso ainoastaan suositus. Se on erittäin hyvä ja täysin riittävä toimintamalli. Pakkoa tästä ei missään nimessä pidä tehdä.
- Olemme pystyneet tekemään jo vuosikymmenien ajan kaikki pelastustoiminnan tehtävät erittäin työturvallisesti, ilman tapaturmia.

- Uuden ohje luonnoksen määräämät vaatimukset heikentävät meidän palokunnan kohdalla toimintaa siten, että noin puolet putoaa meidän hälytysosaston jäsenistä pois, eivätkä saa toimintaan osallistua. Uusi ohjelunnos tekee toimintamme jatkossa lähes mahdottomaksi ja aiheuttaa koko palokuntamme loppumisen.

3. Suositus ja kehitys näkökulmat

a) Tasapaino vaatimusten ja resilienssin välillä

- Ulvilan VPK kritisoi luonnoksia, joissa testaus olisi pakollinen kaikille. Huolena on sopimuspalokuntien resurssinäkökulman heikkeneminen rajusti.
- Vaatimusten tulee perustua todellisiin tehtävä kuormituksiin — ei pelkästään oletuksiin ilman empiiristä dataa.

b) Testien uudistaminen nykyaikaa vastaavaksi

- Kritisoimme Firefit testiä liian yksipuolisena testaus muotona. Testaus muoto vaatii uudistusta, jossa huomioidaan eri henkilöiden testaus rajoitteet. Pelkkä leuanveto rajaa todella monen henkilön toiminnasta pois. Testin pitää olla todellista toimintakykyä testaava. Testissä pitää olla vaihtoehtoisia liikkeitä. Pitäisi rakentaa täysin uusi toiminnallinen testi muoto. Henkilöiden toimintakyky tulee pystyä suorittamaan myös muilla menetelmillä kuin Firefitillä.
- Uuden ohjeen mukainen testi määrä lisää hallinnollista kuormaa: rahoitus puuttuu, mikä voi johtaa epätasa-arvoon alueiden välillä. Testaajilla ei ole resursseja testejä kaikille tehdä.

c)

1. Perustehtävä lähtöisyys: Fyysiset vaatimukset tulee mitoittaa selkeästi tehtävätyyppien rasitus vaatimusten kautta.
2. Testauksessa joustavuutta: Yli 50-vuotiaille ja kokeneille pelastajille tarjotaan kevennetty testaus polku ilman, että työtehtävissä joutuu heikentymään. Näiden henkilöiden panos Suomessa on äärimmäisen tärkeää pelastustoiminnan tehtävien hoidossa. Heidän pitää päästä osallistumaan hälytyksiin.

d)

Pelastustoiminnan turvallisuuden ja laadukkuuden kannalta fyysiset toimintakykyvaatimukset ovat keskeinen osa valmiutta. Ne tulee kuitenkin suunnitella

tehtävä spesifisesti, seurannalla ja riittäväillä resursseilla – ilman, että vaarannetaan sopimuspalokuntien kyvykkyyttä tai tasa-arvoa alueiden välillä.

Ulvilassa 28.12.2025

Ulvilan VPK:n puolesta

Palokunnan päällikkö

Sami Kovanen

Viite: VN/34523/2025

Aihe: kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO aiheesta Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysisistä toimintakykyvaatimuksista - Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Varsinais-Suomen sopimuspalokuntien yhteinen lausunto:

Varsinais-Suomen sopimuspalokunnat yhdessä vaativat, että pelastustoimen fyysistä toimintakykyä koskevasta ohjeesta poistetaan tehtävätasojen ja kuntoluokkien esimerkkilistaukset.

Esimerkit ovat epäselviä, tulkinnanvaraisia ja johtavat käytännön tasolla kohtuuttomiin sekä toiminnan kannalta epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin päivittäisessä pelastustoiminnassa vaarantaen yhdenmukaisen ja kansalaiselle tasapuolisen pelastustoiminnan palvelun.

Vastustamme voimakkaasti ohjeesta käydyssä keskustelussa esitettyä kaikkien kuntoisuusluokkien kuntotestauksen pakollisuutta. Pakollinen kuntotestaus ei huomioi sopimuspalokuntatoiminnan luonnetta, alueellisia resurssieroja eikä hyvinvointialueiden heikkoa taloustilannetta. Tälläkin hetkellä kelpoisuus perustuu vähintään työterveyslääkärin kokonaisarvioon. Sen tulee olla jatkossakin riittävä pelastustoiminnan perustehtävien osalta.

Mikäli fyysisen toimintakyvyn arvioinnista kuitenkin tehdään kaikille velvoittavaa, tulee nykyisestä kuntotestauksesta luopua ja siirtyä toimintakykytestiin.

Toimintakykytesti on kustannustehokkaampi ja helpommin toteutettava sekä vastaa olennaisesti paremmin pelastustoimen todellisia työtehtäviä kuin erillinen kuntotesti. Tällainen toimintakykytesti voi vaativia tehtäviä suorittavalla henkilöstöllä olla ns. "Oulun mallin testi" ja perustehtäviä suorittavilla ko. testi ilman paineilmahengityslaitetta.

Ohjeistuksen tulee keskittyä toimintakyvyn arvioinnin periaatteisiin, ei työmenetelmien tai yksittäisten tehtävien ohjaamiseen. Nykyinen luonnos ylittää ohjeen tarkoituksen ja luo epäselvyyttä vastuisiin ja tulkintoihin, mikä ei ole hyväksyttävää pelastustoiminnan turvallisuuden ja toimivuuden näkökulmasta.

Tärkeämpää, kuin saada suuren väestöpohjan kaupunkialueille huippukuntoisia sopimuspalokuntalaisia, olisi säilyttää harvanevalla haja-asutusalueella toiminta kykyisiä sopimuspalokuntia vastaamaan ensitoimenpiteistä onnettomuuden, tulipalon tai kriisin sattuessa. Suuri huolestus on, että vähäisen väestöpohjan rajallisesta

henkilömäärästä ei testien myötä taianomaisesti löydy fyysisesti tehokkaampia henkilöitä toimimaan, vaan tällä hetkellä pelastustehtäviin osallistuvat joutuvat jäämään pois, jolloin toiminta loppuu.

Varsinais-Suomen sopimuspalokunnat edellyttävät, että ohjeen jatkovalmistelussa huomioidaan pelastustoimen käytännön toiminta, sopimuspalokuntatoiminnan edellytykset sekä kustannus- ja resurssivaikutukset kokonaisuutena. Haluamme vielä lisäksi kiinnittää Sisäministeriön huomion voimassa olevaan Petteri Orpon hallitusohjelmaa, joka edellyttää sopimuspalokuntatoiminnan kehittämistä, ei hankaloittamista.

Lausunnon allekirjoittavat Varsinais-Suomen alueen sopimuspalokunnat:

1. Alastaron PVPK
2. Askaisten VPK
3. Auran VPK
4. Dragsfjärd HOBK
5. Iniö FBK
6. Halikon vapaaehtoinen palokunta
7. Hitis FBK
8. Hirvelän VPK
9. Houtskärs FBK
10. Jäkärlän VPK
11. Kalannin VPK
12. Kaksikerran sopimuspalokunta
13. Karinaisten VPK
14. Karjalan VPK
15. Kiikalan vpk
16. Kimito FBK
17. Kiskon VPK
18. Korpo FBK
19. Koski TL VPK
20. Kustavin VPK
21. Kuusiston VPK
22. Kuusjoen VPK
23. Laitilan PVPK/Laitilan VPK
24. Lemun VPK
25. Liedon VPK
26. Lielax FBK
27. Lokalahden VPK
28. Marttilan VPK
29. Maskun VPK
30. Merimaskun VPK

31. Metsämaan VPK
32. Mietoisten VPK
33. Muurlan VPK
34. Mynämäen VPK
35. Naantalin VPK
36. Nagu FBK
37. Nousiaisten VPK
38. Oripään VPK
39. Paattisten VPK
40. Pargas FBK
41. Perniön VPK
42. Perttelin VPK
43. Piikkiön VPK
44. Pyhömaan VPK
45. Pyhörannan VPK ry.
46. Pöytyän VPK
47. Raisen VPK
48. Rantakulman VPK
49. Rautilan VPK
50. Rosala FBK
51. Ruskon VPK
52. Rymättylän VPK
53. Salon VPK
54. Sauvon VPK
55. Somerniemen VPK
56. Someron PVPK
57. Suomensjärven VPK
58. Taivassalon VPK
59. Tarvasjoen VPK
60. Turun VPK
61. Uudenkaupungin VPK
62. Vahdon VPK
63. Vehmaan VPK
64. Västanfjärd FBK
65. Yläneen VPK

Äänekosken vapaapalokunta ry. LAUSUNTO

VN/34523/2025

7.1.2026

Sisäministeriölle

Viite: VN/34523/2025

Aihe: Kirjallinen lausunto

Asia: LAUSUNTO Sisäministeriön Ohje pelastustoiminnan tehtävien fyysistä toimintakykyvaatimuksista – Pelastushenkilöstön fyysinen toimintakyvyn arviointi, seuranta ja kehittäminen

Nykyinen lausunto ehdotelma pelastustoiminnan tehtävien fyysisen toimintakyvyn vaatimuksista vaativat mielestämme tarkennuksia, sekä huomiointia ajantasaisesta hyvinvointialueiden ja sopimuspalokuntien tilanteesta. Mikäli lausunto julkaistaan ehdotelman mukaisesti, tulee pelastustoiminnan vaara- ja toiminta-alueet tarkastella uudelleen huomioiden tieliikenne- ja maastopalotehtävät, joissa altistuminen vaaralle ei ole niin suurta ja nopeasti etenevää kuin muissa vaativissa tehtävissä. Lisäksi pelastustoiminnan tehtävätasot tulee määritellä niin, ettei niissä ole tulkinnanvaraisuutta. Ehdotelman mukaan esimerkiksi ohjeistus maastopalotilanteessa pelastusyksikkö ei voisi mennä sammuttamaan leviävää maastopaloa, mikäli ajoneuvossa ei ole yhtään Firefit-indeksi 3,0 omaavaa henkilöä. Pääsääntöisesti ammattitaitoinen, koulutettu ja kokemuksen omaava pelastushenkilö pystyy työskentelemään vaara-alueella, maantasossa, rakennuksen ulkopuolella, vaikka hänellä olisi Firefit -indeksi 2,5. Tarkat rajaukset pelastustoimintaan osallistumisesta, voi joissakin tehtävissä aiheuttaa henkilöstön vajeen, joka voi johtaa vaaratilanteisiin. Näissä tilanteissa pelastustoiminnanjohtajalla voisi olla mahdollisuus arvioida henkilöiden osaaminen ja tehtävän kuormituksen kestäminen tilanteeseen nähden ja sallia työskennellä toimitissa, joihin ei Firefit -indeksi muuten sallisi.

Ehdotelma ikä- ja viiteryhmäperusteiset viitearvot kuntotestien toteuttamiseen, ei takaa pitkäaikaista fyysistä kuntoa. Vuosittaiset kuntotestit antavat pelastushenkilöille realistisen tiedon heidän fyysisestä kunnosta sekä heille itselleen, että työnantajalle. Näin ollen ikä- ja

viiteryhmäperusteiset viitearvot tulisi vielä ottaa tarkastuksen alle ja miettiä niiden toimivuutta, jotta hyvä fyysinen kunto saadaan pidettyä tasaisena pelastushenkilöiden kesken.